

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİNİN
SAĞLADIĞI AVANTAJLARIN
İŞLETMELER ÜZERİNE ETKİLERİNİN
İNCELENMESİ: EDİRNE OSB
UYGULAMASI**

NESRİN ÇELİK

TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞR. ÜYESİ MELTEM OKUR DİNÇSOY

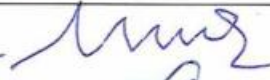

EDİRNE
2019

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT.....ANABİLİM DALI

Tezli Yüksek Lisans.....PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nesrin ÇELİK tarafından hazırlanan
Organize Sanayi Bölgelerinin Sağladığı Avantajların İşletmeler
Üzerine Etkilerinin İncelenmesi : Edirne OSB Uygulaması.....Kon
ulu Yüksek Lisans tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim
Yönetmeliği'nin 9.-10.maddeleri uyarınca 13.06.2019 Perşembe günü saat
13:00 'da yapılmış olup, yüksek lisans tezinin
* Kabul Edilmesine.....OYBİRLİĞİ DOYUÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Dr. Öğr. Üys. Meltem OKUL DUVASAY	Kabul Edilmesine	
Doc. Dr. E. Recep ERBAY	Kabul Edilmesine	
Dr. Öğr. Üys. E. Erdem DUVASAY	Kabul Edilmesine	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında "Kabul Edilmesine/Reddine" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

Referans No	10256628
Yazar Adı / Soyadı	NESRİN ÇELİK
T.C.Kimlik No	13583037370
Telefon	5356798355
E-Posta	nesrincelik_89@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Organize Sanayi Bölgelerinin Sağladığı Avantajların İşletmeler Üzerine Etkilerinin İncelenmesi: Edirne OSB Uygulaması
Tezin Tercümesi	Examining the Effects of the Advantages of Organized Industrial Zones on Enterprises: Edirne OIZ Application
Konu	Ekonomi = Economics
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	İktisat Anabilim Dalı
Bilim Dalı	
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2019
Sayfa	139
Tez Danışmanları	DR. ÖĞR. ÜYESİ MELTEM OKUR DİNÇSOY
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	

20.06.2019

İmza:.....

Tezin Adı: Organize Sanayi Bölgelerinin Sağladığı Avantajların İşletmeler Üzerine Etkilerinin İncelenmesi: Edirne OSB Uygulaması

Tezi Hazırlayan: Nesrin ÇELİK

ÖZET

Kökeni 1800'lü yıllarda başlayan sanayi hareketlerine dayanan Organize Sanayi Bölgeleri dünyada 19. yüzyılda ortaya çıkmış ve ilk olarak İngiltere ve A.B.D.'de uygulanmıştır.

Türkiye'de OSB uygulamalarına 1960 yılında planlı kalkınma politikasına geçilmesi ile belirlenen bölgesel dengesizliklerin ortadan kaldırılması, sürdürülebilir kalkınma gibi hedefler doğrultusunda görülmeye başlanmıştır. Bu bağlamda Türkiye'de ilk OSB uygulaması 1962 yılında kurulan Bursa OSB olup ülkemizde faaliyet gösteren OSB sayısı her geçen gün artmaktadır.

Bu yüksek lisans tezinde sanayileşmenin önemli araçlarından biri olarak kabul edilen OSB'lerin, bulunduğu ilde yer alan işletmelere etkileri Edirne OSB temel alınarak incelenmiştir.

Çalışmamızda Edirne OSB'ye gitme potansiyeli bulunan Edirne Merkez ilçede faaliyet gösteren üretici firmalara ve Edirne OSB'de faaliyet gösteren firmalara birbirine paralel sorularla ayrı ayrı hazırlanan anket formları uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir.

Uygulanan anket çalışmasının sonucunda çalışmamıza katılanların genel görüşleri; Edirne OSB'nin bazı avantajları bulunmasının yanında Edirne OSB'nin aktif olmadığı, beklenen avantajı sağlayamadığı ve tamamlanması gereken birçok eksiğinin olduğudur.

Anahtar Kelimeler: Organize Sanayi Bölgeleri, Edirne OSB, OSB'lerin Avantajları

Name of Thesis: Examining the Effects of the Advantages of Organized Industrial Zones on Enterprises: Edirne OIZ Application

Prepared by: Nesrin ÇELİK

ABSTRACT

Organized Industrial Zones (OIZ), originating from industrial movements whose origins began in the 1800s, emerged in the 19th century in the World and first applied in England and the United States.

With the transition to planned development policy and OIZ practices in Turkey in 1960, the elimination of the determined regional imbalances has started to be seen in line with targets such as sustainable development. In this context, Bursa OIZ is the first zone established in Turkey in 1962 and OIZ number operating in our country is increasing every day.

In this master thesis, the effects of the OIZs, which are accepted as one of the important tools of industrialization, to the enterprises in the province where they are located are investigated based on Edirne OIZ.

In our study, questionnaires prepared separately with parallel questions were applied to companies with the potential to enter the OIZ in Edirne, the producers operating in central district in Edirne and companies operating in Edirne OIZ and the data were analyzed with SPSS program.

According to the results of the survey general opinions of the participants in our study; Edirne OIZ has some advantages as well as Edirne OIZ is not active, cannot provide the expected advantage, and there are many shortcomings to be completed.

Keywords: Organized Industrial Zones, Edirne OIZ, Advantages of OIZs

ÖNSÖZ

Organize Sanayi Bölgelerinin sağladığı avantajların işletmeler üzerine etkilerinin Edirne OSB örnek uygulamasıyla araştırıldığı tez çalışmamın başından sonuna kadar her aşamasında ilgi ve desteğini esirgemeyen, sadece tez konuyla ilgili değil her zaman her konuda yardımcı olan, bilgi ve tecrübelerini benimle paylaşan tez danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Meltem OKUR DİNÇSOY'a ve Sayın Dr Öğr. Üyesi Enver Erdiñ DİNÇSOY'a şükranlarımı sunuyorum.

Tez çalışmamın analiz kısmında en az benim kadar emeği bulunan, yardımına ihtiyaç duyduğum her zaman özverili bir şekilde yardımcı olan Sayın Dr Öğr. Üyesi Özgür TAŞDEMİR'e ne kadar teşekkür etsem azdır.

Yukarıda ismini saydığım değerli hocalarımın tez çalışmam sürecinde ben ne zaman pes edecek olsam beni tekrar motive edip devam etmemi sağlayan, her daim bana destek olan, tezimi tamamlayabilmemde büyük emekleri bulunan haklarını ödeyemeyeceğim çok kıymetli kişiler olduklarını da ayrıca belirtmek isterim.

Hayatımın her anında olduğu gibi tez sürecimde de bana her zaman destek olan, yanımda, arkamda duran annem Nevin ÇELİK'e, babam Yılmaz ÇELİK'e ve kardeşim Furkan ÇELİK'e sonsuz sevgi, saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Yaptığımız görüşmelerde beni sıcak bir şekilde karşılayıp yardımcı olan Edirne OSB'nin müdürü Sayın Murat ILICAK'a, Şenay ATILGAN'a, Volkan EKİN'e; anket sorularımı cevaplayan tüm firma yetkililerine ve çalışmamda emeği bulunan herkese teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmamın tüm ilgililere faydalı olmasını temenni ederim.

Nesrin ÇELİK

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM: ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ (OSB) İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER	3
1.1. OSB'nin Tanımı	3
1.2. OSB'lerin Ortaya Çıkışı	5
1.2.1. Dünya'daki İlk OSB'ler	5
1.2.2. Türkiye'deki İlk OSB'ler	6
İKİNCİ BÖLÜM: TÜRKİYE'DE OSB UYGULAMALARI	8
2.1. OSB'lerin Kuruluş Aşamaları	8
2.2. OSB'lerin Tüzel Kişilik Kazanması	9
2.3. Türkiye Ekonomisinde OSB'lerin İşlevi	10
2.4. Türkiye'de OSB'lerin Bölgesel Dağılımı	13
2.5. OSB'lere Uygulanan Teşvikler ve Destekler	15
2.6. Sanayi Bölgelerinin Kalkınmaya Etkileri	17
2.6.1. Birinci BYKP (1963–1967)	18
2.6.2. İkinci BYKP (1968–1972)	19
2.6.3. Üçüncü BYKP (1973–1977)	20
2.6.4. Dördüncü BYKP (1979–1983)	21
2.6.5. Beşinci BYKP (1985–1989)	21
2.6.6. Altıncı BYKP (1990–1994)	22
2.6.7. Yedinci BYKP (1996–2000)	22
2.6.8. Sekizinci BYKP (2001–2005)	23

2.6.9. Dokuzuncu BYKP (2007-2013)	23
2.6.10. Onuncu BYKP (2014-2018).....	24
2.7. Sanayi Bölgelerinin Kentleşmeye Etkileri.....	26
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: EDİRNE OSB	28
3.1. Edirne OSB ile İlgili Genel Bilgiler	28
3.2. Edirne OSB'nin Kuruluşu.....	29
3.3. Edirne OSB'deki Firmalar ve Sektörel Dağılışı	30
3.4. Edirne OSB'nin Tercih Edilmesinde Etkili Olan Faktörler/Bölgenin Avantajları.....	33
3.5. Edirne OSB'nin Edirne'ye Sağlayacağı Katkılar	34
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: EDİRNE OSB'NİN BÖLGEDEKİ FİRMALARA ETKİLERİNİN İNCELENMESİ.....	35
4.1. Araştırmanın Amacı, Önemi, Temel Bakış Açısı.....	35
4.2. Araştırmanın Kapsamı	35
4.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	36
4.4. Araştırmanın Yöntemi ve Değerlendirme Araçları.....	37
4.5. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi	38
4.5.1. Edirne Merkez İlçedeki Firmalara Ait Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi	38
4.5.2. Edirne OSB' deki Firmalara Ait Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi	83
SONUÇ.....	121
KAYNAKÇA.....	123

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: OSB’lerin İllere Göre Dağılımı.....	11
Tablo 2: Yıllara Göre Organize Sanayi Bölgelerinin Fiziki Boyutları.....	14
Tablo 3: Edirne OSB’deki Firmaların Sektörlere Göre Dağılımı.....	31
Tablo 4: Edirne OSB’deki Firmaların Meslek Gruplarına Göre Dağılımları....	32
Tablo 5: Edirne Merkez İlçe Örneklem Dağılımına İlişkin Demografik Veriler	39
Tablo 6: Edirne Merkez İlçe Örneklem Dağılımındaki Firmalara Ait Temel Veriler	40
Tablo 7: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların Kuruluş Yıllarına Ait Veriler.....	42
Tablo 8: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun Alım İlleri	44
Tablo 9: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun Satış İlleri.....	45
Tablo 10: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun İthalat Yapma Durumlarına Ait Veriler.....	46
Tablo 11: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki İthalat Yapan Firmaların İthalat Yaptıkları Süreye Ait Veriler	46
Tablo 12: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubunun En Çok İthalat Yaptığı Ülkeler	47
Tablo 13: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubunun İhracat Yapma Durumlarına Ait Veriler.....	48
Tablo 14: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki İhracat Yapan Firmaların İhracat Yaptıkları Süreye Ait Veriler	49
Tablo 15: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun En Çok İhracat Yaptığı Ülkeler	50

Tablo 16: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki İhracat Yapmayan Firmaların Kısa Vadeli İhracat Planları Durumu.....	51
Tablo 17: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki İhracat Yapmayan Firmaların İhracat Yapmama Nedenleri.....	52
Tablo 18: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun Yatırımlarını Finanse Etme Şekli	53
Tablo 19: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubunun Yatırım Planları Varlığı Durumları	54
Tablo 20: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Yatırım Planı Olan Firmaların Planladıkları Yatırımların Amaçları	55
Tablo 21: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun Teşvik ve Desteklerden Yararlanma Durumları	56
Tablo 22: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunda Teşvik ve Desteklerden Yararlanan Firmaların Yararlandığı Kurumlar.....	57
Tablo 23: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Teşvik ve Desteklerden Yararlanan Firmaların Yararlandıkları Teşvik ve Destek Türleri	58
Tablo 24: Firmanın Faaliyet Yeri Seçiminde Etkili Olacağı Düşünülen Faktörler	59
Tablo 25: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun OSB'lerle İlgili Bilgi Edinme Yolları	62
Tablo 26: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun Edirne OSB ile İlgili Bilgi Edinme Yolları	63
Tablo 27: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun OSB'lerin Sağladığı Hizmet ve Avantajlarla İlgili Bilgilerinin Var Olması Durumu.....	64
Tablo 28: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların Edirne OSB'de Yer Almak İsteme Durumları.....	64
Tablo 29: Firmanın Edirne OSB'de Yer Alması İçin Sağlamasının Gerekli Olduğu Düşünülen Etmenler	66
Tablo 30: Firmanın Edirne OSB'de Yer Alması Durumunda Avantajlı Olacağı Düşünülen Alanlar	69

Tablo 31: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubunun Firmadaki Unvan ve Eğitim Durumu Çapraz Tablosu.....	72
Tablo 32: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların Faaliyet Sektörü ve İthalat Yapma Durumlarının Çapraz Tablosu	74
Tablo 33: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların Faaliyet Sektörü ve İhracat Yapma Durumlarının Çapraz Tablosu	76
Tablo 34: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundakilerin Yaşları ve Yatırım Yapma Planlarının Çapraz Tablosu	78
Tablo 35: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların Teşvik ve Desteklerden Yararlanma Durumları ve Yatırım Yapma Planlarının Çapraz Tablosu	80
Tablo 36: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların OSB'lerin Sağladığı Hizmet ve Avantajlarla İlgili Bilgi Sahibi Olma Durumları İle Edirne OSB'de Yer Alma İsteklerinin Çapraz Tablosu	82
Tablo 37: Edirne OSB Örneklem Dağılımına İlişkin Demografik Veriler	84
Tablo 38: Edirne OSB Örneklem Dağılımındaki Firmalara Ait Temel Veriler.	85
Tablo 39: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların Kuruluş Yılı ve Edirne OSB'de Faaliyet Göstermeye Başladığı Yıl	86
Tablo 40: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların Alım İlleri	87
Tablo 41: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların Satış Yaptığı İller ..	88
Tablo 42: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların İthalat Yapma Durumlarına Ait Veriler.....	89
Tablo 43: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların İthalat Yaptıkları Süreye Ait Veriler	90
Tablo 44: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların İthalat Yaptığı Ülkeler	90
Tablo 45: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların İthalat Yapma Nedenleri	91
Tablo 46: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların İhracat Yapma Durumlarına Ait Veriler.....	92

Tablo 47: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki İhracat Yapan Firmaların İhracat Yaptıkları Süreye Ait Veriler	93
Tablo 48: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Firmaların İhracat Yaptığı Ülkeler	94
Tablo 49: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki İhracat Yapmayan Firmaların Kısa Vadeli İhracat Planları Durumu	95
Tablo 50: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki İhracat Yapmayan Firmaların İhracat Yapmama Nedenleri	96
Tablo 51: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Firmaların Yatırımlarını Finanse Etme Şekli	97
Tablo 52: Edirne OSB Örnekleme Grubunun Yatırım Planları Varlığı Durumları	97
Tablo 53: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Yatırım Planı Olan Firmaların Planladıkları Yatırımların Amaçları	98
Tablo 54: Edirne OSB Örnekleme Grubunun Teşvik ve Desteklerden Yararlanma Durumları	99
Tablo 55: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Teşvik ve Desteklerden Yararlanan Firmaların Teşvik ve Desteklerden Yararlandığı Kurumlar	100
Tablo 56: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Firmaların Yararlandıkları Teşvik ve Destek Türleri	101
Tablo 57: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Firmaların OSB'lerle İlgili Bilgi Edinme Yolları	102
Tablo 58: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Firmaların Edirne OSB ile İlgili Bilgi Edinme Yolları	103
Tablo 59: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Firmaların Edirne OSB'yi Tercih Etme Nedenleri	104
Tablo 60: Firmanın Edirne OSB'de Yer Aldıktan Sonra Avantajlı Olduğu Düşünülen Alanlar	105
Tablo 61: Edirne OSB'de Eksik Olduğu ve Tamamlanması Gerektiği Düşünülen Alanlar	108

Tablo 62: Edirne OSB Örnekleme Grubunun Firmadaki Unvan ve Eğitim Durumu Çapraz Tablosu.....	112
Tablo 63: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Firmaların Faaliyet Sektörü ve İthalat Yapma Durumlarının Çapraz Tablosu.....	114
Tablo 64: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Firmaların Faaliyet Sektörü ve İhracat Yapma Durumlarının Çapraz Tablosu.....	116
Tablo 65: Edirne OSB Örnekleme Grubundakilerin Yaşları ve Yatırım Yapma Planlarının Çapraz Tablosu	118
Tablo 66: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Firmaların Teşvik ve Desteklerden Yararlanma Durumları ve Yatırım Yapma Planlarının Çapraz Tablosu	119

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: OSB'lerin Coğrafi Boyutu	15
Şekil 2: Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemlerindeki OSB Sayıları	25
Şekil 3: Edirne OSB İmar Planı	28
Şekil 4: Edirne OSB'deki Firmaların Meslek Gruplarına Dağılım Yüzdesi	33

KISALTMALAR LİSTESİ

AB:	Avrupa Birliği
ABD:	Amerika Birleşik Devletleri
AR-GE:	Araştırma ve Geliştirme
BYKP:	Beş Yıllık Kalkınma Planları
İŞKUR:	Türkiye İş Kurumu
DPT:	Devlet Planlama Teşkilatı
Edirne OSB / EOSB:	Edirne Organize Sanayi Bölgesi
ETSO:	Edirne Ticaret ve Sanayi Odası
KDV:	Katma Değer Vergisi
KOBİ:	Küçük ve Orta Boy(Ölçekli) İşletme
KOSGEB:	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KÖY:	Kalkınmada Öncelikli Yöre
KSS:	Küçük Sanayi Sitesi
NATO:	Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı (North Atlantic Treaty Organization)
OKSB:	Organize Küçük Sanayi Bölgesi
OSB:	Organize Sanayi Bölgeleri
ÖTV:	Özel Tüketim Vergisi
SPSS:	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı (Statistical Package for the Social Sciences)
STB:	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

TDK:	Türk Dil Kurumu
TL:	Türk Lirası
TMMOB:	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TRAKYAKA:	Trakya Kalkınma Ajansı
TV:	Televizyon
Vb:	Ve Benzeri

GİRİŞ

Sanayileşme, sosyo-ekonomik gelişmenin sağlanabilmesi için önemli bir basamaktır. Ülkelerin zenginleşip refah düzeylerinin yükselmesinde sanayileşmenin büyük etkisi vardır. Bundan dolayı kalkınma ile sanayileşme birbirine bağlı iki kavram olarak kullanılmaktadır.

Türkiye’de ilki 1963 yılında uygulanmaya başlanılan 5 yıllık kalkınma planı (BYKP) dönemlerinde “sanayiye dayalı büyüme” temel amaçlardan biri olmuştur.

Sanayileşmiş olan bir bölgenin kalkınma kriterleri belirli ölçütlere dayanmaktadır. Sanayi bölgesi olan her yer kalkınmış sayılmaz. Ülkeler hatta ülkelerin içinde iller sosyal ve ekonomik kalkınma açısından farklılıklar göstermektedir. Bazı bölgeler daha fazla gelişerek bölgeler arasında dengesizlikler oluşmaktadır. Bu dengesizlikler ham maddeye, enerjiye nitelikli elemana, ucuz ve uygun ulaşım imkanları vb.lerine yakınlık durumlarıyla ilişkili olarak ortaya çıkmaktadır.

Türkiye’de OSB’ler, bölgeler arasında dengeli gelişmenin imkan bulabilmesi için parasal ve fiziksel teşviklerin verilmesinin aracıdır.¹

OSB’ler sanayi işletmelerinin toplu olarak buldukları alanlarda daha rahat, kolay, kaliteli ve ucuz üretim yapabilmelerine ve uygun koşullarda alt yapı

¹ Kürşat Veral, “*Sanayilerin Organize Oluşum Sisteminin Çevre Yerleşmelere Olan Etkisi (Manisa Organize Sanayi Bölgesi Örneği)*”, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi), İzmir, Ağustos 2008

hizmetlerinden yararlanmalarına olanak sağlayarak, gelişen sanayi alanlarının geniş imkanlara sahip olmasını sağlarlar.²

Sanayinin uygun alanlarda yapılmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek, bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanmak, imalat sanayi türlerinin belirli bir plan dahilinde yerleştirilmeleri amacıyla, sınırları belirli arazi parçalarının gerekli alt yapı hizmetleriyle ve ihtiyaca göre tayin edilecek sosyal tesisler ve teknoparklar ile donatılıp planlı bir şekilde ve belirli arazi parçalarının gerekli alt yapı hizmetleriyle ve ihtiyaca göre tayin edilecek sosyal tesisler ve teknoparklar ile donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistemler dahilinde sanayi için tahsis edilmesiyle oluşturulan OSB'ler dünyada ilk olarak 19. yy'ın başlarında ABD'de kendiliğinden ortaya çıkmıştır.³ OSB'lerin ABD'deki özgün adı "Sanayi Parkı"dır. OSB'ler ile ilgili ilk bilinçli uygulama ise 1896 yılında İngiltere'nin Manchester kenti yakınlarında kurulan "Trafford Park" uygulamasıdır. Daha sonra sırasıyla 1899'da ABD'de ve 1904'te İtalya'da da uygulamalara başlanılmıştır. Türkiye'de ise ilk OSB uygulaması Dünya bankasından alınan kredi ile 1962 yılında kurulan Bursa OSB'dir.

Bu çalışmanın ilk bölümünde Türkiye ekonomisinde 1962 yılından itibaren etkili olmaya başlayan OSB'lerle ilgili genel bilgiler verildikten sonra ikinci bölümde OSB'lerin Türkiye'deki uygulamaları ve kalkınma planlarındaki yeri üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölümde Edirne OSB ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu ilk 3 bölümde, yapılan geniş bir literatür çalışması sonucu elde edilen veriler ele alınmıştır. Dördüncü ve son bölümde ise yapılan yüz yüze görüşmeler ve uygulanan anket çalışması ile Edirne OSB'nin bölgedeki firmalara etkilerinin incelenmesine yönelik veriler ele alınmıştır.

² Hasan Çam-Kemal Esengül, "Organize Sanayi Bölgeleri ve Uygulanan Teşvik Politikalarının İşletmeler Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Osmaniye Organize Sanayi Bölgesinde Uygulama", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Karaman 2011.

³ Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği, *Organize Sanayi Bölgeleri 3*, http://www.askon.org.tr/kullanici_dosyalar/files/rapor3pdf_fcba9.pdf, (07.09.2018).

BİRİNCİ BÖLÜM: ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

(OSB) İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1.1. OSB'nin Tanımı

Organize Sanayi Bölgeleri, sanayinin uygun alanlarda yapılmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek, bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanmak, imalat sanayi türlerinin belirli bir plan dahilinde yerleştirilmeleri amacıyla, sınırları belirli arazi parçalarının gerekli alt yapı hizmetleriyle ve ihtiyaca göre tayin edilecek sosyal tesisler ve teknoparklar ile donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistemler dahilinde sanayi için tahsis edilmesiyle oluşturulan ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu hükümlerine göre işletilen mal ve hizmet üretim bölgeleridir.⁴

Teknoparklar; teknolojik gelişmelerin altyapısının kurulması ve geliştirilmesi amacıyla AR-GE, inovasyon çalışmalarına yönelik yatırımların teşvikini sağlamak üzere oluşturulan bölgelerdir.⁵

TDK'nın Büyük Türkçe Sözlüğünde OSB'ler; *“Sanayi yatırımlarını özendirme ve sanayi üretiminin artmasını sağlamak amacıyla birbirleriyle uyumlu üretimde bulunan küçük ve orta ölçekli firmaların ortak altyapı hizmetlerinden*

⁴ Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği, *Organize Sanayi Bölgeleri 3*, http://www.askon.org.tr/kullanici_dosyalar/files/rapor3pdf_fcba9.pdf, (07.09.2018).

⁵ Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, *“Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Teknoparklar”*, Tmmob Oda Raporu, Genişletilmiş 4. Baskı, Nisan 2012, Ankara, http://www.mmo.org.tr/resimler/dosya_ekler/e744e0bcfe11fbf_ek.pdf, (11.10.2018), s.1.

yararlanmak üzere belirli alanda toplandığı büyük bölgeler” şeklinde tanımlanmaktadır.⁶

Bir başka tanıma göre ise OSB’ler; ağır sanayi ve entegre tesisleri dışında kalan, çeşitli sektörel üretimleri birbirini tamamlayıcı ve birbiriyle uyumlu nitelikte olan küçük ve/veya orta sanayi ölçek ve boyutundaki imalat ünitelerini, kapsamlı bir biçimde sınırları belirlenmiş bir alanda yerleşimi, altyapısı, gerekli sosyal ve teknik hizmetleri ve ortak yapıları ile organize edilmiş bölgelerdir.⁷

Bu tanımlardan yola çıkarak OSB içinde yer alacak olan sanayi tesislerinin başlıca özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- Ağır sanayi ve kompleksleri dışında kalan küçük ve orta sanayi tesisleri olacaktır.
- Bu sanayi tesisleri birbirini tamamlayan ve uyumlu bir üretim biçimi içinde yer alacaktır.
- İşletmeler için gerekli tüm alt yapı tesisleri ve ulaşım hizmetleri parsellere denk getirilecek
- Bölge kapsamlı bir plan içinde değerlendirilecektir.
- Gerekli ortak donatımlar, bölge ölçeğinde gerçekleştirilecek bir organizasyonla verilecektir.⁸

Mer’i mevzuata göre dört tip OSB tanımı bulunmaktadır. Bunlar:

- *Farklı sektörlerde faaliyet gösteren tesislerin yer aldığı Karma OSB’ ler,*
- *Aynı sektör grubunda ve bu sektör grubuna dahil alt sektörlerde faaliyet gösteren tesislerin yer aldığı İhtisas OSB’ ler,*

⁶ TDK, *Büyük Türkçe Sözlük*,

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelimesec=243961, (16.05.2019).

⁷ Gös. Yer

⁸ Zeynel Dinler, *Bölgesel İktisat*, 4. Baskı, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa 1994, s.72.

- 4562 sayılı Kanununun 26 ncı maddesine göre özel hukuk tüzel kişilerin veya gerçek kişilerce kurulan Özel OSB'ler,
- Organize Küçük Sanayi Bölgeleri (OKSB) dir.⁹

1.2. OSB'lerin Ortaya Çıkışı

1.2.1. Dünya'daki İlk OSB'ler

Dünya'da OSB uygulamasına ilk kez, XIX. yüzyılın ilk yarısında ABD'de kendiliğinden ortaya çıkan bir uygulamada rastlanılmıştır. Kendiliğinden oluşan gelişme sonucunda tekstil imalathaneleri fiziksel yerleşmelerle bir araya toplanmıştır. ABD'de 1885 yılında hazırlanan, ekonominin geliştirilmesiyle bağlantılı olarak "Sanayi Bölgesi" fikrinin ortaya atıldığı raporda, sanayi bölgelerinin oluşturulmasının sanayinin geliştirilmesi için önemli bir araç olacağına dikkat çekilmektedir. Organize Sanayi Bölgeleri ile ilgili ilk bilinçli uygulama ise; 1896 yılında İngiltere'nin Manchester kenti yakınlarında kurulan "Trafford Park" uygulamasıdır. OSB düşüncesinin ilk kez ortaya atıldığı ABD'de ise uygulamalara ilk kez 1899 yılında geçilmiştir.¹⁰ Bu uygulamaları 1904'te İtalya izlemiştir.¹¹

1905 ve 1909 yıllarında özel girişimciler Chicago kentinde "Central Manufacturing" ve "Clearing" ismini verdikleri iki sanayi bölgesini kurmuşlardır. Bunlar aynı zamanda, modern anlamda endüstri bölgelerinin ilk örneklerini oluşturmuştur. ABD'deki ilk OSB uygulamaları olan bu uygulamaların amacı, sanayicilerin altyapılı sanayi arsası gereksinmelerinin karşılandığı bölgeleri inşa eden özel firmaların, yani kısaca özel sektörün kâr elde etmelerini sağlamaktır. İkinci

⁹ OSBÜK, *Dünya'da ve Türkiye'de OSB Uygulamaları*, <http://www.osbuk.org/index.php?page=content/osbuygulama&id=1>, (06.09.2018).

¹⁰ Ali Yüksel, "*Dünya'da ve Türkiye'de OSB Uygulamaları*", <http://www.yonetder.org.tr/TR/HaberDetay.aspx?ID=27>, (07.09.2018).

¹¹ Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, a.g.e. , s.2.

Dünya Savaşı ile birlikte başlayan dönemde, OSB'ler bir devlet yatırımı olarak görülmeye başlanmış, gelişmekte olan ülkelerde KOBİ'lerin geliştirilmesine hizmet edecek şekilde düzenlenmiştir. Geç sanayileşen ülkelerde ise OSB uygulamaları 1950'li yıllarda görülmektedir.¹²

1.2.2. Türkiye'deki İlk OSB'ler

Türkiye'de OSB kurulması uygulaması 1960'lı yıllarda planlı kalkınma politikasına geçilmesiyle birlikte başlatılmıştır.¹³ Başlatılan planlı kalkınma hareketi, başta temel altyapı hizmetleri olmak üzere eğitimin yaygınlaştırılmasının yanı sıra OSB ve KSS'lerin geliştirilmesini de öngörmüştür. İlk üç planlı kalkınma döneminde, sanayinin "lokomotif" sektör olduğu saptanmış ve ekonomik dengenin kurulması, ekonomik ve sosyal kalkınmanın birlikte gerçekleştirilmesi, hızlı bir büyüme ve sanayileşmeye önem verilmesi gibi uzun vadeli hedefler belirlenmiştir.¹⁴

Belirlenen hedefler doğrultusunda; ülkede sanayinin geliştirilmesi amacıyla uygulamaya konulan pek çok teşvik tedbirlerinden biri olan OSB uygulamalarına, ilk olarak, Dünya Bankasından alınan kredi ile 1962 yılında Bursa OSB'nin kurulmasıyla başlanmıştır. Türkiye'de OSB uygulamaları herhangi bir yasal mevzuatı olmadan 1982 yılına kadar devam etmiştir. Var olan bu mevzuat boşluğunun giderilmesi amacıyla 31 Ocak 1982 tarih ve 17591 sayılı Resmi Gazete'de "Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Fonlar Yönetmeliği" yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Fonlar Yönetmeliği'nin "Organize Sanayi Bölgeleri ve Küçük Sanat İnşaatı ve İşletme Giderleri Fonu" başlığını taşıyan 29 – 42 maddelerinde Organize Sanayi

¹² Ali Yüksel, *a.g.m*

¹³ Sadi Uzunoğlu-Kerem Akın, *Dünya'da ve Türkiye'de Özel Sanayi Bölgeleri*, 1. Baskı, İstanbul Ticaret Odası, İstanbul 2003, s,11.

¹⁴ Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, *a.g.e.* , s.3.

*Bölgeleri için fonun kullanımı, fon hesabının kaynağı ve işleyişi, kredinin tahsisi, arsa iktisabı, kredinin geri dönüşü gibi hususlar düzenlenmiştir. Devlet bütçesinden fona kaynak aktarılmış ve bu fondan OSB'ler kredilendirilerek desteklenmiştir.*¹⁵

1962–1967 yılları arasında OSB'lerin kurulması, beş yıllık kalkınma planlarındaki hedefler doğrultusunda, Bakanlar Kurulu kararları ile gerçekleştirilmiştir.¹⁶

OSB'lerin hızla çoğalması, OSB'lerin tüzel kişilikten yoksun olması sebebiyle pek çok hukuki sorunların meydana gelmesi yeni bir yasal düzenlemeyi zorunlu hale getirmiştir. Uzun süren araştırma ve çalışmalar sonucu 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu 12.04.2000 tarihinde TBMM'de kabul edilmiş ve 15.04.2000 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.¹⁷

¹⁵ Ali Yüksel, *a.g.m.*

¹⁶ Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, *a.g.e.* , s.4.

¹⁷ Ali Yüksel, *a.g.m.*

İKİNCİ BÖLÜM: TÜRKİYE'DE OSB UYGULAMALARI

2.1. OSB'lerin Kuruluş Aşamaları

Organize Sanayi Bölgesi; Valiliğin teklifi, projenin yatırım programına alınması için Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığına teklif edilmesi, Yatırım programına alınan Organize Sanayi Bölgesinin kuruluş sorumluluğunu üstlenecek Vali başkanlığında Özel İdareler, Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi ve Ticaret Odaları, Belediyeler, Sanayicilerin kendi aralarında kurdukları dernek veya kooperatiflerden Sanayi ve Ticaret Bakanlığının uygun bulduklarının bir araya gelmesiyle oluşan Müteşebbis Teşekkülün oluşturulması ile kurulur.¹⁸ “OSB'lerin kuruluş ve işletme işlemleri; 15.04.2000 tarih ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile bu Kanuna göre yeniden hazırlanarak 22.08.2009 tarih ve 27327 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği'ne göre yapılmaktadır.”¹⁹

4562 sayılı Kanun kapsamında üç tip organize sanayi bölgesi kurulabilmektedir. Bunlar;“

- a) OSB'lerin Yer Seçimi Yönetmeliğine göre uygun görülen yerlerde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın kredi desteğiyle kurulan OSB'ler (Madde: 4)
- b) 4562 sayılı yasadaki usullere göre belirlenen yerlerde özel hukuk tüzel kişilerinde ve gerçek kişilerce kurulan özel OSB'ler (Madde: 6)
- c) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın kredi desteğinden yararlanmayan OSB'lerdir.”²⁰

¹⁸ Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği, *Organize Sanayi Bölgeleri 3*, http://www.askon.org.tr/kullanici_dosyalar/files/rapor3pdf_fcba9.pdf, (07.09.2018).

¹⁹ Ali Yüksel, *a.g.m*

²⁰ Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, *a.g.e.* , s.8

Türkiye'de OSB'lerin kuruluş ve işleyişinde kamunun görev ve etkisinin minimuma indirilerek özel sektöre adeta "KENDİN YAP, KENDİN İŞLET" denilmektedir. Bu kapsamda; OSB'lerin kuruluşunda görev alan oda, Belediye ve İl Özel İdaresi gibi kurumların görevleri, OSB'de yer alan sanayicilerin 2/3'ünün üretime geçmesi OSB'deki kurulacak toplam işletme sayısının 2/3'ünün işyeri açma izni ibraz etmek sureti ile belgelenmesi veya Bakanlık kredisi kullanan OSB'nin kredi borcunun ödendiğinin belgelenmesi ile genel kurulun oluşum süreci başlar ve genel kurulun toplanarak yönetim ve denetim kurulu üyelerini seçmesiyle müteşebbis heyetin görev süresi sona erer.²¹

2.2. OSB'lerin Tüzel Kişilik Kazanması

OSB'ler; kurulması öngörülen yerde varsa Sanayi Odası, yoksa Ticaret ve Sanayi Odası, o da yoksa Ticaret Odasından en az biri ile talepleri halinde İl Özel İdaresi veya OSB'nin içinde bulunacağı il, ilçe veya belde belediyesinin, büyükşehirlerde ayrıca büyükşehir belediyesinin temsilcilerince imzalı ve valinin olumlu görüşünü muhtevi kuruluş protokolünün Bakanlıkça onaylanması ve sicile kaydı ile tüzel kişilik kazanır. İhtisas OSB'lerde yukarıda sayılanlar kurucu ortaklar dışında konuyla ilgili mesleki kuruluş ve teşekküller de kurucular arasına dâhil edilmektedirler.²²

OSB'ler faaliyet alanlarına göre üç gruba ayrılmaktadır. Bunlar:

Tarıma Dayalı OSB, Karma OSB ve İhtisas OSB'dir. Tarıma dayalı OSB'ye örnek olarak Hayvancılık, Çiçekçilik OSB örnek verilebilir. Karma OSB'lerde tüm sektörlerden işletmeler bulunurken İhtisas OSB'lerde sadece belirli bir endüstri kolunda üretim yapan işletmeler bulunmaktadır.²³

²¹ OSBÜK, *Dünya'da ve Türkiye'de OSB Uygulamaları*, <http://www.osbuk.org/index.php?page=content/osbuygulama&id=1>, (6.09.2018).

²² Gös. Yer

²³ Mehmet Cansız, *Türkiye'de Organize Sanayi Bölgeleri Politikaları ve Uygulamaları*, DPT Yayınları, Yayın no:2808, Ankara 2010, s.61.

OSB Tüzel Kişiliğinin Görev ve Yetkileri:

- *Arazi temini için gerektiğinde kamulaştırma yapmak*
- *Yapı ruhsatlarını ve inşaatlarını denetlemek*
- *Yapı kullanma izin belgelerini vermek*
- *İşyeri açma ve kullanma ruhsatlarını vermek*
- *Elektrik üretim tesisleri kurarak veya satın alarak elektrik dağıtımını yapmak*
- *Doğal gaz dağıtımını yapmak*
- *Su temin ederek dağıtımını yapmak*
- *Atık su şebekesini yönetmek ve ortak arıtma tesisini kurmak ve işletmek*
- *Katı atık yönetimi ve genel güvenlik hizmetlerini sağlamak²⁴*

Yani; OSB tüzel kişiliğinin görev ve yetkileri imar planları ve altyapı projelerini yaparak inşasını tamamlamak, gerekli olan her türlü altyapı ve sosyal tesisleri yapmak ve işletmek, "TEK DURAK OFİS" mantığı ile OSB'de faaliyet gösteren sanayicilerin her türlü izin, ruhsat ve bürokratik işlemlerini kaynağında sonuçlandırmak şeklinde özetlenebilir.²⁵

2.3. Türkiye Ekonomisinde OSB'lerin İşlevi

Organize Sanayi Bölgeleri uygulaması Türkiye'de yıllardır sanayi yatırımlarının yapılmasında ve işletmelerin verimliliklerinin artırılmasında kritik bir görevi üstlenmektedir. OSB'ler yıllardan beri iş yapmanın önündeki birçok engelin bulunduğu ülkemizde, bu engellerin görece olarak daha kolay aşılabildiği mikroklimalar işlevi görmektedirler.²⁶

²⁴ Mehmet Cansız,a.g.e., s.50.

²⁵ OSBÜK, *Dünya'da ve Türkiye'de OSB Uygulamaları*, <http://www.osbuk.org/index.php?page=content/osbuygulama&id=1>, (06.09.2018).

²⁶ Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği, *Organize Sanayi Bölgeleri 3*, http://www.askon.org.tr/kullanici_dosyalar/files/rapor3pdf_fcba9.pdf, (07.09.2018).

OSB'ler hem bir mekân düzenleme aracı hem de bir kalkınma aracı olarak faaliyet göstermektedirler.²⁷

Türkiye'de ilk OSB'nin faaliyete geçtiği 1962 yılından bugüne kadar yaklaşık 300 adet OSB kurulmuştur. Aşağıda yer alan Tablo 1'de Türkiye'de bulunan OSB'lerin illerdeki sayıları yer almaktadır.

Tablo 1: OSB'lerin İllere Göre Dağılımı

İLLER	2013 YILINDAKİ OSB SAYILARI	2019 YILINDAKİ OSB SAYILARI
Adana	2	4
Adıyaman	4	5
Afyonkarahisar	9	9
Ağrı	1	2
Aksaray	1	1
Amasya	4	4
Ankara	11	12
Antalya	2	1
Ardahan	1	1
Artvin	-	1
Aydın	7	7
Balıkesir	5	8
Bartın	1	1
Batman	1	1
Bayburt	1	1
Bilecik	6	6
Bingöl	1	1
Bitlis	1	1
Bolu	4	4
Burdur	3	3
Bursa	13	18
Çanakkale	2	3
Çankırı	5	6
Çorum	2	3
Denizli	6	4
Diyarbakır	2	4
Düzce	2	5
Edirne	2	2
Elazığ	2	3
Erzincan	1	2
Erzurum	3	3
Eskişehir	3	3
Gaziantep	4	5

²⁷ Murat Çetin-Mehmet Kara, *a.g.e.*, s.54.

Giresun	2	2
Gümüşhane	1	1
Hakkari	1	-
Hatay	5	8
İğdır	1	1
Isparta	3	3
İstanbul	8	8
İzmir	13	13
Kahramanmaraş	3	4
Karabük	1	2
Karaman	1	1
Kars	2	2
Kastamonu	2	4
Kayseri	3	3
Kırklareli	2	4
Kırıkkale	2	3
Kırşehir	3	3
Kilis	1	2
Kocaeli	13	13
Konya	9	8
Kütahya	5	5
Malatya	4	5
Manisa	6	7
Mardin	2	2
Mersin	2	5
Muğla	1	1
Muş	1	1
Nevşehir	1	2
Niğde	2	2
Ordu	3	4
Osmaniye	2	2
Rize	2	2
Sakarya	6	6
Samsun	5	7
Siirt	1	1
Sinop	2	2
Sivas	4	4
Şirnak	2	2
Tekirdağ	10	13
Tokat	5	5
Trabzon	4	4
Tunceli	1	1
Şanlıurfa	5	6
Uşak	3	3
Van	1	2
Yalova	3	7
Yozgat	2	3
Zonguldak	3	4
TOPLAM	276	327

Kaynak: Haber7, <http://ekonomi.haber7.com/gundem-veriler/haber/1018003-hangi-sehirde-kac-organize-sanayi-bolgesi-var>, 29.03.2014; OSBÜK, <http://skybs.net:6767/OSBBilgiPortal/>, (11.05.2019)

OSB'lerin bölgesel kalkınma sürecinde üç önemli işlevi bulunmaktadır. Birincisi, OSB'lerin kuruluşundaki temel amaç olan sanayileşmenin yol açtığı olumsuz etkiler ortadan kaldırılarak çevreye duyarlı düzenli kentleşmenin sağlanmasıdır.

İkincisi, üretim faaliyetlerinin verimli bir şekilde yürütülmesi için gerekli olan çok sayıdaki kamu hizmetinin girişimcilere ulaştırılabilmesidir. Altyapı bağlantıları tamamlanmış arsaya erişim, izin ve ruhsatların verilmesi, altyapı hizmetlerinin nitelikli ve ucuz olarak sağlanması bu işlevin unsurları arasındadır.

Üçüncüsü, benzer faaliyetlerde bulunan firmaların aynı coğrafi yerleşke içinde bulunması sonucu birbirleri üzerinde olumlu etki yaratmalarındadır. Kümelenme yaklaşımıyla açıklanacak bu etki sonucu firmalar birbirleri arasındaki işlem maliyetlerini düşürerek ve sinerji yaratarak bir arada olmak suretiyle verimliliklerini artırmaktadırlar.²⁸

2.4. Türkiye’de OSB’lerin Bölgesel Dağılımı

Tablo 2’den de görülebileceği gibi; ülkemizde uygulamalarına 1962 yılında başlanan OSB’lerin sayısı 1987 yılına gelindiğinde toplam 9 adet olmuştur. İstanbul, Ankara, Bursa, İzmir, Gaziantep, Eskişehir ve Adana bölgelerini kapsayan bu OSB’ler sınırlı bir sektörel bazda üretim yapmışlardır. 1988–1995 arasında, sanayileşmenin “ihracata yönelik modeli” esas aldığı bir dönemde ise 27 OSB daha, üretime geçmiştir. Bu dönem aynı zamanda devlet teşviklerinin arttığı ve ihracat yapmayı planlayan sektör ve bölgelere yöneldiği bir evreyi belirlemektedir. Bu teşvik ve desteklerden en büyük payı organize sanayi bölgeleri almıştır.

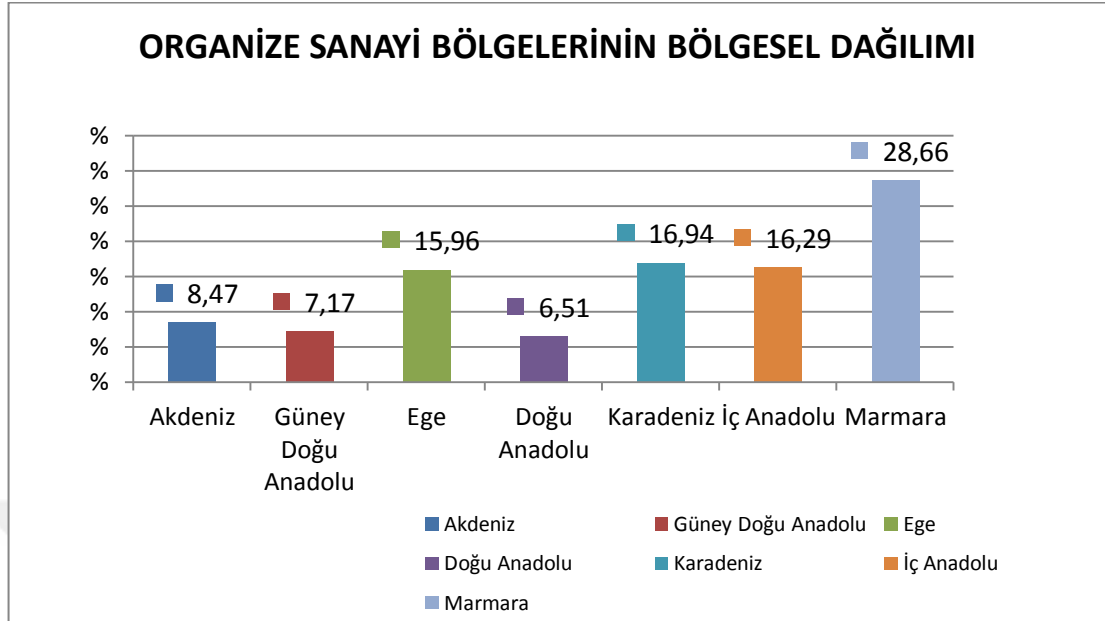
²⁸ Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği, *Organize Sanayi Bölgeleri 3*, http://www.askon.org.tr/kullanici_dosyalar/files/rapor3pdf_fcba9.pdf, (07.09.2018).

Tablo 2: Yıllara Göre Organize Sanayi Bölgelerinin Fiziki Boyutları

Yıllar	Adet	Alan (Hektar)	Parsel Sayısı
1962-1987	9	1.550	1.005
1988	4	1.900	1.077
1989	3	1.100	611
1990	2	240	107
1992	6	1.420	806
1993	5	1.205	935
1994	6	1.017	747
1995	1	150	85
1996	-	-	-
1997	5	1.122	622
1998	2	456	376
1999	5	1.679	318
2000	3	1.080	457
2001	14	3.220	1.967
2002	5	993	266
2003	6	1.005	606
2004	1	150	92
2005	11	1.486	676
2006	9	1.579	756
2007	10	1.370	513
2008	16	12.406	4.066
2009	17	14.460	4.971
2010	21	3.735	6.917
2011	27	4.074	10.331
TOPLAM	188	57.490	38.307

Gümrük Birliği uygulamasının başlaması ile birlikte, 1995 yılından 2012 yılına kadar tamamlanan OSB sayısı ise 188 olmuştur. Organize sanayi bölgeleri bu aşamada da devlet yardım ve teşviklerinden yararlanmış, bütçeden altyapı ve inşaat yatırımları için kredi almış ve sanayileşme politikasının önemli bir parçası haline gelmişlerdir. OSB'ler bir anlamda sanayileşme ile birlikte anılan, politik yatırım alanları olarak da bilinmektedir. 1995'ten sonra yapılan OSB'lerde ihtisas ve özel OSB'ler ön plana çıkmakta, aynı zamanda yabancı sermayeli yatırımlar özellikle tercih edilmektedir. Özellikle gıda, kimya, dayanıklı tüketim malı üretimi bu alanlara kaymıştır.²⁹

²⁹ Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, a.g.e. , ss.11-12.

Şekil 1: OSB'lerin Coğrafi Boyutu

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Bilim, Sanayi, Teknoloji Bakanlığı, OSB Bilgi Sistemi, <https://osbbs.sanayi.gov.tr/>, (10.05.2019).

Şekil 1'den de görüldüğü gibi 2019 yılı itibariyle en çok OSB'ye sahip bölge; Türkiye genelinde bulunan organize sanayi bölgelerinin %28,66'sının yer aldığı Marmara Bölgesi'dir. Ülkemizdeki bölgeler arasında OSB'lerden en çok pay alan ilk 3 bölge olan Marmara, İç Anadolu ve Karadeniz bölgelerinde toplam 190 adet OSB yer almaktadır. Bunun toplama oranı % 61,89'dur. İçerisinde en az OSB yer alan 2 bölge olan Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yer alan OSB'ler ise toplamın % 13,68'ini oluşturmaktadır.

2.5. OSB'lere Uygulanan Teşvikler ve Destekler

OSB'lere yönelik çok karmaşık ve dağınık yapıda destek verilmektedir. Temel olarak STB'nin kredi desteklerinin yanı sıra, KOSGEB tarafından KÖY'lerdeki OSB'lerde yeni yatırım yapacak olan işletmelerin yaptıracağı binalar

için geri ödemesiz kısmi üst yapı uygulama projesi hazırlanması desteği verilmektedir.

“OSB’lerde Uygulanan Teşvik ve Muafiyetler

I.OSB Tüzel Kişiliğine Sağlanan Vergi Muafiyetleri

OSB Tüzel Kişiliği;

- *İnşaat bitim tarihini takip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süreyle emlak vergisinden*
- *OSB’lerin kendi binalarının tüketeceği elektrik ve havagazı için elektrik ve havagazı tüketim vergisinden*
- *Arsa ve işyeri teslimlerinde KDV’den*
- *Bina inşaat ve yapı kullanma izin harcından*
- *Kurumlar vergisinden muaftır.*

II. OSB’lerde Yer Alan İşletmelere Sağlanan Teşvik ve Muafiyetler:

OSB’lerde Yer Alan İşletmeler;

- *İnşaat bitim tarihini takip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile emlak vergisinden*
- *Belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanmayan işletmeler çevre temizlik vergisinden*
- *Bina inşaat ve yapı kullanma izni harçlarından*
- *Tevhid ve ifraz işlem harçlarından*
- *Merkezi atık su arıtma tesisi işleten bölgelerdeki işletmeler atık su bedelinden muaftır.*

III. OSB'lerde Kısmen veya Tamamen Bedelsiz Arsa Tahsisi

OSB'lerde Yer Alan Sanayi Parselleri

- 1.Derecede Gelişmiş Bölgedeki il ve ilçelerden sosyo-ekonomik gelişmişlik endeks değeri 1 ve altında olan il ve ilçelerde %50 indirimli
- 2.Derecede Gelişmiş Bölgedeki illerin merkez ilçelerinde %50, ilçelerinde %60 indirimli
- 3.Derecede Gelişmiş Bölgedeki illerin merkez ilçelerinde %70, ilçelerinde %90 indirimli
- Derecede Gelişmiş Bölgedeki il ve ilçelerde bedelsiz olarak

Büyük ölçekli yatırımlar için tüm bölgelerdeki il ve ilçelerde bedelsiz olarak tahsis edilir.”³⁰

2.6. Sanayi Bölgelerinin Kalkınmaya Etkileri

Cumhuriyetin ilanından itibaren 1950'lere kadar devletin sanayileşmede, özellikle temel sanayi sektörlerine yatırım yapılırken öncü ve teşvik edici olduğu bilinmektedir. Bir bölgenin kendi kaynaklarını ve potansiyelini kullanarak gelişmesi o bölgenin kendi ekonomisine katkı sağlayacağı kadar ulusal ekonomiye de büyük katkılar sağlayacaktır (Dinçsoy, 2015; 88). Özellikle hem yurt içi hem de yurt dışı yatırımları bölgeye çekerek çarpan etkisinin yüksek olduğu sektörlerde istihdam yaratarak sağlanacak sağlıklı büyüme tercih edilmelidir (Okur Dinçsoy ve diğerleri 2016: 64).

1950'lerden sonra yabancı sermaye girişi ve izlenen dış politikanın sonucu (NATO'ya giriş, ABD ile imzalanan bağımlılık anlaşmaları) sanayi için yapılan

³⁰ Hasan Yüksek, Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı, *Organize Sanayi Bölgeleri Teşvikleri*, Eylül 2012, <http://www.baka.org.tr/uploads/210110-organizesanayibolgeleritesvikleri-eylul2012-hy.pdf>, (8.01.2015).

yatırımlar azaltılmış, ithalata dayalı bir “sanayi ürünü” kullanımı tercih edilerek, mevcut tesislerin yenilenmesi ve kapasite artırımından vazgeçilmiştir.

1960’ta dış ticaret ve cari açıktan kaynaklanan, sürekli enflasyonist politikanın ekonomiyi dışa bağımlı hale getirdiği, dış borç ve kredilere dayalı bir sanayileşme politikası ile karşı karşıya kalınmıştır.³¹

1961 Anayasası’ndan sonra DPT’nin kurulmasıyla birlikte kurumsal anlamda planlama çalışmalarına başlanılmış ve yıllık ve 5 yıllık planlar yapılmıştır.³²

Türkiye’de OSB’lerin kurulmasının hukuki dayanakları arasında 5 Yıllık Kalkınma Planları (BYKP) da bulunmaktadır. OSB’lerin kurulmasına yönelik çalışmalar planlı dönemden önce başlamış olmakla birlikte kurumsallaştırılmaları kalkınma planlarıyla birlikte olmuştur.³³ İlk plan 1963 yılında yürürlüğe girmiştir.

BYKP incelendiğinde de görülmektedir ki OSB uygulamaları 1. BYKP döneminden itibaren tüm kalkınma planlarında yer alarak sanayinin geliştirilmesi ve bölgesel kalkınmanın gerçekleştirilmesine yönelik tedbirler arasında gösterilmiştir. Beş Yıllık Kalkınma Planları (BYKP), OSB’ler açısından şu şekilde özetlenebilir:

2.6.1. Birinci BYKP (1963–1967)

1. BYKP’de yer alan “Endüstriyel Teşvik” alt başlığı altında, sanayide verimi arttırmak ve dengeli bölgesel kalkınmayı sağlamak amacıyla sanayi bölgelerinin

³¹ Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, a.g.e. , s.35.

³² Abidin Şahin, *Sanayinin Başkenti Başkent Organize Sanayi Bölgesi (1990-2010)*, Ankara Şubat 2011, s.37.

³³ Mehmet Hüseyin Bilgin-Selçuk Ar, *İstanbul Organize Sanayi Bölgeleri ve Siteleri İTO Yayını*, No.2004-67, İstanbul 2004, s.92.

seçilerek düzenli sanayi yerleşmelerinin kurulacağını öngörüldüğüne ait ifadeler daha sonra kurulacak olan bütün OSB'lerin yasal dayanağını oluşturmaktadır.³⁴

Bu plan döneminde Türkiye'nin uzun süreli gelişiminin sanayi yönünde ve bölgeler arası dengeli kalkınma esasları çerçevesinde olacağı vurgulanmıştır.

Bu hedeflerin gerçekleştirilmesinde asıl sorumluluk devlete verilmiş olmakla birlikte özel kesimin geri kalmış yörelere yatırım yapmalarını özendirici tedbirler de getirmişlerdir. Ayrıca yerel girişimcilerin kendi bölgelerinde yatırım yapmalarını kolaylaştıracak sanayi bölgeleri ve siteleri için teşvik araçları da öngörülmüştür.³⁵

Bu plan döneminde Bursa ve Manisa Organize Sanayi Bölgeleri'nin kurulmasına karar verilmiştir.

2.6.2. İkinci BYKP (1968–1972)

Bu plan döneminde sanayinin geliştirilmesine ve organize sanayi bölgelerine 1. BYKP'den daha çok ağırlık verilmiş ve bu amaçla teşvik tedbirlerinin kapsamı genişletilmiştir.³⁶

2. BYKP'de OSB'lerle ilgili şu ifadeler yer almaktadır:

“Birbiri ile ham ve mamul madde alışverişi olan yeni sanayiler Türkiye'nin belli merkezlerinde yoğunlaştırılacak ve bu tür sanayi yerleşmeleri altyapı kolaylıkları ile desteklenecektir. Endüstri işletmelerinin gelişmelerini sağlamak

³⁴ Mahmud Özdemir, *Türkiye'de Organize Sanayi Bölgeleri*, Türkiye Ticaret Sanayi Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, Ankara 1990, s.16.

³⁵ Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, “*Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Teknoparklar*”, Tmmob Oda Raporu, No:MMO/2010/530, Genişletilmiş 3. Basım, Mart 2010, Ankara, s.30.

³⁶ Mahmud Özdemir, *a.g.e.*, s.16.

üzere, gelişme potansiyeli bulunan kentlerin yakın çevrelerinde altyapısı hazırlanmış endüstri bölgeleri kurulacaktır. Özel sanayi (sektörünü) az gelişmiş bölgelere çekmek amacıyla mali ve ekonomik teşvik tedbirlerinin yanı sıra, ucuz su ve enerji kullanma imkanını da sağlayan sanayi bölgeleri kurulacaktır. Endüstri yerleşmesi konusunu plan dönemi içinde kapsamlı bir yaklaşımla çözümlmek için Organize Sanayi Bölgelerinin kuruluş ve gelişmesi teşvik edilecektir.”³⁷

2.BYKP döneminde Manisa I, Konya I, Gaziantep I, Eskişehir I ve Erzurum OSB’lerinin yapımına başlanmıştır.

2.6.3. Üçüncü BYKP (1973–1977)

Bu plan döneminde şehirlere göç eden nüfusa iş imkanı sağlamak ve bu nüfusun şehir hayatına alışmalarını sağlamak için ekonomik yönden gelişebilecek potansiyelde olan illere hafif nitelikli OSB kurmak amaç edinilmiştir.³⁸

İthal ikameci sanayileşme politikaları sürerken, bu plan döneminde OSB’ler, bölgesel kalkınma, gelişme ve mekan düzenleme fonksiyonları açısından da önem kazanmıştır. Plan stratejisinde, OSB’ler yerleşme ve kentleşme bölgelerinde sanayileşmeyi düzenleyici ve kentleşmeyi disipline edici bir araç olarak ele alınmıştır. Ancak gelişme böyle olmamış, her iki fonksiyon da gerçekleşmemiştir.³⁹

Bilecik, İnegöl, Eskişehir II, Çorum, Kayseri I, Çerkezköy I, Ankara, Malatya, Denizli, Bolu, Adana I, Mardin, Tokat I, Konya II, Antalya ve Kars organize sanayi bölgeleri 3.BYKP’de yer almıştır.

³⁷ Abidin Şahin, *a.g.e.* , s.38.

³⁸ Muhammed Akif Özçelebi, Bafra ve Kavak Organize Sanayi Bölgelerinin Karşılaştırmalı Coğrafi Analizi, (Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi), Samsun 2015, s.32.

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=sY7m19PfcL6F1NUw-cr80I6rGm-u0DeblTQ5p8W27GWHnYTIb4SAFpXhMVktPlq6> (03.05.2019)

³⁹ Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, *a.g.e.* , s.36.

2.6.4. Dördüncü BYKP (1979–1983)

4.BYKP döneminde bölgeler arası dengesizliğin arttığı saptanmıştır. Bu planda OSB ile ilgili olarak yer alan “*Bu bölgeler, bölgesel gelişme amaçlarına hizmet edecek sanayi kompleksi türündeki ağır sanayi tesisleri ve yan sanayilerden oluşan kapsamlı sanayi yerleşmeleriyle bütünleştirilecektir.*” ifadelerinden yola çıkarak OSB’lerin az gelişmiş bölgelerin kalkınması için araç olarak görüldüğü ifade edilebilir.

Bu plan döneminde yeni bir OSB kurulmasına yönelik hiçbir bilgi yer almazken, öncelikli bölgelerin bitirilmesi ön planda tutulmuştur.⁴⁰ Ayrıca ilk kez bu plan dönemine girilirken OSB’lerle ilgili özel ihtisas komisyonu kurulmuştur. Küçük Sanayi Siteleri (KSS) ve OSB’lerin plansız ve denetimsiz kuruluşu anlayışı, bu planda kabul görmekte ve geriye adım atılmaktadır.

2.6.5. Beşinci BYKP (1985–1989)

5.BYKP’de OSB’lere büyük önem verilerek bunların yer seçimi, kuruluşu, yetki ve görevleri konusundaki düzenlemeler, konut alanlarının sağlanması ve rezerv alanlar kadar makrodan mikroya doğru tüm konularda politikalar geliştirilmiştir.⁴¹

Bu planda ayrıca ihracat yapacak büyük firmalara ve dış ticaret şirketlerine fason çalışacak veya onların taşeronluğunu yapacak disipline olmuş “sanayi adacıklarına” yani; OSB’ler ve bir ölçüde KSS’lere ihtiyaç duyulduğu ve bundan dolayı OSB’lerin olduğu yerlere KSS’lerin kurulmasının teşvik edileceği de ifade edilmektedir.⁴²

⁴⁰ Mehmet Hüseyin Bilgin-Selçuk Ar, *a.g.e.* , s.94.

⁴¹ Mahmud Özdemir, *a.g.e.* , s.18.

⁴² Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, *a.g.e.* , s.37.

2.6.6. Altıncı BYKP (1990–1994)

6.BYKP’nda “Yerleşme-Şehirleşme” ve “Bölgesel Gelişme” alt başlıklarında OSB’lerle ilgili olarak OSB’lerin etrafında oluşturulabilecek yan sanayi vb. unsurların planlama ve kamulaştırma aşamalarında dikkate alınacağı ve OSB’lerin bulunduğu yerlerde ihtiyaç duyulursa tamamlayıcı faaliyetlerin yer alacağı KSS’lerin kurulmasının destekleneceği ilke ve politikaları belirlenmiştir.⁴³

Ayrıca sanayi bölgelerinin arasındaki dengeli dağılımın sağlanabilmesi amacıyla OSB’lerin yapımına devam edileceği hususu da bu plan döneminde yer almaktadır.

2.6.7. Yedinci BYKP (1996–2000)

7. BYKP döneminde 6. BYKP döneminde tamamlanan 25 adet OSB’nin kapsadığı alanlarla ilgili bilgiler yer almıştır.

1994 yılının sonuna gelindiğinde toplam 37 adet OSB kurulduğu belirtilmektedir. 1995 yılı Yatırım Programı’nda ise 19’u etüt safhasında olmak üzere toplam 81 adet OSB projesi yer almıştır.⁴⁴

Ancak ayrılan kaynaklar, yapılan üretimin niteliği, ihracat hedefleri ve katma değer boyutu dikkate alındığında, sanayileşmede refah ve istihdama çözüm getirecek bir OSB ve KSS yapılanması başılamamıştır.

7. BYKP’nin son yılında 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu çıkartılmıştır. “*Bu kanun ile Bakanlık Kredi Desteği, Bakanlık Desteği olmayan ve Özel Organize Sanayi Bölgeleri olmak üzere üç tip Organize Sanayi Bölgesi kurulabileceği tanımlanmıştır.*” OSB’lerin gelişimi ve 4562 sayılı kanunun sağladığı

⁴³ Abidin Şahin, *a.g.e.* , s.42.

⁴⁴ Mehmet Hüseyin Bilgin-Selçuk Ar, *a.g.e.* , s.95.

yasal çerçevenin etkisiyle günümüzde OSB'ler ülkemizde uygulanacak sanayi politikası için kritik araç olmuştur.⁴⁵

2.6.8. Sekizinci BYKP (2001–2005)

8. BYKP döneminde OSB'lerle ilgili bazı sayısal değerler yer almıştır. Bu ifadeler şu şekildedir: 1999 yılı sonu itibariyle Türkiye genelinde tamamlanmış bulunan 43 OSB'nin 10'u Ege, 9'u İç Anadolu, 6'sı Marmara, 6'sı Karadeniz, 5'i Akdeniz, 4'ü Güneydoğu Anadolu ve 3'ü Doğu Anadolu'da bulunmakta ve bunların 13 adedi kalkınmada öncelikli illerde yer almaktadır.

Etüt-proje kamulaştırma ve inşaat aşamasında bulunan OSB projelerinin; 46'sı Marmara, 36'sı Ege, 18'i Akdeniz, 31'i İç Anadolu, 37'si Karadeniz, 18'i Doğu Anadolu ve 6'sı Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunmaktadır.

2001 krizi plan döneminin başında patladığından, tamamlanması düşünülen pek çok OSB devreye girememiş, üretimin istenilen kapasiteye ulaşamaması, maliyetler, yatırım için kaynakların yetersizliği ve ithalatın önemli ölçüde iç üretimin önüne geçmesi gibi önemli sorunlar ortaya çıkmıştır.⁴⁶

2.6.9. Dokuzuncu BYKP (2007-2013)

Bu kalkınma planı 2 yıllık bir gecikmeyle AB üyelik yılı olarak öngörülen 2013 yılı esas alınarak hazırlanmıştır. Bu 7 yıllık planda OSB ve KSS'ler küresel rekabete yönelik fason imalat üsleri olarak öngörülmektedir. Eski OSB'lere yabancı sermayenin girmesi, Teknoparklar'ın bu bölgelere entegrasyonu, yeni OSB'lere

⁴⁵ Elif Örnek Özden, "Kalkınma Aracı Olarak Organize Sanayi Bölgelerini Yeniden Kurgulamak", *MEGARON*, Cilt:11, Sayı:1, 2016, ss.111-112.

⁴⁶ Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, *a.g.e.*, ss.37-38.

siyasi yatırım olarak bakılması ile buna göre teşviklerin hazırlanması söz konusudur. Bu dönemdeki plan ve programlarda da OSB'lere önemli ölçüde yer verilmiş ve her yıl alınacak tedbirler belirtilmiştir.⁴⁷

*Türkiye'de 2010 yılı itibariyle 264 OSB bulunmaktadır. Ağrı, Aksaray, Ardahan, Bartın, Batman, Bayburt, Bingöl, Bitlis, Giresun, Gümüşhane, Hakkari, Iğdır, Karabük, Karaman, Kilis, Muğla, Muş, Nevşehir, Siirt, Tunceli ve Van'da bir; Adana, Çanakkale, Çorum, Diyarbakır, Düzce, Edirne, Elazığ, Kırıkkale, Niğde, Rize, Osmaniye, Sinop, Şırnak, Yalova ve Yozgat'ta ikişer; İstanbul'da 8 OSB bulunmaktadır. Afyon'da yer alan 9 OSB'nin sadece biri özel ihtisasa ayrılmışken, Bursa'da 13 OSB'nin dördü özel ihtisasa ayrılmıştır. İzmir, Kocaeli ve Bursa 13 OSB'yle ilk sırada yer almaktadır. Ankara'da ise toplamda 12 OSB bulunmaktadır.*⁴⁸

İthalatın ara malı ve yatırım mallarında yoğunlaşması, sanayide teşvik politikalarından vazgeçilmesi, özelleştirmelerin hızlanması, özel sektörün sanayi yatırımlarından vazgeçerek finans-bankacılık sektörlerine kaynak aktarması, pek çok büyük sanayi tesisinin yabancılara satılması, “kümelenme” politikasının yeni sanayi uygulamalarına egemen olması ve sanayiye verilen kredilerin dış kaynaklara dayandırılması gibi etmenler OSB'lere yatırımı önlemiş, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın kredi destekleri yerine özel kaynaklarla finanse edilen OSB'ler teşvik edilerek OSB'lerin teşvik anlayışı yön değiştirmiştir.⁴⁹

2.6.10. Onuncu BYKP (2014-2018)

10.BYKP döneminde OSB'lerin üretime geçme oranlarının yükseltilmesi ve kapasitelerinin artırılması amaçlanmıştır. Bunların dışında OSB'lerde ihracat oranını arttırmak da hedefler arasında yer almıştır.

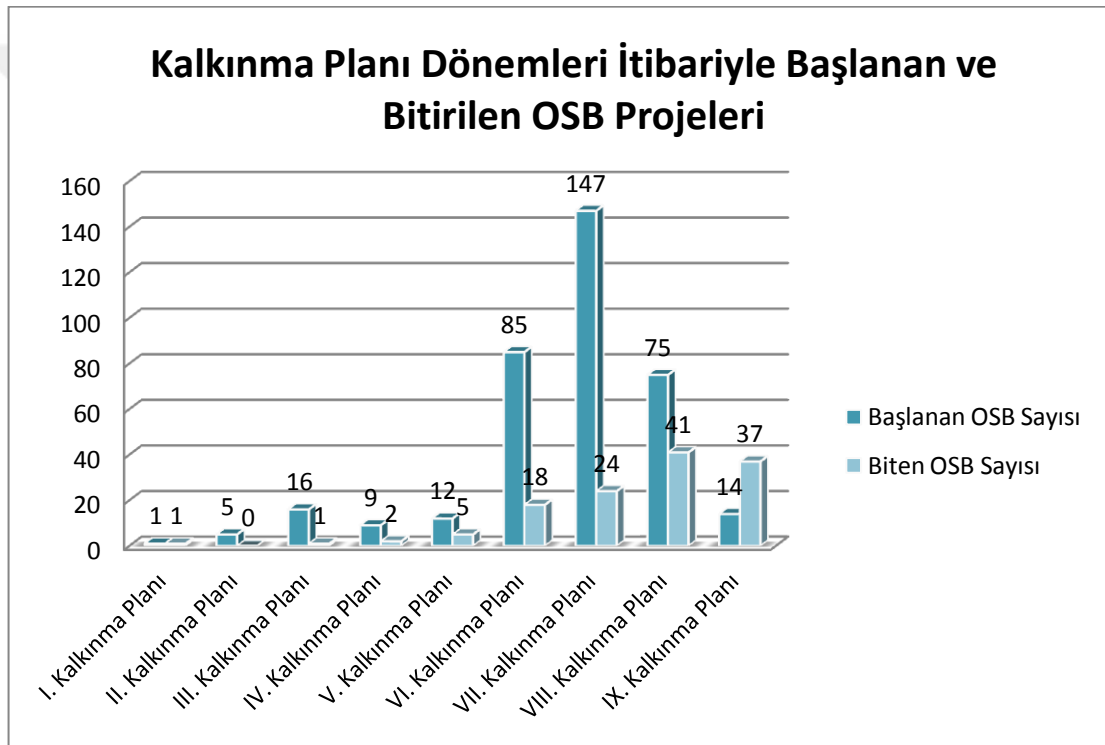
⁴⁷ Gös. Yer

⁴⁸ Abidin Şahin, *a.g.e.* , s.46.

⁴⁹ Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, *a.g.e.* , s.39.

Bu plan döneminde OSB'lerin serbest bölgelere ve büyük fabrikalara kavuşma hatlarının yapılmasından ilk kez bahsedilmiştir. Ayrıca yine bu plan döneminde genel olarak mevcut OSB'lerin geliştirilmesi, üretime geçmesi ve diğer sanayi bölgeleriyle iş birliğinin artırılması amaçlanmıştır.⁵⁰

Şekil 2'de Beş Yıllık Kalkınma Planları dönemlerinde başlanan ve bitirilen Organize Sanayi Bölgesi sayıları gösterilmektedir.

Şekil 2: Beş Yıllık Kalkınma Planı Dönemlerindeki OSB Sayıları

Kaynak: Mehmet Cansız, Türkiye'de Organize Sanayi Bölgeleri Politikaları ve Uygulamaları, DPT Yayınları, Ankara 2010, s.49.

⁵⁰ Muhammed Akif Özçelebi, *a.g.e.*, s.37.

2.7. Sanayi Bölgelerinin Kentleşmeye Etkileri

OSB ve KSS'ler ile kentleşme olgusu birlikte ele alındığında önemli sorunların ortaya çıktığı görülmektedir. *KSS'ler genellikle aynı üretim kolunda, çeşitli mal ve hizmet imalatına yönelik atölye ve küçük fabrika ünitelerine çeşitli olanaklar sağlayan, altyapı ve gerekli sosyal-teknik hizmetleri ortak, dükkân şeklindeki sanayi çarşıları, çok küçük ölçekli sınaî altyapı organizasyonları olarak tanımlanabilir.*⁵¹

OSB'lerin yakınlarında yer alan il ve ilçeler çarpık kentleşmenin somut örneklerini vermiş ve ortaya önemli konut ve altyapı problemleri çıkmıştır. Bu sorunlar;

OSB ve KSS'lerin yer aldığı bölgelerde, çoğu kaçak konutlardan oluşan ve hızla çoğalan gecekondu ve burada altyapısı eksik veya yeterli olmayan, gelir düzeyi düşük, marjinal işkollarında çalışan bir nüfus yerleşim gözlenmektedir. Eğitimi düşük, sosyal tabakalaşmanın en altında yaşayan bu nüfusun bir bölümü de OSB ve KSS'ler hinterlandında yaşamaktadır.

OSB ve KSS'lerin yer aldığı bölgelerin bir bölümünde sanayi tesisleri ile konut yerleşim alanları iç içe geçmiştir. Hatta bazı bölgelerde "Lüks Konutlar" adı altında, hemen sanayi yerleşmelerinin yanında siteler ve uydu kentçikler oluşmaktadır.

OSB ve KSS'lerin hızlı büyümesi, sosyal güvenlik ve kent dokusunun sağlıklı yapılaşmasını önlemiş, ulaşımdan, elektrik ve su ihtiyacına, doğalgazdan, atık suya kadar pek çok altyapı sorunu çözülememiştir. Bu yerleşimler pek çok il ve ilçenin gelişimini, kentin sanayi bölgelerine doğru uzatmış ve bu yerleşim çizgisi önemli ölçüde hava kirliliği doğurmuş, yeşil alanların ve ormanlık bölgelerinin yok olmasına yol açmıştır.

⁵¹ Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, *a.g.e.*, s.1.

OSB ve KSS yer seçimlerinde bölgenin ekolojik dengesi gözetilmemiş, bitkisel ve hayvansal denge (flora ve fauna) bozularak, çevrenin geleceği tehlikeye atılmıştır. Birbirine çok yakın bölgesel OSB ve KSS'lerin kurulması, buralarda kent-dışı yerleşimlerin oluşmasına yatkın bir nüfus patlaması yaşanmıştır. OSB'ler ile KSS'lerin kurulmaya başlandığı 1961 yılından bu yana tarımsal nüfusun, sanayileşmeye paralel olarak azaldığı, sınaî istihdamın bir yoğunlaşma yaşadığı açıktır.⁵²

⁵² Yavuz Bayülken-Cahit Kütükoğlu, *a.g.e.* , s.39.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: EDİRNE OSB

3.1. Edirne OSB ile İlgili Genel Bilgiler

Edirne OSB'nin;

Kuruluş Tarihi: 14.02.1994

Kuruluş Yeri: Domurcalı Köyü, Süloğlu, Edirne,

Kurulduğu Toplam Alan (m^2) : 1070000 m^2

OSB tipi: Karma

2013 yılı ARSA DEĞERİ ($/m^2$) : 40,00 TL/ m^2

Şekil 3: Edirne OSB İmar Planı

Kaynak: Edirne OSB, http://www.edirneosb.org.tr/content-1024-arsa_tahsis_islemleri.html (02.05.2019)

3.2. Edirne OSB'nin Kuruluşu

Edirne OSB; 1994 yılında Edirne Valiliği, Edirne Ticaret ve Sanayi Odası ile Edirne Sanayici ve İş adamları Derneği'nin ortak başvurusu üzerine kurulmuştur.

1995 yılında ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan kredi tahsisi yapılmak suretiyle fiilen çalışmalara başlanılmış ve altyapı projeleri hazırlanmıştır. İlimizde Organize Sanayi Bölgesi kurulabilmesi amacı ile Edirne Valisi başkanlığında toplanan Müteşebbis Heyet; 04.02.1994 tarih ve 94/1 sayılı kararı ile

- 1-Edirne Ticaret ve Sanayi Odası
- 2-Edirne Sanayici ve İşadamları Derneği
- 3-İl Özel İdaresi
- 4-Edirne Belediyesi'dir

Üye Kuruluşların Kuruluştaki Hisse Oranları;

- İl özel idaresinin 6/12
- Edirne Ticaret ve Sanayi Odası 5/12
- Edirne Sanayici ve İş adamları Derneği 1/12 şeklindedir.

Seçilmiş olan alanın Edirne Belediyesi hudutları dışında olması sebebi ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın 22.06.1995 tarihli yazısı ile Edirne Belediyesi Müteşebbis Teşekkülden çıkartılmıştır. Müteşebbis Heyet 12/03/2007 tarih ve 2007/02 kararı ile Edirne Ticaret ve Sanayi Odası (ETSO), Edirne Sanayici ve İşadamları Derneği hisselerini Edirne İl Özel İdaresine devretmeleri sebebi ile, toplanarak Müteşebbis Heyet yeniden yapılandırılmıştır. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan alınan kredilerin tamamını Edirne İl Özel İdaresi ödeyerek 22.03.2007'de Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na olan kredi borcunu kapatmıştır. Borç kapatıldıktan sonra 12.03.2007 tarihi itibarıyla son durumdaki hisse oranlarının tümü İl Özel İdaresine ait olmuştur.⁵³

⁵³ Trakya Kalkınma Ajansı, *Edirne Yatırımcı Klavuzu*, Edirne YDO, Ağustos 2013.

3.3. Edirne OSB'deki Firmalar ve Sektörel Dağılışı

Edirne OSB'deki Firmalar

- **ARMOSAN Sıcak Çekme Dikişsiz Boru San. Ve Tic. A.Ş.**
- **BURAK Mermer İnş. Taah. San. Tic.Ltd.Şti**
- **DÖVPARSAN Sıcak Dövme ve İşleme Metal San. Tic. Ltd.Şti**
- **EKOMAK Endst. Komprosör ve Makine San. Tic. A.Ş.**
- **HİLAL Alüminyum San. Ve Tic.Ltd.Şti**
- **İDA HİJYEN TEKNOLOJİLERİ VE ÜRETİM SAN. TİC. A.Ş.**
- **İNER-PLAST Plastik Doğrama Aksesuar San. Tic. Ltd. Şti**
- **İPEK Plastik San. ve Ticaret A.Ş.**
- **İZ ELOKSAL Boya Alüminyum İnş. San ve Dış Ltd. Şti.**
- **KAPI SİSTEMLERİ Mümessillik San. ve Tic. Ltd. Şti**
- **KARTEKS Geri Dönüşüm Enerji San.ve Dış Tic. Ltd Şti**
- **MEDİTEKS Sağlık Hizmetleri Tekstil Ürünleri Tıbbi Malz. San. Dış Tic.A.Ş**
- **NALBANTOĞLU Metal San. ve Tic. Ltd. Şti**
- **NEVZAT İPLİK TEKSTİL DIŞ. TİC. LTD. ŞTİ**
- **ÖNMETAL DÖKÜM San. ve Tic. Ltd. Şti.**
- **PE-RE-JA İLERİ KİMYA San. A.Ş.**
- **SPB İZOLASYON İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti**
- **SANKA Sanayi Kablo A.Ş. (1)**
- **ŞENKAY Kimyevi ve Endüstriyel Ürünler Üretim Nak. Paz. San. Tic. Ltd.Şti**
- **TP THERMOPLAST Plastik Sanayi ve Tic A.Ş.**
- **TÜRKELİ Kağıt İşletmeleri San. Tic. A.Ş.**
- **YALE Sentetik Yağlar Ltd. Şti**
- **FEDİKS KAĞIT Amblj. Matb. San. İth. İhr. Ve Tic. Ltd. Şti**
- **CEYSAN Plastik Kalıp Makine İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.**

- **GİSAN MAKİNA San. ve Tic. Ltd. Şti**
- **KEPSAN Kepenk Profil ve İnşaat San. Tic. Ltd. Şti**
- **KOÇAK İnş. Nakliyat Turizm Tic. Ltd. Şti.**
- **MATSET Matbaa Makine ve Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.**
- **MERD LAZER Saç Kesim İşleme San. ve Tic. Ltd. Şti.**
- **NANO TECH Enerji Ürünleri Üretim San. ve Tic. A.Ş.**
- **PAKTEL Mutfak Gereçleri San. ve Tic. Ltd. Şti**
- **SOLMAZ Alüminyum Doğrama San. ve Tic. Ltd. Şti**
- **SÖNMEZ Çelik Konstrüksiyon Makine İnşaat İnş. Kim. Tur. Taah. Dış Tic. Ltd. Şti.**
- **UZMAKSAN Makine San. ve Alüminyum İth. İhr. Ltd. Şti (1)**
- **UZMAKSAN Makine San. ve Alüminyum İth. İhr. Ltd. Şti (2)**
- **BALKANLI METAL Alüminyum San. ve Tic. Ltd. Şti**
- **BERSAN AHŞAP SANAYİ A.Ş.**
- **SANKA Sanayi Kablo A.Ş. (2) ⁵⁴**

Yukarıda isimleri listelenen Edirne OSB’de faaliyet gösteren firmaların faaliyet sektörlerine dağılımı aşağıda yer alan Tablo 3’te gösterilmektedir.

Tablo 3: Edirne OSB’deki Firmaların Sektörlere Göre Dağılımı

SEKTÖRLER	ADET
Alüminyum, Metal	12
Kimya Sanayi	2
Makine Motor Sanayi	6
Tekstil ve Konfeksiyon	2
Elektrik	2
Hijyen Ürünleri	3
İnşaat Elemanları	3
Diğer	5
Gıda Ürünleri	1

Kaynak: Edirne OSB, <http://edirneosb.org.tr/sektorel-dagilim/>, 28.03.2014

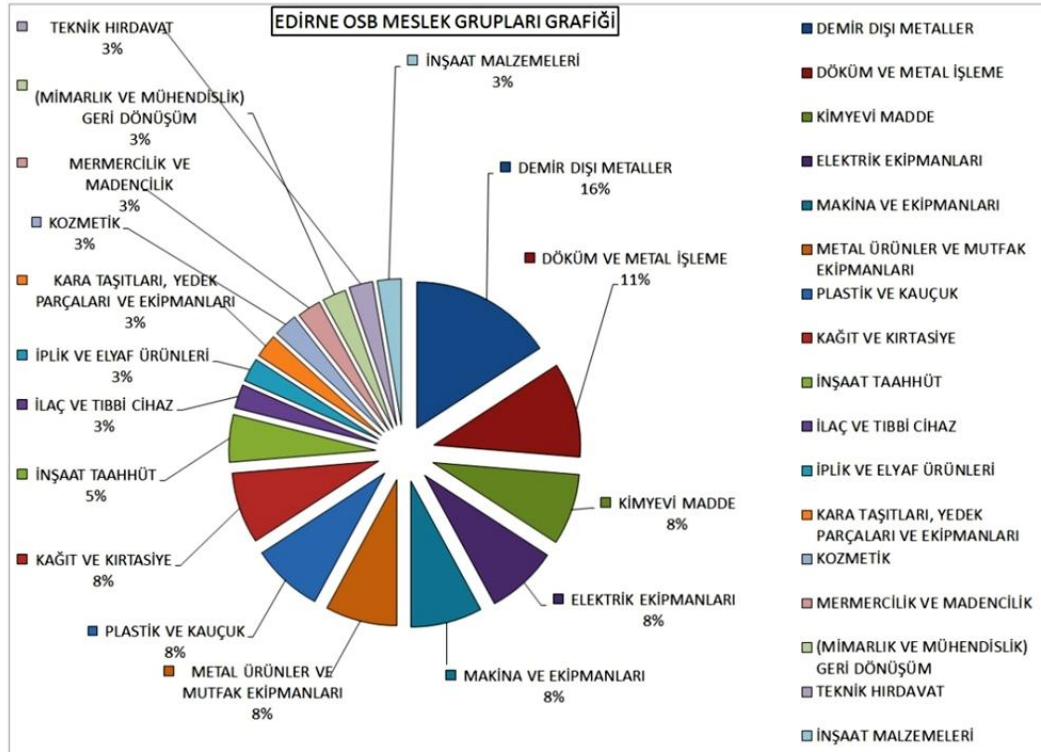
⁵⁴Edirne Organize Sanayi Bölgesi, <http://www.edirneosb.org.tr/content-1020-firmalar.html/>, (02.05.2019).

Edirne OSB'deki firmaların sektörlere göre dağılımları 2014 yılında Tablo 3'te görüldüğü gibiyken 2019 yılında ise aşağıda yer alan Tablo 4'teki gibi olmuştur.

Tablo 4: Edirne OSB'deki Firmaların Meslek Gruplarına Göre Dağılımları

MESLEK GRUBU ADI	ADET
Demir Dışı Metaller	6
Döküm ve Metal İşleme	4
Kimyevi Madde	3
Elektrik Ekipmanları	3
Makine ve Ekipmanları	3
Metal Ürünler ve Mutfak Ekipmanları	3
Plastik ve Kauçuk	3
Kağıt ve Kırtasiye	3
İnşaat Taahhüt	2
İlaç ve Tıbbi Cihaz	1
İplik ve Elyaf Ürünleri	1
Kara Taşıtları, Yedek Parçaları ve Ekipmanları	1
Kozmetik	1
Mermercilik ve Madencilik	1
(Mimarlık ve Mühendislik) Geri Dönüşüm	1
Teknik Hırdavat	1
İnşaat Malzemeleri	1

Kaynak: Edirne OSB, http://www.edirneosb.org.tr/content-1028-sektorel_dagilim.html, (02.05.2019).

Şekil 4: Edirne OSB'deki Firmaların Meslek Gruplarına Dağılım Yüzdesi

Kaynak: Edirne OSB, http://www.edirneosb.org.tr/content-1028-sektorel_dagilim.html, (02.05.2019).

3.4. Edirne OSB'nin Tercih Edilmesinde Etkili Olan

Faktörler/Bölgenin Avantajları

Edirne OSB;

- Avrupa birliğine en yakın OSB,
- Ana yollara ve sınır kapılarına çok yakın,
- Şehir merkezine 35 km
- Tem otoyol bağlantısı 30 km
- Hamzabeyli sınır kapısı 25 km
- Kapıkule sınır kapısı 54 km
- Pazarkule sınır kapısı 51 km

- İpsala sınır kapısı 151 km
- Demiryolu bağlantısı 43 km
- Tekirdağ limanı 145 km
- İstanbul limanı 242 km
- Çanakkale limanı 205 km
- İstenilen ölçülerde, uygun fiyat ve şartlarda arsa temini,
- Satışa hazır, her parselde her türlü altyapı olanağı, kesintisiz ve ucuz elektrik enerjisi imkânı,
- Tarımsal ve hayvansal hammaddelere kolay ulaşım,
- Üretim mamüllerinin kolay ithalatı,
- Müşterek arıtma tesisi,
- Altyapı ve sosyal tesis kredisi,
- Nitelikli ve bol iş gücü,
- Uygun bir çalışma ortamı
- Jeolojik yönden ideal bir arazi olmasının etkisiyle avantajlı hale gelmekte ve tercih edilmektedir.

3.5. Edirne OSB'nin Edirne'ye Sağlayacağı Katkılar

Edirne OSB'nin şehre olumlu etkileri maddeler halinde şu şekilde sıralanabilir:

- *Şehrimizin planlı gelişmesinin sağlanması.*
- *Tarım alanlarının sanayide kullanılmasının önlenmesi.*
- *Tarım dışı alanların sanayide kullanılmasının sağlanması.*
- *Müşterek arıtma tesisi ile çevre sorunlarının önlenmesi.*
- *Yatırımcılara altyapısı ve sosyal tesisleri hazırlanmış ucuz arsa/arazi temini.*
- *Devletimizin sağlayacağı teşvikler sayesinde sanayinin bu bölgede gelişmesi teşvik edilmektedir.⁵⁵*

⁵⁵ Trakya Kalkınma Ajansı, *Edirne Yatırımcı Klavuzu*, Edirne YDO, Ağustos 2013.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: EDİRNE OSB'NİN BÖLGEDEKİ FİRMALARA ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

4.1. Araştırmanın Amacı, Önemi, Temel Bakış Açısı

Araştırmanın ana amacı OSB'lerin firmalara avantaj sağlama durumlarını ve Edirne OSB'nin etkinliğini değerlendirmektir. Bunun dışında Edirne OSB'de yer almayan Edirne Merkez ilçede faaliyet gösteren üretici firmaların Edirne OSB'ye yönelik ön görüşlerini ve Edirne OSB'de yer alan firmaların ise Edirne OSB'nin etkinliği ile ilgili görüşlerini belirlemek, Edirne OSB'de eksik olduğu düşünülen etmenleri tespit etmek, firmaların karşılaştıkları sorunları belirlemek bu sayede eksikliklerin giderilerek Edirne OSB'nin daha etkin çalışmasına katkıda bulunmaktır.

Yapılan literatür taramaları sonucunda Edirne OSB ile ilgili yeterli çalışma olmadığı tespit edilmiş bu nedenle bu konu ile ilgili detaylı çalışma yapılmaya karar verilmiştir.

4.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırma çalışmamıza geniş kapsamlı literatür çalışması yapılarak başlanılmıştır. Çalışmamızın devamında yüz yüze görüşmeler ve 2 farklı kesime birbirine paralel olarak hazırlanan anket sorularının uygulanması şeklinde devam edilmiştir. Bu farklı kesimlerin ilkinin ana kütlesini Edirne Merkez ilçede faaliyet gösteren, Edirne OSB'ye gitme potansiyeline sahip üretici firmalar oluştururken, ikincisinin ana kütlesini Edirne OSB'de faaliyet gösteren firmalar oluşturmaktadır.

Bunun için öncelikle ETSO'dan Edirne Merkez ilçede faaliyet gösteren üretici firmaların listesini aldık. Çalışmamıza uygun olanları tespit ederek çalışmamıza başladık.

Elimizdeki listelerden Edirne Merkez ilçede 73 adet firmaya, Edirne OSB'de 18 adet firmaya anket yapılabileceğini tespit ettik. İsimleri listelenen firmalardan Merkez ilçede bulunanların bir kısmının Edirne OSB'de bulunması, bir kısmının kapalı olması, bir kısmının da Edirne OSB'de bulunmaya uygun olmaması gibi sebeplerle anket çalışması yapabileceğimiz firma sayısı 41 adet kalmıştır. Bu firmaların yetkililerinden birkaçının anket çalışması yapmak istememeleri birkaçının da anket sorularımızı tam olarak cevaplamamaları gibi sebeplerden dolayı Edirne Merkez ilçede geriye kalan toplam 26 adet firmanın yetkilileri tarafından anket çalışmamız cevaplanmıştır.

Edirne OSB'de ise 18 adet firmadan 5 adetine yetkili kişiye ulaşamaması, firmanın kapalı olması, anket yapmak istenilmemesi gibi sebeplerden dolayı anket çalışması uygulanamamış, toplam 13 adet firmaya anket uygulanabilmiştir.

4.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Ana kütleimizin küçük olmasının yanı sıra bir de bazı firma yetkililerinin anketi cevaplamak istememeleri, anketi cevaplayan firma yetkililerinden birkaçının anket cevaplandırmasını eksik bırakmaları gibi sebeplerden dolayı örneklem büyüklüğümüz daha da küçülmüştür. Bazı firma yetkilileriyle 5 kez görüşmeye gidilmiş olmasına rağmen cevap alınamamıştır.

Örneklem büyüklüğümüzün küçük olması analiz aşamasında kullanabileceğimiz testlerin çok sınırlı kalmasına ve çeşitli sorunlar yaşamamıza neden oldu.

Birçok araştırma için etkili olan zaman ve maliyet kısıtları bizim çalışmamızda da etkili oldu. Bunların dışında çalışmamız için bir diğer kısıt da daha önce OSB'ler ile ilgili pek fazla çalışma yapılmamış olması özellikle de Edirne OSB ile ilgili çok çok az sayıda çalışma yapılmış olmasıdır.

4.4. Araştırmanın Yöntemi ve Değerlendirme Araçları

Araştırmada verilerin toplanmasında yüz yüze görüşme tekniği ve anket uygulaması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada anket formu hazırlanmadan önce öncelikle literatür taraması yapılmış ve Edirne OSB'nin yönetim kadrosundan bazı kişiler ve bazı firma yetkilileriyle ön görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu ön görüşmelerden elde edilen veriler ve benzer konuda hazırlanmış olan farklı anket çalışmalarından uyarladığımız sorularla hem Edirne Merkez ilçede faaliyet gösteren üretici firmalar için hem de Edirne OSB'de faaliyet gösteren firmalar için birbirine paralel sorulardan oluşan 2 farklı anket formu oluşturulmuştur. Oluşturulan anket formları firma yetkililerine uygulandıktan sonra anket formlarına ait cevaplar öncelikle Microsoft Excell programında yazılmış, daha sonra Excellden alınan veriler SPSS 24.0 sürümü ile analiz edilmiştir.

4.5. Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

4.5.1. Edirne Merkez İlçedeki Firmalara Ait Araştırma Bulgularının Değerlendirilmesi

4.5.1.1. Ankete Katılan Firma Yetkililerine Ait Demografik

Veriler

Edirne Merkez ilçede üretim yapan firmalar için yaptığımız anket çalışmasına katılan firma yetkililerine ait demografik verilerin frekans analizi sonucu elde ettiğimiz veriler Tablo 5’te yer almaktadır.

Frekans dağılımı; bir veya birden fazla değişkenin değerlerinin veya o değişkenin puanlarının dağılımına ait özellikleri tanımlamak için verilerin sayı ve yüzde olarak verilmesidir.⁵⁶ Yapmış olduğumuz anket çalışmasına ait verilere göre katılımcıların cinsiyet, yaş, medeni durum, çocuk sayısı, eğitim durumu, aylık gelir, firmadaki unvan bilgileri ve firmanın hukuki yapısı, faaliyet sektörü, çalışan kişi sayısı gibi bilgiler frekans analizi ile tespit edilmiştir.

Aşağıda yer alan Tablo 5’te de görüldüğü gibi çalışmaya katılan firma yetkililerinin %23,1’i kadın, %76,9’u erkektir. Ağırlıklı olarak 35 yaş üstü olan katılımcıların %88’i evli ve %65,4’lük kısmı çocuk sahibidir. Katılımcıların yarısından fazlası (%53,9’u) ön lisans ve üzeri eğitim düzeyindedir. %76,9’luk kısmı 2001-6000 TL arasında ücret almaktadır. Araştırmaya katılan firma yetkililerinin firmadaki unvanlarına baktığımızda en büyük payın %53,8’le işletme sahibi/ortağı

⁵⁶ Şener Büyüköztürk, “Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı, İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum”, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara 2016, s.21.

unvanında olduğunu ve onu sırasıyla %34,6'lık payla müdür/yönetici ve %11,5'lik payla bölüm sorumlusu unvanındakilerin takip ettiğini görmekteyiz.

Tablo 5: Edirne Merkez İlçe Örneklem Dağılımına İlişkin Demografik Veriler

Faktör	Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	6	23,1
Erkek	20	76,9
Yaş		
30 yaş ve Altı	4	15,4
31-35 yaş	2	7,7
36-40 yaş	5	19,2
41-45 yaş	5	19,2
46-50 yaş	5	19,2
51 yaş ve Üzeri	5	19,2
Medeni Durum		
Evli	23	88,5
Bekar	3	11,5
Çocuk Sayısı		
0	9	34,6
1	5	19,2
2	9	34,6
3	2	7,7
7	1	3,8
Eğitim Durumu		
İlköğretim	4	15,4
Ortaöğretim	10	38,5
Ön lisans	2	7,7
Lisans	9	34,6
Yüksek lisans	1	3,8
Aylık Gelir		
1000 TL ve Aşağısı	1	3,8
1001-2000 TL	5	19,2
2001-3000 TL	8	30,8
3001-4000 TL	3	11,5
4001-5000 TL	8	30,8
5001-6000 TL	1	3,8
Firmadaki Unvan		
Müdür/Yönetici	9	34,6
Bölüm Sorumlusu	3	11,5
İşletme Sahibi/ Ortağı	14	53,9

4.5.1.2. Ankete Katılan Firmalara Ait Temel Bilgiler

Edirne Merkez ilçede üretim yapan firmalar için yaptığımız anket çalışmasına katılan firmalara ait temel veriler Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6: Edirne Merkez İlçe Örneklem Dağılımındaki Firmalara Ait Temel Veriler

Faktör	Frekans	Yüzde (%)
Firmanın Hukuki Yapısı		
Şahıs	9	34,6
Anonim	2	7,7
Limited	15	57,7
Firmanın Faaliyet Sektörü		
Makine, Motor Sanayi	1	3,8
Gıda	15	57,7
İnşaat Elemanları	2	7,7
Tekstil ve Konfeksiyon	4	15,4
Orman Ürünleri	2	7,7
Diğer	2	7,7
Firmada Çalışan Kişi Sayısı		
2	4	15,4
4	1	3,8
5	1	3,8
7	2	7,7
8	1	3,8
9	1	3,8
10	4	15,4
15	2	7,7
18	1	3,8
22	1	3,8
30	3	11,5
70	1	3,8
80	1	3,8
90	1	3,8
485	1	3,8
3000	1	3,8

Yukarıda yer alan Tablo 6'da da görüldüğü gibi çalışmaya katılan firmaların %57,7'lik payla ağırlıklı çoğunluğu limited şirkettir. Limited şirketleri sırasıyla %34,6 payla şahıs şirketleri ve %7,7 payla anonim şirketler takip etmektedir.

Firmaların faaliyet sektörleri çeşitlilik göstermektedir. Çalışma yapılan firmaların faaliyet gösterdiği sektörlerde en büyük pay %57 ile gıda sektöründedir. Gıda sektörünün dışında firmalar tekstil ve konfeksiyon (%15,4), orman ürünleri (%7,7), inşaat elemanları (%7,7), makine, motor sanayi (%7,7), meyve sabunculuğu (7,7) sektörlerinde faaliyet göstermektedir.

Çalışmaya katılan firmaların çalışan sayılarına ait verilere baktığımızda %81'inin 30 kişi ve daha az sayıda çalışanı olduğunu, 90 kişiden fazla çalışanı olan yalnızca 2 firmanın olduğunu ve en fazla çalışanı olan firmada 3000 kişinin çalıştığını görmekteyiz.

4.5.1.3. Ankete Katılan Firmaların Kuruluş Yılları

Edirne Merkez ilçe örneklem dağılımında yer alan firmaların kuruluş yıllarına ait değerler aşağıda yer alan Tablo 7’de gösterilmektedir.

Tablo 7: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların Kuruluş Yıllarına Ait Veriler

Firmaların Kuruluş Yılları
1935
1955
1961
1970
1971
1973
1974
1976
1978
1980
1983
1985
1993
1995
1996
1998
2001
2004
2005
2006
2011
2012
2013

Edirne Merkez ilçe örneklem grubundaki firmaların kuruluş yıllarına ait verilerin yer aldığı Tablo 7’de de görüldüğü gibi çalışmamıza katılan firmaların en

köklü olanı 1935 yılında kurulmuştur. Örneklem grubumuzda köklü firmalar bulunmakla birlikte 2000 yılı sonrasında kurulmuş olan 8 adet firma bulunmaktadır.

4.5.1.4. Ankete Katılan Firmaların En Çok Alım Yaptığı İllere

Ait Veriler

Edirne Merkez ilçede üretim yapan firmalara yönelik yaptığımız çalışmaya katılan örneklem grubuna yöneltmiş olduğumuz sorularda birden fazla tercihte bulunulması mümkün olan sorulara verilen yanıtlar SPSS paket programında Multiple Response seçeneği ile çoklu cevap analizi yapılmıştır. Bu tür sorularda toplam n sayısı örneklem sayısını geçmektedir.

Edirne Merkez ilçedeki örneklem dağılımında yer alan firmaların üretimlerini gerçekleştirebilmek için en çok alım yaptıkları illere ait verdikleri cevapların frekans değerleri aşağıda yer alan Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8’de yer alan verileri incelediğimizde örneklem grubundaki firmaların en çok alım yaptığı illerin sırasıyla İstanbul (%25), Edirne (%19,6), Tekirdağ (%8,9) ve İzmir (%8,9), Gaziantep (%5,4), Balıkesir (%3,6) olduğunu görmekteyiz. Bu illerin dışında Adana, Ankara, Bolu, Bursa, Çanakkale, Denizli, Düzce, İzmit, Karabük, Kastamonu, Kayseri, Muğla, Urfa illerinden de alım yapılmaktadır.

Tablo 8: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun Alım İlleri

		Yüzde (%)
En çok Alım Yapılan İller	Adana	1,8
	Ankara	1,8
	Balıkesir	3,6
	Bolu	1,8
	Bursa	1,8
	Çanakkale	1,8
	Denizli	1,8
	Düzce	1,8
	Edirne	19,6
	Gaziantep	5,4
	İstanbul	25,0
	İzmir	8,9
	İzmit	1,8
	Karabük	1,8
	Kastamonu	1,8
	Kayseri	1,8
	Kırklareli	5,4
	Muğla	1,8
Tekirdağ	8,9	
Urfa	1,8	
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

4.5.1.5. Ankete Katılan Firmaların En Çok Satış Yaptığı İllere

Ait Veriler

Edirne Merkez ilçe örneklem dağılımında yer alan firmaların ürettikleri ürünlerin satışını yaptıkları illere ait verdikleri çoklu cevapların yüzdelik değerleri aşağıda yer alan Tablo 9’da gösterilmektedir.

Tablo 9: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun Satış İlleri

		Yüzde (%)
En çok Satış Yapılan İller	Ankara	9,6
	Antalya	3,8
	Edirne	38,5
	İstanbul	21,2
	İzmir	5,8
	Kırklareli	11,5
	Muğla	1,9
	Tekirdağ	7,7
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Tablo 9’da yer alan örneklem grubundaki firmaların en çok satış yaptığı illere ait verileri incelediğimizde en çok satış yapılan ilin Edirne (%38,5) olduğunu, Edirne’yi %21,2’lik pay ile İstanbul’un, % 11,5’lik pay ile Kırklareli’nin takip ettiğini görmekteyiz. Bu illerin dışında Ankara, Antalya, İzmir, Muğla, Tekirdağ illerine de satış yapılmaktadır.

Ankete katılan firma yetkilileriyle yaptığımız birebir görüşmelerde bazı firma yetkilileri en çok satış yaptıkları 3 ili belirtmekle birlikte talep olduğu sürece Türkiye’nin her iline kargo ile satış yaptıklarını da belirtmişlerdir.

4.5.1.6. Ankete Katılan Firmaların İthalat Yaptığı Yıllara Ait

Veriler

Edirne Merkez ilçedeki örneklem dağılımında yer alan firmaların ithalat yapma durumlarına ilişkin verdikleri cevaplara ait veriler aşağıda yer alan Tablo 10’da gösterilmektedir.

Tablo 10: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun İthalat Yapma Durumlarına Ait Veriler

		Yüzde (%)
İthalat Yapma Durumları	İthalat Yapmıyoruz	80,8
	İthalat Yapıyoruz	19,2
Toplam	100,0	

Tablo 10’da yer alan Edirne Merkez ilçe örneklem grubundaki firmaların ithalat yapma durumlarına ait verileri incelediğimizde firmaların ağırlıklı çoğunluğunun (%80,8) ithalat yapmadığını, sadece %19,2’sinin ithalat yaptığını görmekteyiz.

Edirne Merkez ilçedeki örneklem dağılımında yer alan firmaların ithalat yaptığı süreye ilişkin verdikleri cevaplara ait veriler aşağıda yer alan Tablo 11’de gösterilmektedir.

Tablo 11: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki İthalat Yapan Firmaların İthalat Yaptıkları Süreye Ait Veriler

		Yüzde (%)
İthalat Yapılan Süre	1Yıldan Az	19,8
	7-9 Yıl	19,8
	10-12 Yıl	40,6
	19 Yıl ve Üzeri	19,8
Toplam	100,0	

Edirne Merkez ilçe örneklem grubunda yer alan, ithalat yapan firmaların ithalat yaptıkları süreye ilişkin verilere baktığımızda çalışmamıza katılan firmaların ağırlıklı çoğunluğunun (%40,6) 10-12 yıldır ithalat yaptığını görmekteyiz. Özetle; çalışmamıza katılan firmaların yarısından fazlası 10 yıl ve üzeri süredir ithalat yapmaktadırlar.

4.5.1.7. Ankete Katılan Firmaların En Çok İthalat Yaptığı

Ülkelere Ait Veriler

Edirne Merkez ilçe örneklem dağılımında yer alan firmaların en çok ithalat yaptıkları ülkelere ait verdikleri çoklu cevapların yüzdelik değerleri aşağıda yer alan Tablo 12’de gösterilmektedir.

Tablodan da görüldüğü gibi Merkez ilçedeki örneklem grubunun ithalat yaptığı ülkeler çeşitlilik göstermekle birlikte en çok ithalat yapılan ülke %18,2’lik pay ile Bulgaristan’dır.

Tablo 12: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubunun En Çok İthalat Yaptığı Ülkeler

		Yüzde (%)
En Çok İthalat Yapılan Ülkeler	Bulgaristan	18,2
	Çin	9,1
	Fransa	9,1
	Hongkong	9,1
	İspanya	9,1
	İtalya	9,1
	Letonya	9,1
	Maceristan	9,1
	Romanya	9,1
	Yunanistan	9,1
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

4.5.1.8. Ankete Katılan Firmaların İhracat Yaptığı Yıllara Ait Veriler

Edirne Merkez ilçedeki örneklem grubunda yer alan firmaların ihracat yapma durumlarına ilişkin verdikleri cevaplara ait veriler aşağıda yer alan Tablo 13'te gösterilmektedir.

Tablo 13: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubunun İhracat Yapma Durumlarına Ait Veriler

		Yüzde (%)
İhracat Yapma Durumları	İhracat Yapmıyoruz	73,1
	İhracat Yapıyoruz	26,9
Toplam	100,0	

Tablo 13'te de görüldüğü gibi Edirne Merkez ilçe örneklem grubundaki firmaların ihracat yapma durumlarına ait verileri incelediğimizde firmaların ağırlıklı çoğunluğunun (%73,1) ihracat yapmadığını, çalışmamıza katılan firmaların yalnızca %26,9'unun ihracat yaptığını görmekteyiz.

Edirne Merkez ilçedeki örneklem grubunda yer alan firmaların ihracat yaptığı süreye ilişkin verdikleri cevaplara ait veriler aşağıda yer alan Tablo 14'te gösterilmektedir.

Tablo 14: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki İhracat Yapan Firmaların İhracat Yaptıkları Süreye Ait Veriler

		Yüzde (%)
İhracat Yapılan Süre	1 Yıldan Az	14,2
	1-3 Yıl	14,2
	7-9 Yıl	14,2
	10-12 Yıl	28,7
	19 Yıl ve Üzeri	28,7
Toplam	100,0	

Buna göre; çalışmaya katılan firmalardan ihracat yapanların ihracat yaptıkları süreler değişkenlik göstermekle birlikte bu firmaların %14,2'sinin 1 yıldan daha az süredir ihracat yaptığını, %28,7'sinin ise 19 yıl ve üzerinde ihracat yaptığını görmekteyiz.

4.5.1.9. Ankete Katılan Firmaların En Çok İhracat Yaptığı

Ülkelere Ait Veriler

Edirne Merkez ilçe örneklem grubunda çalışmaya katılan firmaların %26,9'luk kısmını oluşturan ihracat yapan firmaların en çok ihracat yaptıkları ülkelere ait verdikleri çoklu cevapların yüzdelerik değerleri Tablo 15'te gösterilmektedir.

Tablo 15: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun En Çok İhracat Yaptığı Ülkeler

		Yüzde (%)
En çok İhracat Yapılan Ülkeler	Almanya	15,8
	Amerika	5,3
	Arabistan	5,3
	Belçika	5,3
	Bulgaristan	5,3
	Çek Cumhuriyeti	5,3
	Dubai	5,3
	Fransa	5,3
	Hollanda	5,3
	İngiltere	15,8
	İspanya	10,5
	Japonya	5,3
	Kuveyt	5,3
Yunanistan	5,3	
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Tablodan da görüldüğü gibi en çok ihracat yapılan ülkeler Almanya (%15,8), İngiltere (%15,8), İspanya (%10,5) dir. Bu ülkelerin dışında Amerika, Arabistan, Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Dubai, Fransa, Hollanda, Japonya, Kuveyt ve Yunanistan'a da ihracat yapılmaktadır.

4.5.1.10. Ankete Katılan Firmaların İhracat Yapma Planlarına

Ait Veriler

Edirne Merkez ilçede çalışmamıza katılan firmalardan ihracat yapmayanların yakın zamanlı ihracat planlarına ait yüzdeler aşağıda yer alan Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki İhracat Yapmayan Firmaların Kısa Vadeli İhracat Planları Durumu

		Yüzde (%)
İhracat Yapmayan Firmaların Kısa Vadeli İhracat Planları Varlığı Durumu	Hayır	63,2
	Kararsız	15,7
	Evet	21,1
Toplam	100,0	

Çalışmaya katılan firmaların %73,1'lik kısmını oluşturan ihracat yapmayan firmaların kısa vadeli ihracat planlarına baktığımızda bu firmaların %63,2'sinin kısa vadede ihracat yapma planlarının olmadığını, %15,7'sinin kararsız olduğunu ve sadece %21,1'inin kısa vadede ihracat yapma planlarının olduğunu görmekteyiz.

Çalışmamızı yaparken yüz yüze görüşmelerimiz esnasında verdikleri cevaplarda kısa vadeli planlarında ihracat yapma konusunda kararsız kalan bazı firmalar kararsız kalma nedenlerinin prosedürlerin ağır olması olduğunu ve uygun şartların sağlanması halinde ihracat yapabileceklerini de belirtmişlerdir.

4.5.1.11. Ankete Katılan Firmaların İhracat Yapmama

Nedenlerine Ait Veriler

Edirne Merkez ilçedeki örneklem dağılımında yer alan ihracat yapmayan firmaların ihracat yapmama nedenleri sorulduğunda verdikleri çoklu cevapların frekans değerleri aşağıda yer alan Tablo 17’de gösterilmektedir.

Tablo 17: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki İhracat Yapmayan Firmaların İhracat Yapmama Nedenleri

		Yüzde (%)
İhracat Yapmama Nedenleri	Dış Pazarları Tanımama	21,2
	Üretimin Yetersiz Olması	24,2
	Nitelikli Eleman Sayısının Az Olması	9,1
	Sermayenin Yetersiz Olması	15,2
	Firma Bilinirliğinin Yetersiz Olması	9,1
	Maliyetlerin Yüksek Olması	9,1
	Diğer	12,1
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir

Tablo 17’de de görüldüğü gibi ihracat yapmayan firmaların ihracat yapmama nedenlerinin başında üretimin yetersiz olması (%24,2), dış pazarları tanımama (%21,2), sermayenin yetersiz olması (%15,2) yer almaktadır. Bu nedenlerin dışında firmaların ihracat yapmamalarında firmalarındaki nitelikli eleman sayısının az

olması, firma bilinirliğinin yetersiz oluşu, maliyetlerin yüksek olması ve ayrıca diğer faktöründe belirtmiş oldukları firma ile ilgilenecek kişilerin okuyor olması, prosedürler ve Türkiye’de fiyatların pahalı olması gibi nedenler de etkili olmaktadır.

4.5.1.12. Ankete Katılan Firmaların Yatırım Finansmanlarına

Ait Veriler

Edirne Merkez ilçe örneklem dağılımında yer alan firmaların yatırımlarını nasıl finanse ettiklerine dair verdikleri çoklu cevapların frekans değerleri aşağıda yer alan Tablo 18’de gösterilmektedir.

Tablo 18: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun Yatırımlarını Finanse Etme Şekli

		Yüzde (%)
Yatırımların Finansman Türü	Öz kaynaklardan Yararlanarak	51,4
	Hibe Destek Programlarından Yararlanarak	10,8
	Kredi Kullanarak, Borçlanarak	32,4
	Diğer	5,4
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Tablo 18’de de görüldüğü gibi çalışmamıza katılan firmaların yarısından fazlası (%51,4’ü) yatırımlarını öz kaynaklarından yararlanarak finanse etmektedir. Geri kalan kısmı ise yatırımlarını kredi kullanıp/borçlanarak (%32,4) ve hibe destek programlarından yararlanarak (%10,8) gerçekleştirmektedirler.

4.5.1.13. Ankete Katılan Firmaların Planladıkları Yatırımların Amaçlarına Ait Veriler

Edirne Merkez ilçe örneklem grubunda yer alan firmaların yatırım yapma planlarının bulunması durumuna yönelik verdikleri cevapların yüzdeler değeri aşağıda yer alan Tablo 19’da gösterilmektedir.

Tablo 19: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubunun Yatırım Planları Varlığı Durumları

		Yüzde (%)
Yatırım Planlarının Varlığı Durumu	Yatırım Yapmayı Düşünmüyoruz	14,0
	Yatırım Yapmayı Düşünüyoruz	86,0
Toplam		100,0

Tablo 19’da yer alan değerlerden de görüldüğü gibi çalışmamıza katılan firmaların ağırlıklı çoğunluğu (%86,0) yatırım yapmayı düşünüyorken %14,0’ü yatırım yapmayı düşünmemektedirler. Yatırım yapmayı düşünmeyen firmaların bir kısmının yatırım yapmayı düşünmemelerinin nedeni yakın zamanda yatırım yapmış olmalarıdır.

Edirne Merkez ilçedeki örneklem dağılımında yer alan firmalardan yatırım yapma planı olanların hangi amaçla yatırım yapmayı planladıkları sorusuna verdikleri çoklu cevapların frekans değeri aşağıda yer alan Tablo 20’de gösterilmektedir.

Tablo 20: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Yatırım Planı Olan Firmaların Planladıkları Yatırımların Amaçları

		Yüzde (%)
Planlanan Yatırımların Amaçları	Firmanın Üretim Kapasitesini Arttırma	30,2
	Yeni Makine ve Teçhizat Alma	21,0
	Ar-Ge, İnnovasyon	2,3
	İstihdamı Arttırma	18,6
	Yeni Ürün ve Hizmet Geliştirme	11,6
	Yeni Pazarlara Açılma	14,0
	Diğer	2,3
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Örneklem grubumuzun ağırlıklı çoğunluğunu oluşturan yatırım yapma planları olan firmalar en çok (%30,2) firmanın üretim kapasitesini arttırmak amacıyla yatırım yapmayı planlamaktadırlar. Firmanın üretim kapasitesini arttırmak amacının dışında yeni makine ve teçhizat alma, istihdamı arttırma, yeni pazarlara açılma, yeni ürün hizmet geliştirmek, Ar-Ge, innovasyon ve TV, reklam ve tanıtım amaçlarıyla da yatırım yapmayı planlamaktadırlar.

4.5.1.14. Ankete Katılan Firmaların Teşvik ve Destekler için

Yararlandığı Kurumlara Ait Veriler

Edirne Merkez ilçedeki örneklem dağılımında yer alan firmaların teşvik ve desteklerden yararlanma durumlarına ve teşvik desteklerden yararlananların yararlandıkları kurumlara yönelik verdikleri çoklu cevapların frekans değerleri aşağıda yer alan Tablo 21 ve Tablo 22’de gösterilmektedir.

Tablo 21: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun Teşvik ve Desteklerden Yararlanma Durumları

		Yüzde (%)
Teşvik ve Desteklerden Yararlanma Durumları	Teşvik ve Desteklerle İlgili Bilgimiz Yok	6,5
	Teşvik ve Desteklerle İlgili Bilgimiz Var Fakat Yararlanmadık	25,8
	Teşvik ve Desteklerden Yararlandık	67,7
Toplam		100,0

Yukarıda yer alan Tablo 21’de görüldüğü gibi Edirne Merkez ilçede çalışmamıza katılan firmaların %6,5’i teşvik ve desteklerle ilgili bilgi sahibi olmayan firmalar, %25,8’i teşvik ve desteklerle ilgili bilgi sahibi olmalarına rağmen teşvik ve desteklerden yararlanmayan firmalar olmak üzere toplamda çalışmamıza katılan firmaların %32,3’ü teşvik ve desteklerden yararlanmamışlarken, ağırlıklı çoğunluğu oluşturan %67,7’si teşvik ve desteklerden yararlanmışlardır.

Edirne Merkez ilçede faaliyet gösteren firmalardan çalışmamıza katılanların %67,7’sini oluşturan teşvik ve desteklerden yararlanmış olan firmaların yararlandıkları kurumlara ait veriler Tablo 22’de yer almaktadır. Buna göre; Bu firmaların yararlandıkları kurumlar KOSGEB (%47,7), Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (%19,0), TRAKYAKA (%14,3), Ekonomi Bakanlığı (%4,7) ve İŞKUR’dur.

Tablo 22: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunda Teşvik ve Desteklerden Yararlanan Firmaların Yararlandığı Kurumlar

		Yüzde (%)
Teşvik ve Desteklerden Yararlanılan Kurumlar	KOSGEB	47,7
	TRAKYAKA	14,3
	Ekonomi Bakanlığı	4,7
	STB	19,0
	Diğer	14,3
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

4.5.1.15. Ankete Katılan Firmaların Yararlandığı Teşvik ve Destek Türlerine Ait Veriler

Edirne Merkez ilçedeki örneklem dağılımında yer alan teşvik ve desteklerden yararlanan firmaların yararlandıkları teşvik ve destek türlerine ait çoklu cevapların frekans değerleri aşağıda yer alan Tablo 23'te gösterilmektedir.

Tablo 23'te yer alan veriler incelendiğinde de görüldüğü gibi çalışmamıza katılan firmalar içinde teşvik ve desteklerden yararlanan firmalar en çok (%28,5) makine ve teçhizat KDV istisnasından yararlanmışlardır. Bunun dışında yatırım teşvik fonundan sağlanan kredi tahsisi (%18,9), enerji desteği (%9,6), sigorta primi işveren hissesi desteği (%9,6), fuarlara katılım desteği (%9,6), istihdam ve yatırım artışı vergi istisnaları (%4,7), vergi, resim, harç istisnaları (%4,7), eğitim yardımları (%4,7) ve ayrıca test, analiz kalibrasyon desteği ile reklam ve tanıtım desteğinden de yararlanmışlardır.

Tablo 23: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Teşvik ve Desteklerden Yararlanan Firmaların Yararlandıkları Teşvik ve Destek Türleri

		Yüzde (%)
Yararlanılan Teşvik ve Destek Türleri	Enerji Desteği	9,6
	Makine ve Teçhizat KDV İstisnası	28,5
	İstihdam ve Yatırım Artışı Vergi İstisnaları	4,7
	Yatırım Teşvik Fonundan Sağlanan Kredi Tahsisi	18,9
	Sigorta Primi ve İşveren Hissesi Desteği	9,6
	Fuarlara Katılım Desteği	9,6
	Vergi, Resim, Harç İstisnaları	4,7
	Eğitim Yardımları	4,7
	Diğer	9,6
	Toplam	100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

4.5.1.16. Ankete Katılan Firmaların Faaliyet Yeri Seçiminde

Etkili Olan Faktörler

Tablo 24'te Edirne Merkez ilçe örneklem grubumuzdaki firmaların faaliyet yeri seçiminde etkili olabilecek olan etmenlere yönelik yönelmiş olduğumuz likert tipli soruya firma yetkililerinin vermiş oldukları cevaplara ait veriler yer almaktadır.

Tablo 24: Firmanın Faaliyet Yeri Seçiminde Etkili Olacağı Düşünülen Faktörler

	Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	Toplam
Ulaşım Kolaylığı	%76,9	%15,4	%0	%7,7	%0	%100
Gümrük Kapılarına Yakınlık	%42,3	%15,4	%19,2	%23,1	%0	%100
Nitelikli ve Ucuz İş Gücü Bulma Kolaylığı	%65,4	%19,2	%7,7	%3,8	%3,8	%100
Müşterek Arıtma Tesisi Bulunması	%30,8	%19,2	%19,2	%15,4	%15,4	%100
Teşvik ve Desteklerden Yararlanma Oranı	%61,5	%23,1	%7,7	%3,8	%3,8	%100
Kesintisiz ve Ucuz Enerji	%80,8	%15,4	%3,8	%0	%0	%100
Pazara Yakınlık	%50,0	%23,1	%3,8	%23,1	%0	%100
Vergi İndirimi Uygulaması	%80,8	%0	%11,5	%3,8	%3,8	%100
Limanlara Yakınlık	%11,5	%15,4	%19,2	%15,4	%38,5	%100

Tablo 24’te yer alan verilerden de görüldüğü üzere firmanın faaliyet yeri seçiminde etkili olacağı düşünülen etmenlere yönelik olarak sormuş olduğumuz likert tipli soruya firma yetkililerinin vermiş oldukları yanıtların yüzdelik değerleri şu şekildedir:

Firmanın faaliyet yeri değiştirilecek olsa yer seçiminde ulaşım kolaylığının etkili olacağına firma yetkililerinin %76,9’u kesinlikle katılıyorum, %15,4’ü katılıyorum şeklinde cevap verirlerken yalnızca %7,7’lik kısmı ulaşımın kolay olmasının etkili olacağına katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Firmanın faaliyet yerinin seçiminde çalışmamıza katılanların % 57,7 gümrük kapılarına yakınlığın etkili olacağı görüşünde olduklarını belirtirken %23,'i bu görüşte olmadıklarını belirtmişlerdir.

Firmanın faaliyet yerinin seçiminde nitelikli ve ucuz işgücü bulma kolaylığının etkili olacağına çalışmamıza katılanların %84,6'sı oranındaki ağırlıklı çoğunluğu kesinlikle katılıyorum (%65,4) ve katılıyorum (%19,2) cevaplarını vermişlerdir. %7,7'si kararsız iken %7,7'si kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir.

Firma yetkililerinin firmanın faaliyet yeri seçiminde müşterek arıtma tesisi bulunmasının etkili olmasına yönelik verdikleri cevaplar çeşitlilik göstermektedir. Verilen cevaplar şu şekildedir: %30,8 kesinlikle katılıyorum, %19,2 katılıyorum, %19,2 kararsızım, %15,4 katılmıyorum, %15,4 kesinlikle katılmıyorum.

Firmanın faaliyet yeri seçiminde çalışmamıza katılanların toplam %84,6'sı teşvik ve desteklerden yararlanma oranının etkili olacağı görüşünde olduklarını belirtirlerken %7,7 kararsız ve %7,7'si ise bu görüşte olmadıklarını belirtmişlerdir. Sormuş olduğumuz soruya aldığımız cevaplara ait verileri incelediğimizde çalışmamıza katılanların %80,8'inin kesinlikle katılıyorum, %15,4'ünün katılıyorum şeklinde cevap verdiklerini ve toplamda % 96,2'sinin firmanın faaliyet yeri seçiminde kesintisiz ve ucuz enerji bulunmasının etkili olacağı görüşünde olduklarını görmekteyiz.

Firmanın faaliyet yeri seçiminde çalışmamıza katılanların %73,1'i pazara yakınlığın etkili olacağı düşüncesindeyken, %23,1'i etkili olacağını düşünmemekte ve %3,8'i kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Firmanın faaliyet yeri seçiminde vergi indirimi uygulanmasının etkili olacağına çalışmamıza katılanların ağırlıklı çoğunluğunu oluşturan %80,8'i

kesinlikle katılıyorum cevabını verirken %11,5'i kararsız kalmış ve toplamda %7,7'si katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir.

Firma yetkililerinin firmanın faaliyet yeri seçiminde limanlara yakınlık bulunmasının etkili olacağı görüşüne katılmalarına yönelik verdikleri cevaplara baktığımızda %26,9'unun bu görüşte olduklarını, %19,2'sinin kararsız ve %53,9'unun etkili olacağı görüşünde olmadıklarını görmekteyiz.

Edirne Merkez ilçe örneklem grubundakilerin vermiş oldukları cevapların yüzdelik değerlerinden de görüldüğü üzere firmanın faaliyette bulunduğu yerin seçiminde kesintisiz ve ucuz enerjinin bulunması, vergi indirimi uygulanması ve ulaşım kolaylığının olması çok etkilidir. Firmanın faaliyet yerinin seçiminde en etkili olacak olan faktör toplamda %96,2 oranında kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum şeklinde cevaplanan kesintisiz ve ucuz enerjinin bulunması faktörü olurken en az etkili olacak olan faktör ise toplamda %26,9 kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum, %53,9 katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevaplanan limanlara yakınlık faktörüdür.

4.5.1.17. Ankete Katılan Firmaların OSB'ler Hakkında Bilgi

Edinme Yollarına Ait Veriler

Edirne Merkez ilçe örneklem dağılımında yer alan firmaların OSB'ler hakkında bilgi edinme yollarına ait verdikleri çoklu cevapların frekans değerleri aşağıda yer alan Tablo 25'te gösterilmektedir.

Tablo 25'te görüldüğü gibi çalışmamıza katılan firmaların %20'si internet, %20'si iş ilişkisi, %20'si aile, arkadaş, akrabaları, %10'u yazılı/görsel medya, %3,3'ü broşür/ilan yoluyla OSB'ler ile ilgili bilgi sahibi olurken %26,7'sinin OSB'lerle ilgili hiçbir bilgileri yoktur.

Tablo 25: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun OSB'lerle İlgili Bilgi Edinme Yolları

		Yüzde (%)
OSB İle İlgili Bilgi Edinme Yolları	Hiçbir Bilgim Yok	26,7
	İnternet	20,0
	Broşür, İlan	3,3
	İş İlişkisi	20,0
	Aile, Arkadaş, Akraba	20,0
	Yazılı/ Görsel Medya	10,0
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

4.5.1.18. Ankete Katılan Firmaların Edirne OSB Hakkında Bilgi Edinme Yollarına Ait Veriler

Edirne Merkez ilçede örneklem dağılımında yer alan firmaların Edirne OSB hakkında bilgi edinme yollarına ait verdikleri çoklu cevapların frekans değerleri aşağıda yer alan Tablo 26'da gösterilmektedir.

Tablo 26'da görüldüğü gibi çalışmamıza katılan firmaların, %21,2'si iş ilişkisi, %18,2'si aile, arkadaş, akrabaları, %15,2'si internet %15,2'si yazılı/görsel medya, %3'ü broşür/ilan yoluyla Edirne OSB ile ilgili bilgi sahibi olurken %27,3'ünün Edirne OSB ile ilgili hiçbir bilgisi yoktur.

Tablo 26: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun Edirne OSB ile İlgili Bilgi Edinme Yolları

		Yüzde (%)
Edirne OSB ile İlgili Bilgi Edinme Yolları	Hiçbir Bilgim Yok	27,3
	İnternet	15,2
	Broşür, İlan	3,0
	İş İlişkisi	21,2
	Aile, Arkadaş, Akraba	18,2
	Yazılı/ Görsel Medya	15,2
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Edirne OSB ile ilgili bilgisi olmayan firma yetkililerinin bir kısmının OSB'ler ile ilgili bilgileri bulunmazken diğer bir kısmı ise Edirne'de OSB'nin olduğunu biliyor fakat bunun dışında Edirne OSB ilgili hiçbir bilgileri bulunmamaktadır.

4.5.1.19. Ankete Katılan Firmaların OSB'lerin Sağladığı Hizmet ve Avantajlar ile ilgili Bilgilerine Ait Veriler

Edirne Merkez ilçedeki örneklem dağılımında yer alan firmaların yararlandıkları teşvik ve destek türlerine ait verdikleri çoklu cevapların frekans değerleri aşağıda yer alan Tablo 27'de gösterilmektedir.

Tablo 27'de yer alan verilere baktığımızda çalışmamıza katılan firmaların çoğunun (%53,9) OSB'lerin sağladığı hizmet ve avantajlarla ilgili bilgi sahibi olmadığını, %34,6'sının OSB'lerin sağladığı hizmet ve avantajlarla ilgili kısmen bilgi sahibiyken sadece %11,5'inin bilgisinin var olduğunu görmekteyiz.

Tablo 27: Edirne Merkez İlçedeki Örneklem Grubunun OSB'lerin Sağladığı Hizmet ve Avantajlarla İlgili Bilgilerinin Var Olması Durumu

		Yüzde (%)
OSB'lerin Sağladığı Hizmet ve Avantajlarla İlgili Bilgisi Var	Hayır	53,9
	Kısmen	34,6
	Evet	11,5
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

4.5.1.20. Ankete Katılan Firmaların Edirne OSB'de Yer Alma İsteğine Ait Veriler

Edirne Merkez ilçe örneklem grubundaki firmaların Edirne OSB'de yer alma isteklerine yönelik olarak sorduğumuz soruya verdikleri cevapların yüzdelik değerleri aşağıda yer alan Tablo 28'de gösterilmektedir

Tablo 28: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların Edirne OSB'de Yer Almak İsteme Durumları

		Yüzde (%)
Firmanın Edirne OSB'de Yer Alma İsteği	Hayır	46,2
	Kararsız	38,4
	Evet	15,4
Toplam		100,0

Tablo 28’de yer alan verilerden de görüldüğü gibi Edirne Merkez ilçede çalışmamıza katılan firmaların neredeyse yarısı (%46,2) Edirne OSB’de yer almayı düşünmüyorken %38,4’ü kararsız ve sadece %15,4’ü Edirne OSB’de yer almayı istemektedirler.

Firma yetkilileriyle yapılan yüz yüze görüşmelerde “Firmanızın Edirne OSB’de yer almasını ister misiniz?” sorusuna hayır cevabı verenlerin bir kısmı sadece aynı sektördeki firmaların Edirne OSB’de yer alması durumunda orada yer almak isteyebileceklerini aksi takdirde kesinlikle Edirne OSB’de yer almak istemediklerini, bir kısmı Edirne OSB’nin şehir merkezinden uzak olması nedeniyle, bir kısmı ise Edirne OSB’ye gitmeleri halinde çalışan bulmakta sıkıntı yaşayacakları düşüncesi ile Edirne OSB’de yer almak istemediklerini belirtmişlerdir. Kararsız şeklinde cevap verenlerin büyük bir kısmı ise Edirne OSB ile ilgili bilgileri olmadıklarını dile getirmişlerdir.

4.5.1.21. Ankete Katılan Firmaların Edirne OSB’de Yer

Alabilmesi için Sağlanması Gereken Etmenler

Tablo 29’da Edirne Merkez ilçe örneklem grubumuzdaki firmaların Edirne OSB’de yer alabilmesi için sağlanması gereken etmenlere yönelik yönelmiş olduğumuz likert tipli soruya firma yetkililerinin vermiş oldukları cevaplara ait yüzdelerik değerler yer almaktadır.

Tablo 29: Firmanın Edirne OSB’de Yer Alması İçin Sağlamasının Gerekli Olduğu Düşünülen Etmenler

	Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	Toplam
EOSB’yi tanıtım etkinlikleri artırılmalı	%61,5	%15,4	%11,5	%7,7	%3,8	%100
EOSB’nin avantajları ile ilgili bilgilendirme yapılmalı	%65,4	%23,1	%7,7	%0	%3,8	%100
EOSB’nin sağladığı teşvik ve destekler artırılmalı	%65,4	%19,2	%15,4	%0	%0	%100
EOSB’ye ulaşım kolaylaştırılmalı	%53,8	%23,1	%7,7	%11,5	%3,8	%100
Bedelsiz arsa tahsisi yapılmalı	%61,5	%19,2	%11,5	%7,7	%0	%100
EOSB’nin bilinirliği artırılmalı	%46,2	%34,6	%15,4	%0	%3,8	%100
Vergi avantajı sağlanmalı	%61,5	%26,9	%11,5	%0	%0	%100
Enerji tarifelerinde indirim yapılmalı	%69,2	%19,2	%7,7	%3,8	%0	%100
Su tarifesinde indirim yapılmalı	%61,5	%26,9	%7,7	%3,8	%0	%100
Müşterek arıtma tesisi olmalı	%53,8	%30,8	%11,5	%0	%3,8	%100
Antrepo binası olmalı	%38,5	%15,4	%19,2	%19,2	%7,7	%100

Edirne Merkez ilçe örneklem grubumuzdaki firmaların Edirne OSB’de yer alması için sağlanması gerektiği düşünülen etmenlere yönelik sormuş olduğumuz likert tipli soruya firma yetkililerinin verdiği cevapların yüzdelik değerlerinin yer aldığı Tablo 29’deki verilerden de görüldüğü üzere;

Firmanın Edirne OSB’de yer alması için örneklem grubumuzun %76,9’u Edirne OSB’nin tanıtım etkinliklerinin artırılmasının gerekli olduğu görüşündeyken, %11,5’i kararsız kalmış ve %11,5’i gerekli olmadığı görüşündedirler.

Çalışmamıza katılanların ağırlıklı çoğunluğu (%88,5) firmalarının Edirne OSB’de yer alması için Edirne OSB’nin avantajları ile ilgili bilgilendirme yapılmasının gerekli olduğu, sadece %3,8’i gerekli olmadığı görüşündedirler.

Firmanın Edirne OSB’de yer alması için Edirne OSB’nin sağladığı teşvik ve desteklerin arttırılmasının gerekli olduğu görüşüne katılmayan hiç kimse bulunmamaktadır. Katılanların ise %65,4’ü kesinlikle katılıyorum, %19,2’si katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir.

Firmanın Edirne OSB’de yer alması için Edirne OSB’ye ulaşımın kolaylaştırılmasının gerekli olduğu görüşüne çalışmamıza katılanların %76,9’u katılıyorum, %7,7’si kararsızım, %15,3’ü katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir.

Firmanın Edirne OSB’de yer alması için bedelsiz arsa tahsisi yapılmasının gerekli olduğu görüşüne firma yetkililerinin sadece % 7,7’si katılmıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Çalışmamıza katılanların %61,5’i kesinlikle katılıyorum ve %19,2’si katılıyorum cevaplarını verenler olmak üzere toplamda %80,7’si bedelsiz arsa tahsisi yapılmasının gerekli olduğu görüşündedirler.

Firmanın Edirne OSB’de yer alması için Edirne OSB’nin bilinirliğinin arttırılmasının gerekliliği ile ilgili olarak verilen cevapların %80,8’i bu görüşte oldukları, %15,4’ü kararsız ve %3,8’i ise gerekli olmadığı şeklindedir.

Firmanın Edirne OSB’de yer alması için vergi avantajı sağlanmasının gerekli olduğu görüşüne ağırlıklı çoğunluk olumlu cevap vermiştir. Buna göre; sadece %11,5 kararsızım cevabını verirken, geri kalan %88,5’i vergi avantajı sağlanmasının gerekli olduğu görüşündedirler.

Enerji tarifelerinde indirim yapılmasının firmanın Edirne OSB’de yer alması için gerekli olduğu görüşüne Edirne Merkez ilçe örneklem grubundaki firma yetkililerinin toplam %88,4’ünü oluşturan ağırlıklı çoğunluk katılıyorum, %7,7’si kararsızım cevaplarını verirken yalnız %3,8’i katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Edirne Merkez ilçe örneklem grubundaki firma yetkililerinin %88,4'ü firmalarının Edirne OSB'de yer alması için su tarifelerinde indirim yapılmasının gerekli olduğu görüşünderken %7,7'si kararsız ve %3,8'i ise gerekli olmadığı görüşündedirler.

Firmanın Edirne OSB'de yer alması için müşterek arıtma tesisi bulunması toplam %84,6 oranında gerekli görülmüş olmakla birlikte %11,5 kararsız kalmış ve sadece %3,8 oranındakiler firmanın Edirne OSB'de yer alması için müşterek arıtma tesisi bulunmasının gerekli olduğu görüşüne kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Firmanın Edirne OSB'de yer alması için antrepo binası bulunması çalışmamıza katılanların %53,9'u tarafından gerekli görülmüş, %19,2'si kararsız kalmış, %26,9'u tarafından gerekli görülmemiştir.

Firmanın Edirne OSB'de yer alabilmesi için sağlanmasının gerekli olduğu düşünülen maddelere yönelik sormuş olduğumuz likert tipli soruya aldığımız cevaplara baktığımızda antrepo binasının bulunmasının firmanın Edirne OSB'de yer alabilmesi için en az gerekli görülen madde olduğunu görmekteyiz.

4.5.1.22. Ankete Katılan Firmaların Edirne OSB'de Yer Alması

Durumunda Avantaj Sağlayacağı Düşünülen Etmenler

Aşağıda yer alan Tablo 30'da Edirne Merkez ilçe örneklem grubumuzdaki firmaların Edirne OSB'de yer alması durumunda avantaj sağlayacağı düşünülen alanlara yönelik yönelmiş olduğumuz likert tipli soruya firma yetkililerinin vermiş oldukları cevaplara ait yüzdelik değerler yer almaktadır.

Tablo 30: Firmanın Edirne OSB’de Yer Alması Durumunda Avantajlı Olacağı Düşünülen Alanlar

	Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	Toplam
Nitelikli Ve Ucuz İşgücü Bulma	%50,0	%15,4	%23,1	%7,7	%3,8	%100
Teşvik ve Desteklerden Yararlanma	%46,2	%19,2	%26,9	%7,7	%0	%100
Resmi Prosedürlerde Kolaylık	%53,8	%11,5	%23,1	%11,5	%0	%100
İhracatta Kolaylık	%42,3	%7,7	%30,8	%11,5	%7,7	%100
Uygun Bir Çalışma Ortamı	%38,5	%23,1	%26,9	%3,8	%7,7	%100
Enerji (Daha Ucuz, Kesintisiz Vb.)	%50,0	%23,1	%23,1	%3,8	%0	%100
Firma Bilinirliğini Arttırma	%42,3	%15,4	%26,9	%7,7	%7,7	%100
Firmanın Rekabet Gücünü Arttırma	%50,0	%15,4	%23,1	%11,5	%0	%100

Tablo 30’daki verilerden de görüldüğü üzere;

Edirne Merkez ilçe örneklem grubundaki firma yetkililerinin %65,4’ü firmanın Edirne OSB’de yer alması durumunda nitelikli ve ucuz iş gücü bulma konusunda avantajlı olacağını düşünmekte, %11,5’i avantajlı olacağını düşünmemekte ve %23,1’i ise kararsız kalmışlardır.

Firmanın Edirne OSB’de yer alması durumunda teşvik ve desteklerden yararlanma konusunda örneklem grubumuzdakilerin ağırlıklı çoğunluğu (%65,4) avantajlı olacağı görüşünderken %7,7’si ise avantaj sağlayamayacağını düşünmektedirler.

Çalışmamıza katılanların %65,3’ü firmalarının Edirne OSB’de yer alması durumunda resmi prosedürlerde kolaylık sağlayacağı görüşünderken, %23,1’i kararsız ve %11,5’i bu görüşe katılmamaktadırlar.

Firmanın Edirne OSB’de yer alması durumunda ihracatta kolaylık sağlayacağına çalışmamıza katılanların yarısı olumlu cevap verirken diğer yarısını oluşturan çalışmamıza katılanların %19,2’si olumsuz cevap vermiş ve %30,8’i ise kararsız kalmışlardır.

Örnekleme grubumuzdaki firma yetkililerinin %61,6’sı firmalarının Edirne OSB’de yer alması durumunda uygun bir çalışma ortamı bulmada avantaj sağlanacağı görüşünderken %26,9’u kararsız kalmış ve %11,5’i ise avantaj sağlanamayacağı görüşündedirler.

Çalışmamıza katılanların ağırlıklı çoğunluğu (%73,1) firmalarının Edirne OSB’de yer alması durumunda daha ucuz ve kesintisiz enerji sağlanacağı görüşünde olduklarını belirtirken %3,8’i ise bu görüşe katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Firmanın Edirne OSB’de yer alması durumunda firma bilinirliğinin artmasında avantaj sağlanması durumuna yönelik farklı görüşler bulunmakla beraber bu görüşlere ait yüzdeler şu şekildedir:

%42,3 kesinlikle katılıyorum, %15,4 katılıyorum, %26,9 kararsızım, %7,7 katılmıyorum, %7,7 kesinlikle katılmıyorum.

Çalışmamıza katılanların ağırlıklı çoğunluğu (%65,4’ü) firmalarının Edirne OSB’de yer alması durumunda rekabet gücünün artacağı görüşünde olduklarını, %11,5’i bu görüşe katılmadıklarını, %23,1’i ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Not: Bazı firma yetkilileri bu soruya cevap verirken firmanın Edirne OSB’de yer alması durumunda belirtilen konularda avantaj sağlayacağını düşünüyorum şeklinde değil de avantajlı olması gerekir diye düşünüp cevap vermişlerdir.

4.5.1.23. Edirne Merkez İlçedeki Firmalara Ait Çapraz Tablo

Analizleri

Edirne Merkez ilçe örneklem grubumuzdaki firmaların birbiriyle ilgisi olabileceği düşünülen bazı sorulara verdikleri cevapların çapraz tablo analizleri aşağıda yer almaktadır.

Çapraz tablo/Crosstab analizi, araştırmaya katılanların iki veya daha çok sınıflamalı(kategorik) değişkene göre frekans ve yüzde dağılımını vermektedir.⁵⁷ Bu tablo araştırmacıya ilgili her bir değişkenin sınıflandırma gruplarının kesişimlerini inceleyerek, değişkenler arasındaki ilişkiyi anlamlandırabilme imkanı vermektedir.⁵⁸

4.5.1.23.1. Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firma

Yetkililerinin Unvan ve Eğitim Durumlarının

Karşılaştırılması

Edirne Merkez ilçe örneklem grubundaki firma yetkililerinin unvanlarına ve eğitim durumlarına ait verilerin çapraz tablo analizlerine ait değerler aşağıda yer alan Tablo 31’de gösterilmektedir.

⁵⁷ Şener,Büyüköztürk,*a.g.e.*, s.27

⁵⁸ U. Erman, Eymen, “SPSS15.0 Veri Analiz Yöntemleri” İstatistik Merkezi Yayın No:1, Ekim 2007, http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/courses/spring2009/bby606/SPSS_15.0_ile_Veri_Analizi.pdf, (15.05.2019), s.62

Tablo 31: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubunun Firmadaki Unvan ve Eğitim Durumu Çapraz Tablosu

	Firmadaki Unvan			Toplam
	Müdür	Bölüm Sorumlusu	İşletme Sahibi/Ortağı	
<u>Eğitim Durumu</u>				
İlköğretim Sayı	1	1	2	4
Satırlara Göre Yüzdeler (%)	25,0	25,0	50,0	100,0
Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	11,1	33,3	14,3	15,4
Ortaöğretim Sayı	4	0	6	10
Satırlara Göre Yüzdeler (%)	40,0	0,0	60,0	100,0
Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	44,4	0,0	42,9	38,5
Üniversite Sayı	4	2	6	12
Satırlara Göre Yüzdeler (%)	33,3	16,7	50,0	100,0
Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	44,4	66,7	42,9	46,2
Toplam Sayı	9	3	14	26
Satırlara Göre Yüzdeler (%)	34,6	11,5	53,8	100,0
Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 31’de yer alan yüzdeler sütunlara göre yorumlandığında görüldüğü üzere;

Örneklem grubumuzdaki firma yetkililerinden müdür unvanındakilerin %11,1’i ilköğretim mezunuyken, %44,4’ü ortaöğretim ve yine %44,4’ü üniversite mezunudur.

Bölüm sorumlularının ağırlıklı çoğunluğu (%66,7'si) üniversite mezunu ve %33,3'ü ilköğretim mezunudur. Ortaöğretim mezunu olan bölüm sorumlusu bulunmamaktadır.

İşletme sahibi/ortağı unvanındakilerin ise %14,3'ü ilköğretim, %42,9'u ortaöğretim ve %42,9'u üniversite mezunudur.

Tablo 31'deki verileri satırlara göre yorumlayacak olursak ilköğretim mezunlarının yarısının işletme sahibi/ortağı, ortaöğretim mezunlarının ağırlıklı çoğunluğunun (%60,0) işletme sahibi/ortağı, %40,0'ının müdür ve üniversite mezunlarının ise %53,8'inin işletme sahibi/ortağı, %34,6'sının müdür, %11,5'inin bölüm sorumlusu olduğunu söyleyebiliriz.

4.5.1.23.2. Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların Faaliyet Sektörü ve İthalat Yapma Durumlarının Karşılaştırılması

Edirne Merkez ilçe örneklem grubundaki firmaların faaliyet sektörleri ve ithalat yapma durumlarına ait verilerin çapraz tablo analizlerine ait değerleri aşağıda yer alan Tablo 32'de gösterilmektedir.

Tablo 32: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların Faaliyet Sektörü ve İthalat Yapma Durumlarının Çapraz Tablosu

		İthalat Yapıyor Musunuz		Toplam
		İthalat Yapmıyoruz	İthalat Yapıyoruz	
<u>Firmanın Faaliyet Sektörü</u>				
Makine, Motor Sanayi	Sayı	1	0	1
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	100,0	0,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	4,8	0,0	3,8
Gıda	Sayı	14	1	15
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	93,3	6,7	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	66,7	20,0	57,7
İnşaat Elemanları	Sayı	1	1	2
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	50,0	50,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	4,8	20,0	7,7
Tekstil ve Konfeksiyon	Sayı	3	1	4
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	75,0	25,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	14,3	20,0	15,4
Orman Ürünleri	Sayı	1	1	2
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	50,0	50,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	4,8	20,0	7,7
Diğer	Sayı	1	1	2
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	50,0	50,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	4,8	20,0	7,7
Toplam	Sayı	21	5	26
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	80,8	19,2	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	100,0	100,0	100,0

Tablo 32’de yer alan değerlerin stnlara göre yorumlandığında görüldüğü üzere;

Edirne Merkez ilçe örneklem grubumuzdaki firmalardan ithalat yapanların %20’si gıda, %20’si inşaat elemanları, %20’si tekstil ve konfeksiyon %20’si orman ürünleri, %20’si de diğer sektörde yer almaktadır. İthalat yapmayanların ise %4,8’i makine motor sanayinde, %66,7’si gıda, %4,8’i inşaat elemanları, %14,3’ tekstil ve konfeksiyon, %4,8’i orman ürünleri, %4,8’i diğer sektörlerde yer almaktadır.

Tablo 32’de yer alan değerler satırlara göre yorumlandığında ise örneklem grubumuzdaki firmalardan makine, motor sanayinde faaliyet gösteren firmaların hiçbirinin ithalat yapmadğın, inşaat elemanları ve orman ürünleri sektörlerinde faaliyet gösteren firmaların yarısının ithalat yaptığını, diğer yarısının ithalat yapmadğın, tekstil ve konfeksiyon sektöründe faaliyet gösteren firmalarla gıda sektöründe faaliyet gösteren firmaların ise ağırlıklı oğunluklarının ithalat yapmadkların görmekteyiz.

4.5.1.23.3. Edirne Merkez İlçe rneklem Grubundaki Firmaların Faaliyet Sektörü ve İhracat Yapma Durumlarının Karşılaştırılması

Edirne Merkez ilçe örneklem grubundaki firmaların faaliyet sektörleri ve ihracat yapma durumlarına ait verilerin çapraz tablo analizlerine ait değerler aşağıda yer alan Tablo 33’te gösterilmektedir.

Tablo 33: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların Faaliyet Sektörü ve İhracat Yapma Durumlarının Çapraz Tablosu

		İhracat Yapıyor Musunuz		Toplam
		İhracat Yapmıyoruz	İhracat Yapıyoruz	
<u>Firmanın Faaliyet Sektörü</u>	Sayı	1	0	1
Makine, Motor Sanayi	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	100,0	0,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	5,3	0,0	3,8
Gıda	Sayı	14	1	15
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	93,3	6,7	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	73,7	14,3	57,7
İnşaat Elemanları	Sayı	1	1	2
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	50,0	50,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	5,3	14,3	7,7
Tekstil ve Konfeksiyon	Sayı	1	3	4
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	25,0	75,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	5,3	42,9	15,4
Orman Ürünleri	Sayı	2	0	2
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	100,0	0,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	10,5	0,0	7,7
Diğer	Sayı	0	2	2
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	28,6	7,7
Toplam	Sayı	19	7	26
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	73,1	26,9	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	100,0	100,0	100,0

Tablo 33'te yer alan yüzdeler sütunlara göre yorumlandığında görüldüğü üzere;

Örnekleme grubumuzdaki firmalardan ihracat yapanların %14,3'ü gıda sektöründe, %14,3'ü inşaat elemanları, %42,9'u tekstil ve konfeksiyon, %28,6'sı ise diğer sektörlerde faaliyet göstermektedirler. İhracat yapmayanların ise ağırlıklı çoğunluğu (%73,7) gıda sektöründe, %5,3'ü makine motor sanayi, %5,3'ü inşaat elemanları, %5,3'ü tekstil ve konfeksiyon, %10,5'i orman ürünleri sektörlerinde faaliyet göstermektedirler.

Tablo 33'te yer alan değerler satırlara göre yorumlandığında örnekleme grubumuzdaki firmalardan makine motor sanayi ve orman ürünleri sektörlerinde faaliyet gösteren firmaların tamamının ihracat yapmayan firmalar olduğunu görmekteyiz. Ayrıca gıda sektöründe faaliyet gösteren firmaların tamamına yakını (%93,3'ü) ihracat yapmamakta, sadece %6,7'si ihracat yapmaktadırlar. Tekstil ve konfeksiyon bölümünde faaliyet gösteren firmaların ağırlıklı çoğunluğu (%75,0) ihracat yapıyorken %25,0'i ihracat yapmamaktadırlar.

4.5.1.23.4. Edirne Merkez İlçe Örnekleme Grubundaki Firma

Yetkililerinin Yaşı ve Yatırım Planları Durumlarının

Karşılaştırılması

Edirne Merkez ilçe örnekleme grubundaki firma yetkililerinin yaşları ve yatırım planlarının bulunması durumlarına ait verilerin çapraz tablo analizlerine ait değerler aşağıda yer alan Tablo 34'te gösterilmektedir.

Tablo 34: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundakilerin Yaşları ve Yatırım Yapma Planlarının Çapraz Tablosu

		Yatırım Yapmayı Düşünüyor Musunuz		Toplam
		Yatırım Yapmayı Düşünmüyoruz	Yatırım Yapmayı Düşünüyoruz	
Yaşınız	Sayı			
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)			
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)			
30 yaş ve altı	Sayı	0	4	4
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	21,1	15,4
31-35 yaş	Sayı	1	1	2
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	50,0	50,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	14,3	5,3	7,7
36-40 yaş	Sayı	0	5	5
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	26,3	19,2
41-45 yaş	Sayı	1	4	5
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	20,0	80,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	14,3	21,1	19,2
46-50 yaş	Sayı	2	3	5
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	40,0	60,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	28,6	15,8	19,2
51 yaş ve üzeri	Sayı	3	2	5
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	60,0	40,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	42,9	10,5	19,2
Toplam	Sayı	7	19	26
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	26,9	73,1	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	100,0	100,0	100,0

Yukarıda yer alan Tablo 34'teki verilerden de görüldüğü üzere Edirne Merkez ilçe örneklem grubumuzdaki firma yetkililerinden 30 yaş ve altında olanlar ile 36-40 yaş arasındakilerin tamamı yatırım yapmayı düşünmemektedirler. 31-35 yaş arasındakilerin yarısı yatırım yapmayı düşünüyorken diğer yarısı yatırım yapmayı düşünmemektedirler. 41-50 yaş arasındakilerin ağırlıklı çoğunluğu yatırım yapmayı düşünmekte ve 51 yaş ve üstü yaşta olanların ağırlıklı çoğunluğu ise yatırım yapmayı düşünmemektedirler.

4.5.1.23.5. Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firma

Yetkililerinin Yatırım Planları ve Teşvik Desteklerden Yararlanma Durumlarının Karşılaştırılması

Edirne Merkez ilçe örneklem grubundaki firma yetkililerinin yatırım planlarının bulunması ve teşvik ve desteklerden yararlanma durumlarına ait verilerin çapraz tablo analizlerine ait değerler aşağıda yer alan Tablo 35'te gösterilmektedir

Tablo 35'teki verilerden de görüldüğü üzere;

Edirne Merkez ilçe örneklem grubumuzdaki yatırım yapmayı düşünen firmaların ağırlıklı çoğunluğu (%73,7) teşvik ve desteklerden yararlanmış olan firmalardır. %21,1'i teşvik ve desteklerle ilgili bilgileri olmalarına rağmen teşvik ve desteklerden yararlanmamışlarken %5,3'ünün ise teşvik ve desteklerle ilgili bilgileri bulunmamaktadır.

Tablo 35: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların Teşvik ve Desteklerden Yararlanma Durumları ve Yatırım Yapma Planlarının Çapraz Tablosu

		Teşvik ve Desteklerden Yararlanma			Toplam
		Teşvik ve destekler ile ilgili bilgimiz yok	Teşvik ve destekler ile ilgili bilgimiz var fakat yararlanmadık	Teşvik ve desteklerden yararlandık	
<u>Yatırım Yapmayı Düşünmüyorsunuz</u>					
Yatırım Yapmayı Düşünmüyorsunuz.	Sayı	1	4	2	7
	Satırlara Göre Yüzelik Değerler (%)	14,3	57,1	28,6	100,0
	Sütunlara Göre Yüzelik Değerler (%)	50,0	50,0	12,5	26,9
Yatırım Yapmayı Düşünüyoruz.	Sayı	1	4	14	19
	Satırlara Göre Yüzelik Değerler (%)	5,3	21,1	73,7	100,0
	Sütunlara Göre Yüzelik Değerler (%)	50,0	50,0	87,5	73,1
Toplam	Sayı	2	8	16	26
	Satırlara Göre Yüzelik Değerler (%)	7,7	30,8	61,5	100,0
	Sütunlara Göre Yüzelik Değerler (%)	100,0	100,0	100,0	100,0

Örneklem grubumuzdaki firmalardan yatırım yapmayı düşünmeyenlerin %57,1'i teşvik ve desteklerle ilgili bilgileri olmalarına rağmen teşvik ve desteklerden

yararlanmamışlardır. %28,6'sı teşvik ve desteklerden yararlanmışlar, %14,3'ünün ise teşvik ve desteklerle ilgili bilgileri bulunmamaktadır.

Yukarıda yer alan Tablo 35'i genel olarak yorumlayacak olursak teşvik ve desteklerden daha önce yararlanmış olan firmaların yatırım yapmaya daha sıcak baktıklarını söyleyebiliriz.

4.5.1.23.6. Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların

OSB'lerin Sağladığı Hizmet ve Avantajlarla İlgili Bilgi

Sahibi Olma Durumları İle Edirne OSB'de Yer Alma

İstekleri Durumlarının Karşılaştırılması

Edirne Merkez ilçe örneklem grubundaki firmaların OSB'lerin sağladığı hizmet ve avantajlarla ilgili bilgi sahibi olma durumlarına ait verilerin çapraz tablo analizlerine ait değerler aşağıda yer alan Tablo 36'da gösterilmektedir

Tablo 36'daki verilerden de görüldüğü üzere çalışmamıza katılan firmaların yetkililerinden OSB'lerin sağladığı hizmet ve avantajlarla ilgili bilgi sahibi olanların %58,3'ü firmalarının Edirne OSB'de yer almasını istememektedirler. %25'i kararsızken sadece %16,7'si firmalarının Edirne OSB'de yer almasını istemektedirler.

Çalışmamıza katılan firma yetkililerinden OSB'lerin sağladığı hizmet ve avantajlarla ilgili bilgi sahibi olmayanların %35,7'si Edirne OSB'de yer almak istemiyorken %50'si kararsız kalmış, %14,3'ü ise Edirne OSB'de yer almayı istemektedirler.

Tablo 36: Edirne Merkez İlçe Örneklem Grubundaki Firmaların OSB'lerin Sağladığı Hizmet ve Avantajlarla İlgili Bilgi Sahibi Olma Durumları İle Edirne OSB'de Yer Alma İsteklerinin Çapraz Tablosu

		OSB'lerin Sağladığı Hizmet ve Avantajlarla İlgili Bilgi Sahibi Misiniz?		Toplam
		Hayır	Evet	
<u>Firmanızın Edirne OSB'de Yer Almasını İster Misiniz</u>				
Hayır	Sayı	5	7	12
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	41,7	58,3	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	35,7	58,3	46,2
Kararsızım	Sayı	7	3	10
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	70,0	30,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	50,0	25,0	38,5
Evet	Sayı	2	2	4
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	50,0	50,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	14,3	16,7	15,4
Toplam	Sayı	14	12	26
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	53,8	46,2	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	100,0	100,0	100,0

Tablodaki yüzdeler genel olarak değerlendirdiğimizde ise Edirne Merkez ilçe örneklem grubumuzdakilerin ağırlıklı çoğunluğunun Edirne OSB’de yer almak istemediklerini görmekteyiz.

4.5.2. Edirne OSB’deki Firmalara Ait Araştırma Bulgularının

Değerlendirilmesi

4.5.2.1. Ankete Katılan Firma Yetkililerine Ait Demografik

Veriler

Edirne OSB’de faaliyet gösteren firmalar için yaptığımız anket çalışmasına katılan firma yetkililerine ait demografik veriler Tablo 37’de yer almaktadır. Aşağıda yer alan Tablo 37’de de görüldüğü gibi çalışmaya katılan firma yetkililerinin %15,4’ü kadın, %84,6’sı erkektir. Ağırlıklı olarak 35 yaş üstünde bulunan firma yetkilileri en çok (%30,8) 36-40 yaş aralığındadırlar. Katılımcıların ağırlıklı çoğunluğu %92,3’ü evli ve sadece % 46,2’lik kısmı çocuk sahibidir. Çalışmaya katılan firma yetkililerinin %53,8’i lisans olmak üzere toplam %61,5’i lisans ve üzeri eğitim düzeyindedir. Katılımcıların sadece %7,7’si 1001-2000 TL arasında ücret alırken, geriye kalan %92,3’lük kısmı 2001 TL ve üzerinde ücret almaktadır. 2001 TL ve üzeri ücret alanların içinde en büyük pay %53,8 ile 2001-3000 TL arasında ücret alanlarıdır. Araştırmaya katılan firma yetkililerinin firmadaki unvanlarına baktığımızda en büyük payın %69,3’le müdür/yönetici unvanında olduğunu ve onu sırasıyla %23,1’lik payla işletme sahibi/ortağı ve %7,7’lik payla bölüm sorumlusu unvanındakilerin takip ettiğini görmekteyiz.

Tablo 37: Edirne OSB Örneklem Dağılımına İlişkin Demografik Veriler

Faktör	Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	2	15,4
Erkek	11	84,6
Yaş		
30 yaş ve Altı	2	15,4
31-35 yaş	2	15,4
36-40 yaş	4	30,8
41-45 yaş	1	7,7
46-50 yaş	2	15,4
51 yaş ve Üzeri	2	15,4
Medeni Durum		
Evli	12	92,3
Bekar	1	7,7
Çocuk Sayısı		
0	7	53,8
1	3	23,1
2	3	23,1
Eğitim Durumu		
İlköğretim	1	7,7
Ortaöğretim	4	30,8
Lisans	7	53,8
Yüksek lisans	1	7,7
Aylık Gelir		
1001-2000 TL	1	7,7
2001-3000 TL	7	53,8
4001-5000 TL	1	7,7
5001-6000 TL	3	23,1
7001 TL ve üzeri	1	7,7
Firmadaki Unvan		
Müdür/Yönetici	9	69,3
Bölüm Sorumlusu	1	7,7
İşletme Sahibi/ Ortağı	3	23,1

4.5.2.2. Ankete Katılan Firmalara Ait Temel Bilgiler

Edirne OSB’de üretim yapan firmalar için yaptığımız anket çalışmasına katılan firmalara ait temel veriler Tablo 38’de yer almaktadır. Aşağıda yer alan Tablo 38’de de görüldüğü gibi çalışmaya katılan firmaların ağırlıklı çoğunluğu (%46,2’si) limited şirket, %38,5’i anonim şirket ve %15,4’ü şahıs şirkettir.

Edirne OSB’de faaliyet gösteren firmaların faaliyet sektörleri çeşitlilik göstermekle birlikte çalışmamıza katılan firmalar arasında en çok (%38,5) alüminyum, metal sektöründe faaliyet gösteren firmaların olduğunu görmekteyiz. Edirne OSB’de çalışmamıza katılan firmalar ayrıca tekstil ve konfeksiyon, hijyen ürünleri, inşaat elemanları, makine, motor sanayi ve kimya sanayi sektörlerinde de faaliyet göstermektedirler.

Çalışmaya katılan firmaların çalışan sayılarına ait verilere baktığımızda çalışan sayıları farklılık göstermekle birlikte en az sayıda çalışanı olan firmanın 5, en fazla çalışanı olan firmanın 110 çalışanı olduğunu görmekteyiz.

Tablo 38: Edirne OSB Örneklem Dağılımındaki Firmalara Ait Temel Veriler

Faktör	Frekans	Yüzde (%)
Firmanın Hukuki Yapısı		
Şahıs	2	15,4
Anonim	5	38,5
Limited	6	46,2
Firmanın Faaliyet Sektörü		
Hijyen Ürünleri	1	7,7
Makine, Motor Sanayi	1	7,7
İnşaat Elemanları	1	7,7
Kimya Sanayi	1	7,7
Tekstil ve Konfeksiyon	2	15,4
Alüminyum, Metal	5	38,5
Diğer	2	15,4
Firmada Çalışan Kişi Sayısı		
5	1	7,7
6	1	7,7
10	1	7,7
12	1	7,7
20	1	7,7
30	1	7,7
32	1	7,7
35	1	7,7
40	1	7,7
46	1	7,7
52	1	7,7
86	1	7,7
110	1	7,7

4.5.2.3. Ankete Katılan Firmaların Kuruluş Yılı ve Edirne OSB’de Faaliyet Göstermeye Başladığı Yıl

Aşağıda yer alan Tablo 39’da Edirne OSB örneklem dağılımında yer alan firmaların kuruluş yıllarına ve Edirne OSB’de faaliyet göstermeye başladığı yıllara ait değerler gösterilmektedir.

Tablo 39: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların Kuruluş Yılı ve Edirne OSB’de Faaliyet Göstermeye Başladığı Yıl

	Firmanın Kuruluş Yılı	Firmanın EOSB’de Faaliyet Göstermeye Başladığı Yıl
Firma 1	1950	2014
Firma 2	1975	2014
Firma 3	1980	2012
Firma 4	1986	2013
Firma 5	1989	2013
Firma 6	1992	2010
Firma 7	1994	1996
Firma 8	1998	2013
Firma 9	2000	2011
Firma 10	2003	2014
Firma 11	2011	2011
Firma 12	2012	2016
Firma 13	2013	2013

Edirne OSB’de faaliyet gösteren firmalardan çalışmamıza katılanların kuruluş yıllarına ve Edirne OSB’de faaliyet göstermeye başladıkları yıllara ait verilerin yer aldığı Tablo 39’dan de görüldüğü gibi köklü firmalar bulunmakla beraber yakın zamanda kurulan firmalar da bulunmaktadır. Yine tablodaki verilerden görüldüğü üzere bu firmalar arasında direk Edirne OSB’de yer alarak faaliyete geçen firmalar da bulunmaktadır.

4.5.2.4. Ankete Katılan Firmaların En Çok Alım Yaptığı İllere

Ait Veriler

Edirne OSB örneklem dağılımında yer alan firmaların üretimlerini gerçekleştirebilmek için en çok alım yaptıkları illere ait frekans değerleri aşağıda yer alan Tablo 40'ta gösterilmektedir.

Tablo 40: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların Alım İlleri

		Yüzde (%)
En Çok Alım Yapılan İller	Adana	4,2
	Adapazarı	4,2
	Ankara	8,3
	Tekirdağ	4,2
	Edirne	4,2
	Gaziantep	4,2
	İstanbul	37,5
	İzmir	12,5
	Kahramanmaraş	4,2
	Kocaeli	4,2
	Konya	4,2
	Şanlıurfa	4,2
	Balıkesir	4,2
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Edirne OSB örneklem grubunu oluşturan firmaların üretim yapabilmek için en çok alım yaptığı illeri gösteren Tablo 40'ta da görüldüğü gibi en çok İstanbul (%37,5), İzmir (%12,5), Ankara (%8,3)'dan alım yapılmaktadır. Bu illerin dışında Adana, Adapazarı, Tekirdağ, Edirne, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kocaeli, Konya, Şanlıurfa, Balıkesir'den de alım yapmaktadırlar.

4.5.2.5. Ankete Katılan Firmaların En Çok Satış Yaptığı İllere

Ait Veriler

Edirne OSB örneklem dağılımında yer alan firmaların ürettiği ürünlerin satışını yaptıkları illere ait veriler aşağıda yer alan Tablo 41’de gösterilmektedir.

Tablo 41: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların Satış Yaptığı İller

		Yüzde (%)
En çok Satış Yapılan İller	Adana	3,2
	Adapazarı	3,2
	Ankara	19,4
	Edirne	3,2
	Erzurum	3,2
	Eskişehir	6,5
	Gaziantep	3,2
	İstanbul	29,0
	İzmir	6,5
	İzmit	3,2
	Kocaeli	6,5
	Rize	3,2
	Tekirdağ	6,5
Trabzon	3,2	
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, Örneklem sayısını geçmektedir.

Çalışmamıza katılan firmaların %29,0’u ürettikleri ürünlerin satışını İstanbul’a yapmaktadırlar. İstanbul’dan sonra en çok satış yaptıkları il %19,4’lük paya sahip olan Ankara’dır. İstanbul ve Ankara’nın dışında Eskişehir, İzmir, Kocaeli, Tekirdağ, Adana, Adapazarı, Edirne, Erzurum, Gaziantep, İzmit, Rize, Trabzon illerine de satış yapmaktadırlar. Ayrıca ankete katılan firma yetkilileriyle yaptığımız

birebir görüşmelerde bazı firma yetkilileri en çok satış yaptıkları iller bunlar olmakla birlikte talep olduğu sürece Türkiye'nin her iline de satış yaptıklarını belirtmişlerdir.

4.5.2.6. Ankete Katılan Firmaların İthalat Yaptığı Yıllara Ait

Veriler

Edirne OSB örneklem grubunda yer alan firmaların ithalat yapma durumlarına ilişkin verdikleri cevaplara ait veriler aşağıda yer alan Tablo 44'te gösterilmektedir.

Tablo 42: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların İthalat Yapma Durumlarına Ait Veriler

		Yüzde (%)
İthalat Yapma Durumları	İthalat Yapmıyoruz	30,8
	İthalat Yapıyoruz	69,2
Toplam	100,0	

Tablo 42'de yer alan Edirne OSB örneklem grubundaki firmaların ithalat yapma durumlarına ait verileri incelediğimizde firmaların ağırlıklı çoğunluğunun (%69,2) ithalat yaptığını, %30,8'inin ise ithalat yapmadığını görmekteyiz.

Edirne OSB örneklem grubunda yer alan firmaların ithalat yaptıkları süreye ilişkin verdikleri cevaplara ait verilerin bulunduğu, aşağıda yer alan Tablo 43'ü incelediğimizde ithalat yapan firmaların ağırlıklı çoğunluğunu oluşturan %55,6'lık kısmın 19 yıl ve daha uzun süredir ithalat yaptığını görmekteyiz.

Tablo 43: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların İthalat Yaptıkları Süreye Ait Veriler

		Yüzde (%)
İthalat Yapılan Süre	1Yıldan Az	11,1
	1-3 Yıl	11,1
	10-12 Yıl	11,1
	13-15 Yıl	11,1
	19 Yıl ve Üzeri	55,6
Toplam		100,0

4.5.2.7. Ankete Katılan Firmaların En Çok İthalat Yaptığı Ülkelere Ait Veriler

Edirne OSB örneklem dağılımında yer alan firmalara en çok ithalat yaptıkları ülkeleri sorduğumuzda verdikleri çoklu cevapların frekans değerleri aşağıda yer alan Tablo 44'te gösterilmektedir.

Tablo 44: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların İthalat Yaptığı Ülkeler

		Yüzde (%)
En çok İthalat Yapılan Ülkeler	Almanya	25,0
	Amerika	5,0
	Belçika	5,0
	Bulgaristan	5,0
	Çin	20,0
	Fransa	5,0
	Hindistan	5,0
	İngiltere	5,0
	İsviçre	10,0
	Malezya	5,0
	Rusya	5,0
Vietnam	5,0	
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Tablo 44'te de görüldüğü gibi çalışmamıza katılan firmaların en çok ithalat yaptıkları 3 ülke Almanya (%25,0), Çin (%20,0), İsviçre (%10,0) dir. Örneklem grubumuzdaki ithalat yapan firmalar 3 ülkenin dışında Amerika, Belçika, Bulgaristan, Fransa, Hindistan, İngiltere, Malezya, Rusya ve Vietnam'dan da ithalat yapmaktadırlar.

4.5.2.8. Ankete Katılan Firmaların İthalat Yapma Nedenlerine

Ait Veriler

Aşağıda yer alan Tablo 45'te örneklem grubunda ithalat yapan firmaların ithalat yapma nedenlerine ait verdikleri çoklu cevapların frekans değerleri yer almaktadır.

Tablo 45: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların İthalat Yapma Nedenleri

		Yüzde (%)
İthalat Yapmalarının Nedeni	Yurt İçinde Üretilen Ara Malların Pahalı Olması	27,8
	Yurt İçinde Üretimin Kalitesinin Yetersiz Olması	33,3
	Yurt İçi Üretimin Olmaması veya Yetersizliği	33,3
	Üretim Teknolojisindeki Değişim	5,6
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Tablo 45'te de görüldüğü gibi örneklem grubunda yer alan ithalat yapan firmaların ithalat yapma nedenlerinin başında yurt içinde üretimin kalitesinin yetersiz olması (%33,3) ve yurt içinde üretimin olmaması/yetersiz olması (%33,3) yer

almaktadır. Bu nedenlerin dışında firmaların ithalat yapmalarında yurt içinde üretilen ara malların ve yatırım mallarının pahalı olması (%27,8) ve üretim teknolojisindeki değişim (%5,6) gibi nedenler de etkili olmaktadır.

4.5.2.9. Ankete Katılan Firmaların İhracat Yaptığı Yıllara Ait

Veriler

Edirne OSB örneklem dağılımında yer alan firmaların ihracat yapma durumlarına ilişkin verdikleri cevaplara ait veriler aşağıda yer alan Tablo 46’da gösterilmektedir.

Tablo 46: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların İhracat Yapma Durumlarına Ait Veriler

		Yüzde (%)
İhracat Yapma Durumları	İhracat Yapmıyoruz	23,1
	İhracat Yapıyoruz	76,9
Toplam	100,0	

Tablo 46’da yer alan Edirne OSB örneklem grubundaki firmaların ihracat yapma durumlarına ait verileri incelediğimizde çalışmamıza katılan firmaların ağırlıklı çoğunluğunu oluşturan %76,9’unun ihracat yaptığını, %23,1’inin ise ihracat yapmadığını görmekteyiz.

Edirne OSB örneklem grubunda yer alan firmaların ihracat yaptıkları süreye ilişkin verdikleri cevaplara ait veriler aşağıda yer alan Tablo 47’de gösterilmektedir.

Tablo 47: Edirne OSB Örneklem Grubundaki İhracat Yapan Firmaların İhracat Yaptıkları Süreye Ait Veriler

		Yüzde (%)
İhracat Yapılan Süre	1 Yıldan Az	10,0
	1-3 Yıl	10,0
	7-9 Yıl	10,0
	10-12 Yıl	10,0
	19 Yıl ve Üzeri	60,0
Toplam	100,0	

Edirne OSB örneklem grubundaki ihracat yapan firmaların ihracat yaptıkları sürelerle ait verilerin yer aldığı Tablo 47’deki verilerden de görüldüğü gibi firmaların ağırlıklı çoğunluğu (%60,0) 19 yıl ve daha uzun süredir ihracat yapmaktadırlar.

4.5.2.10. Ankete Katılan Firmaların En Çok İhracat Yaptığı

Ülkelere Ait Veriler

Örneklem grubundaki ihracat yapan firmaların en çok ihracat yaptığı ülkelere ait çoklu cevapların frekans değerleri aşağıda bulunan Tablo 48’de görülmektedir.

Tablo 48’de yer alan değerlerden de görüldüğü gibi çalışmamıza katılan firmalardan ihracat yapanlarının en çok ihracat yaptıkları ülkelerin başında %16,7 oranla Almanya, %8,3 ile Fransa ve %8,3 ile Irak yer almaktadır. Bu ülkelerin dışında ayrıca Arabistan, Bangladeş, Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Fas, İngiltere, İran, İsrail, Mısır, Romanya, Rusya, Suriye, Türkmenistan, Ürdün ve Yunanistan’a da ihracat yapmaktadırlar.

Tablo 48: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların İhracat Yaptığı Ülkeler

		Yüzde (%)
En Çok İhracat Yapılan Ülkeler	Almanya	16,7
	Arabistan	4,2
	Bangladeş	4,2
	Belçika	4,2
	Bulgaristan	4,2
	Çek Cumhuriyeti	4,2
	Fas	4,2
	Fransa	8,3
	İngiltere	4,2
	İrak	8,3
	İran	4,2
	İsrail	4,2
	Mısır	4,2
	Romanya	4,2
	Rusya	4,2
	Suriye	4,2
Türkmenistan	4,2	
Ürdün	4,2	
Yunanistan	4,2	
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

4.5.2.11. Ankete Katılan Firmaların İhracat Yapma Planlarına

Ait Veriler

Edirne OSB örneklem grubunda yer alan firmalardan ihracat yapmayanların yakın zamanlı ihracat planlarına ait yüzdeler aşağıda yer alan Tablo 49’da yer almaktadır.

Tablo 49: Edirne OSB Örneklem Grubundaki İhracat Yapmayan Firmaların Kısa Vadeli İhracat Planları Durumu

		Yüzde (%)
İhracat Yapmayan Firmaların Kısa Vadeli İhracat Planları Varlığı Durumu	Hayır	33,3
	Kararsız	33,3
	Evet	33,3
Toplam	100,0	

Çalışmaya katılan firmaların %23,1’ini oluşturan ihracat yapmayan firmaların kısa vadeli ihracat planlarının var olması durumuna baktığımızda her bir durumun %33,3 değerinde eşit dağılım gösterdiğini görmekteyiz.

4.5.2.12. Ankete Katılan Firmaların İhracat Yapmama

Nedenlerine Ait Veriler

Edirne OSB’de faaliyet gösteren firmalardan çalışmamıza katılan ve ihracat yapmayan firmalara ihracat yapmama nedenlerini sorduğumuzda aldığımız çoklu cevapların frekans değerleri aşağıda yer alan Tablo 50’de gösterilmektedir.

Tablo 50: Edirne OSB Örneklem Grubundaki İhracat Yapmayan Firmaların İhracat Yapmama Nedenleri

		Yüzde (%)
İhracat Yapmama Nedenleri	Dış pazarları tanımama	25,0
	Üretimin yetersiz Olması	8,3
	Nitelikli Eleman Sayısının Yetersiz Olması	16,7
	Sermayenin Yetersiz Olması	16,7
	Firma Bilinirliğinin Yetersiz Olması	25,0
	Maliyetlerin Yüksek Olması (Yol, Gümrükleme vb.)	8,3
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Tablo 50’de de görüldüğü gibi katılımcı firmalardan ihracat yapmayanların ihracat yapmamalarında etkili olan faktörlerin başında dış pazarları tanımama (%25,0) ve firma bilinirliğinin yetersiz olması (%25,0) yer almaktadır. Bunların dışında sermayenin yetersiz olması (%16,7), nitelikli eleman sayısının yetersiz olması (%16,7), üretimin yetersiz olması (%8,3) ve yol, gümrükleme vb. maliyetlerin yüksek olması (%8,3) da firmaların ihracat yapmamalarında etkili olmaktadır.

4.5.2.13. Ankete Katılan Firmaların Yatırım Finansmanlarına

Ait Veriler

Aşağıda yer alan Tablo 51’de örneklem grubumuzdaki firmaların yatırımlarını ağırlıklı olarak nasıl finanse ettikleri sorusuna vermiş oldukları çoklu cevapların frekans değerleri yer almaktadır.

Tablo 51: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların Yatırımlarını Finanse Etme Şekli

		Yüzde (%)
Yatırımların Finansman Türü	Öz Kaynaklardan Yararlanarak	85,7
	Kredi Kullanarak/Borçlanarak	14,3
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Tablo 51'den de görüldüğü gibi Edirne OSB örneklem grubumuzdaki firmaların %85,7'si yatırımlarını öz kaynaklardan yararlanarak, %14,3' ü ise kredi kullanarak/borçlanarak finanse etmektedirler.

4.5.2.14. Ankete Katılan Firmaların Planladıkları Yatırımların

Amaçlarına Ait Veriler

Edirne OSB örneklem grubunda yer alan firmaların yatırım yapma planlarının bulunması durumuna yönelik verdikleri cevapların yüzdelik değerleri aşağıda yer alan Tablo 52'de gösterilmektedir.

Tablo 52: Edirne OSB Örneklem Grubunun Yatırım Planları Varlığı Durumları

		Yüzde (%)
Yatırım Planlarının Varlığı Durumu	Yatırım Yapmayı Düşünmüyoruz	6,9
	Yatırım Yapmayı Düşünüyoruz	93,1
Toplam		100,0

Tablo 52’de yer alan değerlerden de görüldüğü gibi çalışmamıza katılan firmaların tamamına yakını (%93,1) yatırım yapmayı düşünüyorken yalnızca %6,9’u yatırım yapmayı düşünmemektedirler.

Edirne OSB örneklem dağılımında yer alan firmalardan yatırım yapma planı olanların hangi amaçla yatırım yapmayı planladıkları sorusuna verdikleri çoklu cevapların frekans değerleri aşağıda yer alan Tablo 53’te gösterilmektedir.

Tablo 53: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Yatırım Planı Olan Firmaların Planladıkları Yatırımların Amaçları

		Yüzde (%)
Planlanan Yatırım Amaçları	Firmanın Üretim Kapasitesini Arttırma	29,7
	Yeni Makine ve Teçhizat Alma	25,9
	Ar-Ge, İnovasyon	7,4
	İstihdamı Arttırma	11,1
	Yeni Ürün / Hizmet Geliştirme	7,4
	Yeni Pazarlara Açılma	14,8
	Diğer	3,7
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Tablo 53’te yer alan değerlerden de görüldüğü gibi çalışmamıza katılan yatırım yapma planı olan firmalar en çok firmanın üretim kapasitesini arttırmak amacıyla yatırım yapmayı planlamaktadırlar. Bunun dışında firmaların %25,9’u yeni makine ve teçhizat alma, %14,8’i yeni pazarlara açılma, %11,1’i istihdamı arttırmak amacıyla, %7,4’ü Ar-Ge, inovasyon, %7,4’ü yeni ürün/hizmet geliştirmek, %3,7’si ek bina inşa etmek amacıyla yatırım yapmayı planlamaktadırlar.

4.5.2.15. Ankete Katılan Firmaların Teşvik ve Destekler için

Yararlandığı Kurumlara Ait Veriler

Edirne OSB örneklem grubumuzdaki firmaların teşvik ve desteklerden yararlanma durumlarına ve teşvik desteklerden yararlananların yararlandıkları kurumlara yönelik verdikleri çoklu cevapların frekans değerleri aşağıda bulunan Tablo 54 ve Tablo 55’te yer almaktadır.

Tablo 54: Edirne OSB Örneklem Grubunun Teşvik ve Desteklerden Yararlanma Durumları

		Yüzde (%)
Teşvik ve Desteklerden Yararlanma Durumları	Teşvik ve Desteklerle İlgili Bilgimiz Var Fakat Yararlanmadık	57,1
	Teşvik ve Desteklerden Yararlandık	42,9
Toplam		100,0

Yukarıda yer alan Tablo 54’te görüldüğü gibi Edirne OSB’de faaliyet gösteren firmalardan çalışmamıza katılan firmaların hepsinin teşvik ve desteklerle ilgili bilgileri bulunmaktadır. Tablo 54’te yer alan verilerden de görüldüğü gibi bu firmaların ağırlıklı çoğunluğunu oluşturan %57,1’lik kısmı teşvik ve destekler ile ilgili bilgileri olmalarına rağmen teşvik ve desteklerden yararlanmayan firmalardan oluşurken geriye kalan % 42,9’luk kısım ise teşvik ve desteklerden yararlananlardan oluşmaktadır.

Tablo 55: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Teşvik ve Desteklerden Yararlanan Firmaların Teşvik ve Desteklerden Yararlandığı Kurumlar

		Yüzde (%)
Teşvik ve Desteklerden Yararlanan Kurumlar	KOSGEB	33,3
	Ekonomi Bakanlığı	33,3
	Diğer	33,3
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Çalışmamıza katılan firmaların %42,9'unu oluşturan teşvik ve desteklerden yararlanan firmaların yararlandıkları kurumlara ait verilerin yer aldığı Tablo 55'e baktığımızda %33,3'ünün KOSGEB, %33,3'ünün Ekonomi Bakanlığından yararlandığını görmekteyiz.

4.5.2.16. Ankete Katılan Firmaların Yararlandığı Teşvik ve Destek Türlerine Ait Veriler

Edirne OSB örneklem grubundaki firmalardan teşvik ve desteklerden yararlananların yararlandığı teşvik ve destek türlerine ait veriler aşağıda yer alan Tablo 56'da gösterilmektedir.

Tablo 56'da görüldüğü gibi örneklem grubumuzda bulunan teşvik ve desteklerden yararlanmış olan firmaların yaralandıkları teşvik ve destek türleri çeşitlilik göstermekle birlikte en çok her biri %14,3'lük paya sahip olan makine ve teçhizat KDV istisnası, istihdam ve yatırım artışı vergi istisnaları, sigorta primi ve işveren hissesi desteği, fuarlara katılım desteğinden yararlandıklarını görmekteyiz. Bu teşvik ve destek türlerinin dışında enerji desteği, vergi, resim, harç istisnaları, gümrük vergisi istisnası, danışmanlık hizmetleri, Ar-Ge, inovasyon ve endüstriyel

uygulama yardımları ve eğitim yardımları türlerindeki teşvik ve desteklerden de yararlandıklarını görmekteyiz.

Tablo 56: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların Yararlandıkları Teşvik ve Destek Türleri

		Yüzde (%)
Yararlanılan Teşvik ve Destek Türleri	Enerji Desteği	7,1
	Makine ve Teçhizat KDV İstisnası	14,3
	İstihdam ve Yatırım Artışı Vergi İstisnaları	14,3
	Sigorta Primi ve İşveren Hissesi Desteği	14,3
	Fuarlara Katılım Desteği	14,3
	Vergi, Resim, Harç İstisnaları	7,1
	Gümrük Vergisi İstisnası	7,1
	Danışmanlık Hizmetleri	7,1
	Ar-Ge, İnnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Yardımları	7,1
	Eğitim Yardımları	7,1
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

4.5.2.17. Ankete Katılan Firmaların OSB'ler Hakkında Bilgi

Edinme Yollarına Ait Veriler

Aşağıda yer alan Tablo 57'de Edirne OSB'de faaliyet gösteren çalışmamıza katılan firmalara OSB'ler ile ilgili bilgi edinme yollarını sorduğumuzda aldığımız çoklu cevaplara ait verilerin frekans değerleri gösterilmektedir.

Tablo 57: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların OSB’lerle İlgili Bilgi Edinme Yolları

		Yüzde (%)
OSB İle İlgili Bilgi Edinme Yolları	İnternet	17,6
	Aile, Arkadaş, Akraba	11,8
	Broşür, İlan	5,9
	Yazılı, Görsel Medya	11,8
	İş İlişkisi	41,2
	Diğer	11,8
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Tablo 57’de yer alan değerleri incelediğimizde firmaların %41,2’sinin OSB’lerle ilgili bilgileri iş ilişkisi ile öğrendiklerini görmekteyiz. Yine Tablo 57’deki verilerden görüldüğü üzere firmaların OSB ile ilgili bilgileri iş ilişkisinin dışında internet (%17,6), aile, arkadaş, akrabalarından (%11,8), yazılı/görsel medyadan (%11,8), broşür ve ilanlardan (%5,9) ve kalkınma destek ofislerinden (%11,8) de bilgi edindiklerini görmekteyiz.

4.5.2.18. Ankete Katılan Firmaların Edirne OSB Hakkında Bilgi

Edinme Yollarına Ait Veriler

Edirne OSB örneklem grubunda yer alan firmaların Edirne OSB hakkında bilgi edinme yollarına ait verdikleri çoklu cevapların frekans değerleri aşağıda yer alan Tablo 58’de gösterilmektedir.

Tablo 58: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların Edirne OSB ile İlgili Bilgi Edinme Yolları

		Yüzde (%)
EOSB ile İlgili Bilgi Edinme Yolları	İnternet	17,6
	Aile, Arkadaş, Akraba	11,8
	Broşür, İlan	5,9
	Yazılı, Görsel Medya	11,8
	İş İlişkisi	41,2
	Diğer	11,8
Toplam		100,0

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

Tablo 58’de de görüldüğü gibi çalışmamıza katılan firmaların, %41,2’si iş ilişkisi, %17,6’sı internet, %11,8’i aile, arkadaş, akrabalarından, %11,8’i yazılı/görsel medya, %5,9’u broşür/ilan ve %11,8’i TRAKYAKA, Maliye Bakanlığı ve Ticaret Odası yoluyla Edirne OSB ile ilgili bilgi sahibi olmuşlardır.

4.5.2.19. Ankete Katılan Firmaların Edirne OSB’yi Tercih Etme

Sebebine Ait Veriler

Aşağıda yer alan Tablo 59’da Edirne OSB örneklem grubunda bulunan firmalara Edirne OSB’yi tercih etme nedenlerini sorduğumuzda aldığımız çoklu cevapların frekans değerleri yer almaktadır.

Tablo 59’da yer alan değerleri incelediğimizde Edirne OSB’de yer alan firmaların %50’sinin nitelikli ve ucuz işgücü bulma kolaylığı nedeniyle Edirne OSB’yi tercih ettiklerini görmekteyiz. Ayrıca çalışmamıza katılan firmaların %15,4’ü teşvik ve desteklerden yararlanma oranından dolayı, %15,4’ü pazara

yakınlığından dolayı, %7,7'si vergi indirim uygulamasından dolayı, %7,7'si kesintisiz ve ucuz enerji imkanından dolayı, %3,8'i ulaşım kolaylığından dolayı Edirne OSB'yi tercih etmişlerdir.

Tablo 59: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların Edirne OSB'yi Tercih Etme Nedenleri

		Yüzde (%)
EOSB'yi Tercih Etme Nedenleri	Nitelikli ve Ucuz İşgücü Bulma Kolaylığı	50,0
	Teşvik ve Desteklerden Yararlanma Oranı	15,4
	Vergi İndirimi Uygulanması	7,7
	Pazara Yakınlık	15,4
	Kesintisiz ve Ucuz Enerji	7,7
	Ulaşım Kolaylığı	3,8
	Toplam	

Toplam n sayısı, örneklem sayısını geçmektedir.

4.5.2.20. Ankete Katılan Firmaların Edirne OSB'de Yer Aldıktan

Sonra Avantaj Sağladığı Düşünülen Alanlar

Aşağıda yer alan Tablo 60'ta Edirne OSB'de bulunan firmalardan çalışmamıza katılanların firmalarının Edirne OSB'de yer aldıktan sonra belirtilen konularda avantaj sağlama durumuna yönelik olarak sorduğumuz soruya verdikleri cevapların yüzdelik değerleri yer almaktadır.

Tablo 60: Firmanın Edirne OSB’de Yer Aldıktan Sonra Avantajlı Olduğu Düşünülen Alanlar

	Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	Toplam
Nitelikli ve Ucuz İşgücü Bulma	% 15,4	% 7,7	% 15,4	% 15,4	% 46,2	% 100
Teşvik ve Desteklerden Yararlanma	% 7,7	% 7,7	% 30,8	% 23,1	% 30,8	% 100
Resmi Prosedürlerde Kolaylık	% 23,1	% 30,8	% 38,5	% 7,7	% 0	% 100
İhracatta Kolaylık	% 7,7	% 23,1	% 23,1	% 23,1	% 23,1	% 100
Uygun Bir Çalışma Ortamı	% 7,7	% 46,2	% 7,7	% 23,1	% 15,4	% 100
Enerji (Daha Ucuz, Kesintisiz Vb.)	% 15,4	15,4	% 23,1	% 23,1	% 23,1	% 100
Firma Bilinirliğini Arttırma	% 7,7	% 23,1	% 15,4	% 38,5	% 15,4	% 100
Firmanın Rekabet Gücünü Arttırma	% 7,7	% 23,1	% 23,1	% 23,1	% 23,1	% 100
Firmanın Satışlarını Arttırma	% 23,1	% 30,8	% 23,1	% 0	% 23,1	% 100

Tablo 60’taki değerlerden de görüldüğü üzere Edirne OSB’de yer alan firmalardan çalışmamıza katılanların %61,6’sı firmalarının Edirne OSB’de yer aldıktan sonra nitelikli ve ucuz iş gücü bulma konusunda avantaj sağladığını düşünmediklerini belirtmişlerdir. %15,4’ü kararsız kalırken %23,1’i firmalarının Edirne OSB’de yer aldıktan sonra nitelikli ve ucuz işgücü bulmada avantaj sağladığı düşüncesindedirler.

Edirne OSB’de yer alan firmalardan çalışmamıza katılanların %15,4’ü firmalarının Edirne OSB’de yer aldıktan sonra teşvik ve desteklerden yararlanmada avantaj sağladığı, %53,9’u avantaj sağlamadığı düşüncesindeyken %30,8’i ise kararsız kalmışlardır.

Edirne OSB örneklem grubumuzdaki firmaların %53,9'u Edirne OSB'de yer aldıktan sonra resmi prosedürlerde kolaylık sağlamış, %38,5'i kararsız, %7,7'si ise resmi prosedürlerde kolaylıkta avantaj sağlamamışlardır.

Firmalarının Edirne OSB'de yer aldıktan sonra ihracatta kolaylık sağladığı düşüncesine çalışmamıza katılanların %46,2'si olumsuz cevap verirken %23,1'i kararsız kalmış ve %30,8'i olumlu cevap vermişlerdir.

Çalışmamıza katılanların ağırlıklı çoğunluğu (%53,9'u) firmalarının Edirne OSB'de yer aldıktan sonra uygun bir çalışma ortamı bulmada avantaj sağladıklarını belirtirken, %7,7'si kararsız kalmış ve %38,5'i ise avantaj sağladıkları düşüncesinde olmadıklarını belirtmişlerdir.

Firmalarının Edirne OSB'de faaliyet göstermeye başladıktan sonra daha ucuz ve kesintisiz enerji sağlamalarına yönelik sormuş olduğumuz likert tipli soruya verilen cevapların yüzdeler değeri birbirine yakınlık göstermekle birlikte enerji konusunda avantaj sağlamadığı düşüncesindeki cevaplar daha ağırlıklıdır. Verilen cevapların yüzdeler değeri şu şekildedir: %15,4'ü katılıyorum, %15,4'ü kesinlikle katılıyorum, %23,1'i kararsızım, %23,1'i katılmıyorum, %23,1'i kesinlikle katılmıyorum.

Çalışmamıza katılanların %30,8'i firmalarının Edirne OSB'de faaliyet göstermeye başladıktan sonra firma bilinirliğinin artması konusunda avantaj sağladığı düşüncesinde olduklarını, %15,4'ü kararsız ve %53,9'u avantaj sağlamadıkları düşüncesinde olduklarını belirtmişlerdir.

Firmalarının Edirne OSB'de faaliyet göstermeye başladıktan sonra firmanın rekabet gücünü arttırmada avantaj sağladığı düşüncesine çalışmamıza katılanların %7,7'si kesinlikle katılıyorum cevabını verirken diğer cevapları verenlerin yüzdeler değeri eşit ve her biri %23,1 oranındadır. Bu soruya verilen cevaplara

baktığımızda genel olarak firmaların Edirne OSB’de yer aldıktan sonra rekabet gücünü arttırmada avantaj sağlayamamış olduklarını söyleyebiliriz.

Çalışmamıza katılanların ağırlıklı çoğunluğu (%53,9’u) firmalarının Edirne OSB’de faaliyet göstermeye başladıktan sonra firma satışlarının artması konusunda avantaj sağladığı düşüncesinde olduklarını belirtirken, %23,1’i kararsız kalmış ve %23,1’i ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablodaki değerleri genel olarak incelediğimizde ise firmaların Edirne OSB’de yer aldıktan sonra en çok resmi prosedürlerde kolaylık, uygun bir çalışma ortamı sağlanması ve firmanın satışlarını arttırmada avantaj sağladığını; en az ise nitelikli ve ucuz işgücü bulma ve teşvik ve desteklerden yararlanmada avantaj sağladıklarını söyleyebiliriz.

4.5.2.21. Edirne OSB’de Eksik Olduğu ve Tamamlanması

Gerektiği Düşünülen Alanlar

Aşağıda yer alan Tablo 61’de Edirne OSB’de yer alan firmalardan çalışmamıza katılanların Edirne OSB’de eksik olduğunu ve tamamlanması gerektiğini düşündükleri alanlara yönelik sormuş olduğumuz likert tipli soruya verdikleri cevapların yüzdelik değerleri yer almaktadır.

Tablo 61: Edirne OSB’de Eksik Olduğu ve Tamamlanması Gerektiği Düşünülen Alanlar

	Kesinlikle Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor	Toplam
EOSB’yi Tanıtım Etkinlikleri Arttırılmalı	%76,9	%15,4	%0	%7,7	%0	%100
EOSB’nin Avantajlar ile İlgili Bilgilendirme Yapılmalı	%53,8	%23,1	%0	%7,7	%15,4	%100
EOSB’nin Sağladığı Teşvik ve Destekler Arttırılmalı	%76,9	%7,7	%15,4	%0	%0	%100
EOSB’ye Ulaşım Kolaylaştırılmalı	%92,3	%7,7	%0	%0	%0	%100
Bedelsiz Arsa Tahsisi Yapılmalı	%38,5	%15,4	%23,1	%15,4	%7,7	%100
EOSB’nin Bilinirliği Arttırılmalı	%61,5	%30,8	%0	%7,7	%0	%100
Vergi Avantajı Sağlanmalı	%53,8	%30,8	%15,4	%0	%0	%100
Enerji Tarifelerinde İndirim Yapılmalı	%76,9	%23,1	%0	%0	%0	%100
Su Tarifesinde İndirim Yapılmalı	%61,5	%7,7	%7,7	%15,4	%7,7	%100
Doğalgaz Getirilmeli	%76,9	%15,4	%7,7	%0	%0	%100
Müşterek Arıtma Tesisi Olmalı	%61,5	%15,4	%23,1	%0	%0	%100
Antrepo Binası Olmalı	%53,8	%7,7	%23,1	%7,7	%7,7	%100
Hava Alanı Yapılmalı	%15,4	%30,8	%30,8	%15,4	%7,7	%100
Demiryolu ile Ulaşım Sağlanmalı	%30,8	%46,2	%15,4	%7,7	%0	%100

Tablo 61’de yer alan değerler incelendiğinde görüldüğü üzere Edirne OSB’de faaliyet gösteren firmalardan çalışmamıza katılanların %92,3’ü Edirne OSB’yi tanıtım etkinliklerinin arttırılmasının gerekli olduğu görüşünderken sadece %7,7’si

Edirne OSB'yi tanıtım etkinliklerinin arttırılmasının gerekli olduğu görüşüne katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Çalışmamıza katılanların %53,8'i Edirne OSB'nin avantajları ile ilgili bilgilendirme yapılmasının gerekli olduğu görüşünderken %23,1'i bilgilendirme yapılmasının gerekli olmadığını belirtmişlerdir.

EOSB örneklem grubumuzdakilerin %15,4'ü Edirne OSB'nin sağladığı teşvik ve desteklerin arttırılmasının gerekli olduğu konusunda kararsız kalırken %84,6'sı gerekli olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Edirne OSB'de faaliyet gösteren firmalardan çalışmamıza katılanların tamamı Edirne OSB'ye ulaşımın kolaylaştırılmasının gerekli olduğunu düşünmektedirler.

Edirne OSB'de faaliyet gösteren firmaların yetkililerinin Edirne OSB'de bedelsiz arsa tahsisi yapılması gerektiğine yönelik düşünceleri farklılık göstermekle birlikte %53,9'u gerekli olduğunu düşünmekte,%23,1'i kararsız, %23,1'i ise gerekli görmemektedirler.

Çalışmamıza katılanların tamamına yakını (%92,3) Edirne OSB'nin bilinirliğinin yeterli olmadığı ve arttırılmasının gerekli olduğu düşüncesindeyken sadece %7,7'si bu düşünceye katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Edirne OSB'de vergi avantajı sağlanması gerektiği konusunda çalışmamıza katılanların %15,4'ü kararsız kalırken geri kalan kısmı yani %84,6'sı Edirne OSB'de vergi avantajı sağlanması gerektiği düşüncesindedirler.

Edirne OSB örneklem grubumuzu oluşturanların tamamı Edirne OSB'de enerji tarifelerinde indirim yapılması gerektiği düşüncesindedirler.

Edirne OSB örneklem grubumuzdakiler Edirne OSB’de su tarifelerinde indirim yapılmasının gerekli olduğuna yönelik farklı cevaplar vermiş olmakla birlikte ağırlıklı çoğunluk (%69,2) Edirne OSB’de su tarifelerinde indirim yapılmasının gerekli olduğu görüşündedirler. %7,7’si kararsız %23,1’i ise su tarifelerinde indirim yapılmasının gerekli olmadığını belirtmişlerdir.

Edirne OSB’ye doğalgaz getirilmesinin gerekli olduğu konusunda çalışmamıza katılanların tamamına yakını (%92,3) Edirne OSB’ye doğalgaz getirilmesinin gerektiği görüşündedirler. Geriye kalan %7,7’lik kısmı ise bu konuda kararsız kalmışlardır.

Edirne OSB örneklem grubumuzdakilerin %76,9’u Edirne OSB’de müşterek arıtma tesisi bulunmasının gerekli olduğu görüşünderken %23,1’i bu konuda kararsız kalmışlardır.

Edirne OSB örneklem grubumuzdakilerin Edirne OSB’de antrepo binası bulunması gerektiği düşüncesine yönelik verdikleri cevapların yüzdelik değerlerine baktığımızda ağırlıklı çoğunluğun (%61,5) olumlu cevap verdiğini, %23,1’inin kararsız kaldığını, %15,4’ünün ise bu düşünceye katılmadıklarını görmekteyiz.

Edirne OSB örneklem grubumuzdakilerin %46,2’si Edirne OSB için hava alanı yapılmasının gerekli olduğu görüşünderken %23,1’i gerekli görmekte, %30,8’i ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Çalışmamıza katılanların ağırlıklı çoğunluğu (%77,0) Edirne OSB’ye demiryolu ile ulaşım sağlanması gerektiği görüşünderken %7,7’si bu görüşe katılmadıklarını ve %15,4’ü ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Tabloya genel olarak bakacak olursak Edirne OSB’de eksik olduğu ve tamamlanması gerektiği düşünülen alanlara yönelik sorduğumuz likert tipli soruya

aldığımız cevaplara göre en gerekli görülen alanların katılımcıların tamamı tarafından eksik olduğu ve tamamlanmasının gerekli olduğu düşünülen Edirne OSB'ye ulaşımın kolaylaştırılması ve enerji tarifelerine indirim yapılması; en az gerekli olduğu düşünülen alanların ise hava alanı yapılması, bedelsiz arsa tahsisi yapılması olduğunu söyleyebiliriz.

4.5.2.22. Edirne OSB'de Yer Alan Firmalara Ait Çapraz Tablo

Analizleri

Edirne OSB örneklem grubumuzdaki firmaların birbiriyle ilgisi olabileceği düşünülen bazı sorulara verdikleri cevapların çapraz tablo analizleri aşağıda yer almaktadır.

4.5.2.22.1. Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firma Yetkililerinin

Firmadaki Unvanları ile Eğitim Durumlarının

Karşılaştırılması

Edirne OSB örneklem grubundaki firma yetkililerinin firmadaki unvanları ve eğitim durumlarına ait verilerin çapraz tablo analizlerine ait değerler aşağıda yer alan Tablo 62'de gösterilmektedir.

Tablo 62'deki veriler satırlara göre yorumlandığında Edirne OSB örneklem grubumuzda bulunan tek ilköğretim mezununun bölüm sorumlusu, ortaöğretim mezunlarının ağırlıklı çoğunluğunun (%75,0) müdür/yönetici, %25,0'ının işletme sahibi/ortağı ve üniversite mezunlarının ise %69,2'sinin müdür/yönetici, %23,1'inin işletme sahibi/ortağı, %7,7'sinin bölüm sorumlusu olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 62: Edirne OSB Örneklem Grubunun Firmadaki Unvan ve Eğitim Durumu Çapraz Tablosu

		Firmadaki Unvan			Toplam
		Müdür/Yönetici	İşletme Sahibi/Ortağı	Bölüm Sorumlusu	
<u>Eğitim Durumu</u>					
İlköğretim	Sayı	0	0	1	1
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	0,0	100,0	7,7
Ortaöğretim	Sayı	3	1	0	4
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	75,0	25,0	0,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	33,3	33,3	0,0	30,8
Üniversite	Sayı	6	2	0	8
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	75,0	25,0	0,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	66,7	66,7	0,0	61,5
Toplam	Sayı	9	3	1	13
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	69,2	23,1	7,7	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	100,0	100,0	100,0	100,0

Tablo 62’de yer alan yüzelik değerler sütunlara göre yorumlandığında ise görüldüğü üzere;

Örnekleme grubumuzdaki firma yetkililerinden müdür/yönetici unvanındakilerin ağırlıklı çoğunluğu (%66,7’si) üniversite mezunuyken, %33,3’ü ortaöğretim mezunudur. Müdür/yönetici unvanında ilköğretim mezunu olan kimse bulunmamaktadır.

İşletme sahibi/ortağı unvanındakilerin yüzelik değerleri de müdür/yönetici unvanındakilerle aynıdır. İşletme sahibi/ortağı unvanındakilerin de ağırlıklı çoğunluğu (%66,7’si) üniversite mezunu ve %33,3’ü ortaöğretim mezunudur. İlköğretim mezunu olan işletme sorumlusu/ortağı bulunmamaktadır.

Bölüm sorumlusu unvanındakilerin ise %7,7’si ilköğretim, %30,8’i ortaöğretim mezunuyken ağırlıklı çoğunluğunu oluşturan %61,5’i ise üniversite mezunudur.

4.5.2.22.2. Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Firmaların Faaliyet

Sektörü ve İthalat Yapma Durumlarının Karşılaştırılması

Edirne OSB örnekleme grubundaki firmaların faaliyet sektörleri ve ithalat yapma durumlarına ait verilerin çapraz tablo analizlerine ait değerler aşağıda yer alan Tablo 63’te gösterilmektedir.

Tablo 63: Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firmaların Faaliyet Sektörü ve İthalat Yapma Durumlarının Çapraz Tablosu

		İthalat Yapıyor Musunuz		Toplam
		İthalat Yapmıyoruz	İthalat Yapıyoruz	
<u>Firmanın Faaliyet Sektörü</u>	Sayı	0	1	1
Hijyen Ürünleri	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	11,1	7,7
Makine, Motor Sanayi	Sayı	0	1	1
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	11,1	7,7
İnşaat Elemanları	Sayı	1	0	1
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	100,0	0,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	25,0	0,0	7,7
Kimya Sanayii	Sayı	0	1	1
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	11,1	7,7
Tekstil ve Konfeksiyon	Sayı	1	1	2
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	50,0	50,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	25,0	11,1	15,4
Alüminyum, Metal	Sayı	2	3	5
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	40,0	60,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	50,0	33,3	38,5
Diğer	Sayı	0	2	2
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	22,2	15,4
Toplam	Sayı	4	9	13
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	30,8	69,2	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	100,0	100,0	100,0

Tablo 63'te yer alan değerlerden de görüldüğü gibi Edirne OSB rneklem grubumuzdaki firmaların çoğu ithalat yapmaktadırlar. İthalat yapanların %33,3' alüminyum metal sektöründe faaliyet göstermektedir. Çalışmamıza katılan firmalardan alüminyum metal sektörünün dışında tekstil ve konfeksiyon, kimya sanayi, makine motor sanayi ve hijyen ürünleri sektörlerinde faaliyet gösteren firmalardan da ithalat yapanlar bulunmaktadır.

İthalat yapmayanların yarısı alüminyum metal sektöründe, geri kalanları inşaat elemanları ile tekstil ve konfeksiyon sektörlerinde faaliyet göstermektedirler.

4.5.2.22.3. Edirne OSB rneklem Grubundaki Firmaların Faaliyet Sektörü ve İhracat Yapma Durumlarının Karşılaştırılması

Edirne OSB rneklem grubundaki firmaların faaliyet sektörleri ve ihracat yapma durumlarına ait verilerin çapraz tablo analizlerine ait değerler aşağıda yer alan Tablo 64'te gösterilmektedir.

Tablo 64'te yer alan verilerden görüldüğü üzere Edirne OSB rneklem grubumuzdaki firmalardan hijyen ürünleri, makine motor sanayi, inşaat elemanları, tekstil ve konfeksiyon sektörlerinde faaliyet gösterenlerin tamamı ihracat yapmaktadırlar. Kimya sanayi sektöründe faaliyet gösteren firmalardan hiçbiri ihracat yapmamaktadırlar. Alüminyum metal sektöründe faaliyet gösteren firmaların ağırlıklı çoğunluğu (%60) ihracat yapıyorken, %40'ı ihracat yapmamaktadırlar.

Tablo 64: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Firmaların Faaliyet Sektörü ve İhracat Yapma Durumlarının Çapraz Tablosu

		İhracat Yapıyor Musunuz		Toplam
		İhracat Yapmıyoruz	İhracat Yapıyoruz	
Firmanın Faaliyet Sektörü	Sayı	0	1	1
Hijyen Ürünleri	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	10,0	7,7
Makine, Motor Sanayi	Sayı	0	1	1
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	10,0	7,7
İnşaat Elemanları	Sayı	0	1	1
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	10,0	7,7
Kimya Sanayi	Sayı	1	0	1
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	100,0	0,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	33,3	0,0	7,7
Tekstil ve Konfeksiyon	Sayı	0	2	2
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	20,0	15,4
Alüminyum, Metal	Sayı	2	3	5
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	40,0	60,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	66,7	30,0	38,5
Diğer	Sayı	0	2	2
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	0,0	20,0	15,4
Toplam	Sayı	3	10	13
	Satırlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	23,1	76,9	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdellik Değerler (%)	100,0	100,0	100,0

4.5.2.22.4. Edirne OSB Örneklem Grubundaki Firma Yetkililerinin Yaş ve Yatırım Planları Durumlarının Karşılaştırılması

Edirne OSB örneklem grubundaki firma yetkililerinin yaşları ve yatırım planları durumuna ait verilerin çapraz tablo analizlerine ait değerler aşağıda yer alan Tablo 65'te gösterilmektedir

Tablo 65'te yer alan verilerden de görüldüğü üzere;

Edirne OSB örneklem grubumuzdaki firma yetkililerinden 35 yaş ve altında olanlar ile 41-50 yaş arasındakilerin tamamı yatırım yapmayı düşünmektedirler. 36-40 yaş arasındakilerin ağırlıklı çoğunluğu (%75,0) yatırım yapmayı düşünüyorken %25,0'i yatırım yapmayı düşünmemektedirler. 51 yaş ve üstü yaşta olanların yarısı yatırım yapmayı düşünüyorken diğer yarısı ise yatırım yapmayı düşünmemektedirler

Tablo 65: Edirne OSB Örneklem Grubundakilerin Yaşları ve Yatırım Yapma Planlarının Çapraz Tablosu

		Yatırım Yapmayı Düşünüyor Musunuz		Toplam
		Yatırım Yapmayı Düşünmüyoruz.	Yatırım Yapmayı Düşünüyoruz	
Yaşınız 30 yaş ve altı	Sayı	0	2	2
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	18,2	15,4
31-35 yaş	Sayı	0	2	2
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	18,2	15,4
36-40 yaş	Sayı	1	3	4
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	25,0	75,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	50,0	27,3	30,8
41-45 yaş	Sayı	0	1	1
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	9,1	7,7
46-50 yaş	Sayı	0	2	2
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	100,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	0,0	18,2	15,4
51 yaş ve üzeri	Sayı	1	1	2
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	50,0	50,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	50,0	9,1	15,4
Toplam	Sayı	2	11	13
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	15,4	84,6	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	100,0	100,0	100,0

4.5.2.22.5. Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Firmaların Yatırım Planları ve Teşvik Desteklerden Yararlanma Durumlarının Karşılaştırılması

Edirne OSB örnekleme grubundaki firmaların yatırım planları ve teşvik desteklerden yararlanma durumlarına ait verilerin çapraz tablo analizlerine ait değerler aşağıda yer alan Tablo 66'da gösterilmektedir.

Tablo 66: Edirne OSB Örnekleme Grubundaki Firmaların Teşvik ve Desteklerden Yararlanma Durumları ve Yatırım Yapma Planlarının Çapraz Tablosu

		<u>Teşvik ve Desteklerden Yararlanma</u>		Toplam	
		Teşvik ve destekler ile ilgili bilgimiz var fakat yararlanmadık.	Teşvik ve desteklerden yararlandık.		
<u>Yatırım Yapmayı Düşünüyor Musunuz</u>	Sayı	2	0	2	
	Yatırım Yapmayı Düşünmüyoruz.	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	100,0	0,0	100,0
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	28,6	0,0	15,4	
Yatırım Yapmayı Düşünmüyoruz	Sayı	5	6	11	
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	45,5	54,5	100,0	
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	71,4	100,0%	84,6	
Toplam	Sayı	7	6	13	
	Satırlara Göre Yüzdeler (%)	53,8	46,2	100,0	
	Sütunlara Göre Yüzdeler (%)	100,0	100,0	100,0	

Tablo 66'daki verilerden de görüldüğü üzere;

Edirne OSB örneklem grubumuzdaki teşvik ve desteklerden yararlanan firmaların tamamı yatırım yapmayı düşünmektedirler. Teşvik ve desteklerle ilgili bilgileri olmasına rağmen yararlanmamış olan firmaların ağırlıklı çoğunluğu (%71,4) yatırım yapmayı düşünüyorken %28,6'sı yatırım yapmayı düşünmemektedirler.

Örneklem grubumuzdaki firmalardan yatırım yapmayı düşünmeyenlerin tamamı teşvik ve desteklerle ilgili bilgileri olmalarına rağmen teşvik ve desteklerden yararlanmamışlardır.

Yatırım yapmayı düşünenlerin ise %54,5'i teşvik ve desteklerden yararlanmışlar, %45,5'i ise teşvik ve desteklerle ilgili bilgileri bulunmasına rağmen teşvik ve desteklerden yararlanmamışlardır.

SONUÇ

Türkiye 1960'lı yıllarda planlı kalkınma politikasına geçilmesiyle birlikte belirlenen bölgesel dengesizliklerin ortadan kaldırılması, sürdürülebilir kalkınma gibi hedefler doğrultusunda OSB kurulması uygulaması başlatılmıştır.

Küreselleşme ve sanayi alanında esnek üretim sisteminin gelişmesiyle beraber firmaların küreselleşme eğilimlerinin de arttığı gözlenmiştir. Artan kümeleşme eğilimleriyle birlikte eski sanayi bölgeleri çökmüş, bununla birlikte yeni sanayi odakları oluşmaya başlamıştır. Türkiye'de yaşanan bu değişim ekonomik gelişme için yararlı olmuştur.⁵⁹

OSB'ler üretici firmaların bir arada bulunduğu, enerji ve alt yapı hizmetlerinden daha ucuz ve verimli bir şekilde yararlanabildikleri planlı ve düzenli üretim ve yerleşim yerleridir.

Bu çalışma, OSB'lerin sağladığı avantajların işletmeler üzerine etkilerini Edirne OSB uygulamasıyla ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda yapılan literatür çalışması, anket çalışması ve yüz yüze görüşmelerde elde edilen bazı görüşler şu şekildedir:

Edirne OSB 5. Sınıf deprem bölgesinde, tarıma elverişsiz arazi üzerinde kurulmuş olması ve ayrıca gümrüğe yakın olması gibi sebeplerden dolayı doğru bir yer seçimine sahiptir. Ancak Edirne OSB'nin hem Edirne OSB'deki firma yetkilileri hem de bazı Edirne OSB personeli tarafından dile getirilen ve Edirne OSB'nin en büyük sorunlarından birisi olan ulaşım sorunu bulunmaktadır. Bu sorun tabelalarda

⁵⁹ Neslihan Karataş, Yeni Bir Kümeleşme Modeli Olarak Organize Sanayi Bölgelerinin Yeniden Örgütlenmesi (İzmir-Çiğli Aosb Örneği), (Dokuz Eylül Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Doktora Tezi), İzmir 2010

OSB'ye yönlendirme yapılması ve Havsa üzerinden çift gidiş çift geliş olacak bir yol çalışması yapılarak çözüme kavuşturulabilir.

Edirne OSB'ye yakın ilçelerde sanayinin gelişmemiş olması nedeniyle Edirne OSB'de faaliyet gösteren firma yetkilileri hammaddeye ulaşmada güçlük çekmektedirler. Eli anahtar tutan, kalifiye eleman bulmada sorun yaşanmaktadır. Edirne OSB'nin 2. Teşvik bölgesinde yer alıyor olması da firmalar için yine dezavantaj oluşturmaktadır.

Hem Edirne OSB'deki bazı firma yetkilileri hem de Edirne Merkez ilçede faaliyet gösteren bazı firmaların yetkilileri tarafından dile getirilen bir başka sorun da Edirne OSB'nin bilinirliğinin eksik olması ve tanıtım eksikliğinin bulunmasıdır. Edirne Merkez ilçede faaliyet gösteren birçok firma yetkilisi Edirne'de OSB olduğunu duyduğunu ama hakkında hiçbir bilgilerinin olmadığını, ne avantaj sağladığını bilmediklerini dile getirdiler. Bazı firma yetkilileri ise Edirne'de OSB olduğunu bilmediklerini, yaptığımız görüşme esnasında ilk kez öğrendiklerini belirttiler. Bu firma yetkililerinden birkaçı Edirne OSB ile ilgili hiçbir bilgilerinin olmadığını, Edirne OSB ile ilgili yetkili kişiler tarafından bilgilendirilmelerinden memnuniyet duyacaklarını dile getirmişlerdir.

Sınıra yakınlık, uygun navlun bedeller ve işgücü bulmada kolaylık gibi etkenler firmaların Edirne OSB'yi tercih etme nedenleri arasında yer almaktadır. Bazı firma yetkilileri bu nedenlerden dolayı Edirne OSB'de yer almanın kendilerine avantaj sağlayacağını düşünerek Edirne OSB'ye geldiklerini ancak Edirne OSB'de alt yapı, ulaşım, nakliye, hammaddeye ulaşmada güçlük, nitelikli ve ucuz işgücü bulmada yaşadıkları sorunlar nedeniyle aradıklarını bulamadıklarını ve Edirne OSB'de bulunmanın kendilerine avantaj sağlamadıklarını dile getirmişlerdir.

KAYNAKÇA

Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği, Organize Sanayi Bölgeleri 3, http://www.askon.org.tr/kullanici_dosyalar/files/rapor3pdf_fcba9.pdf

ASLAN, Emrullah, Türkiye’de Organize Sanayi Bölgeleri Ve Küçük Sanayi Sitelerinde İhtiyaç Duyulan Meslekler İle Yeterince Karşılanamayan Meslekler Ve Bu Konuda İşkur’un Rolü, Ankara 2007.

BAYÜLKEN, Yavuz-KÜTÜKOĞLU, Cahit, “Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri Teknoparklar”, Tmmmo Oda Raporu, No:MMO/2010/530, Genişletilmiş 3. Basım, Mart 2010, Ankara.

BAYÜLKEN, Yavuz-KÜTÜKOĞLU, Cahit, “Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Teknoparklar”, Tmmmo Oda Raporu, Genişletilmiş 4. Baskı, Nisan 2012, Ankara.

BİLGİN, Mehmet Hüseyin-AR, Selçuk, İstanbul Organize Sanayi Bölgeleri ve Siteleri, İTO Yayını, No.2004-67, İstanbul 2004.

BÜYÜKÖZTÜRK, Şener, “Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı, İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum”, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara 2016.

CANSIZ, Mehmet, Türkiye’de Organize Sanayi Bölgeleri Politikaları ve Uygulamaları, DPT Yayınları, Ankara 2010.

ÇAM, Hasan-ESENGÜN, Kemal, “Organize Sanayi Bölgeleri ve Uygulanan Teşvik Politikalarının İşletmeler Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Osmaniye Organize Sanayi Bölgesinde Uygulama”, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Karaman 2011.

ÇETİN, Murat-KARA, Mehmet, “Bir Kalkınma Aracı Olarak Organize Sanayi Bölgeleri: Isparta Süleyman Demirel Organize Sanayi Bölgesi Üzerine Bir Araştırma”, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı:31, Temmuz-Aralık 2008.

DİNÇSOY, Enver Erdiñ. The Spatial Dimension of Development: Entrepreneurship Analysis of Nuts Level-3 TR212 Region, *IIB International Refereed Academic Social Sciences Journal*, 2015, 6.20: 83-107.

DİNÇSOY, Meltem Okur; DİNÇSOY, Enver Erdiñ; TASDEMİR, Özgür. LOCAL AWARENESS ON REGIONAL DEVELOPMENT AGENCIES: A CASE STUDY ON TRAKYA DEVELOPMENT AGENCY 1. *IIB International Refereed Academic Social Sciences Journal*, 2016, 7.22: 63-95.

DİNLER, Zeynel, *Bölgesel İktisat*, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa 1994

DPT, Beş Yıllık Kalkınma Planları

Edirne OSB, <http://edirneosb.org.tr>

EYMEN, U. Erman, “SPSS15.0 Veri Analiz Yöntemleri” İstatistik Merkezi Yayın No: 1, Ekim 2007,
http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/courses/spring2009/bby606/SPSS_15.0_ile_Veri_Analizi.pdf

Haber7, <http://ekonomi.haber7.com/gundem-veriler/haber/1018003-hangi-sehirde-kac-organize-sanayi-bolgesi-var>,

KARATAŞ, Neslihan, Yeni Bir Kümeleşme Modeli Olarak Organize Sanayi Bölgelerinin Yeniden Örgütlenmesi (İzmir-Çiğli Aosb Örneği) , (Dokuz Eylül Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Doktora Tezi), İzmir 2010

MUTLUER, Mustafa, Türkiye’de Yeni Gelişen Sanayi Odakları: Denizli-Gaziantep-Çorum, Ege Coğrafya Dergisi, İzmir, Aralık 2003

OSBÜK, Dünya’da ve Türkiye’de OSB Uygulamaları, <http://www.osbuk.org/index.php?page=content/osbuygulama&id=1>

OSBÜK, <http://skybs.net:6767/OSBBilgiPortal/>

ÖRNEK ÖZDEN, Elif, “Kalkınma Aracı Olarak Organize Sanayi Bölgelerini Yeniden Kurgulamak”, MEGARON, Cilt:11, Sayı:1, 2016

ÖZÇELEBİ, Muhammed Akif, Bafra ve Kavak Organize Sanayi Bölgelerinin Karşılaştırmalı Coğrafi Analizi, (Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi), Samsun 2015

ÖZDEMİR, Mahmud, *Türkiye’de Organize Sanayi Bölgeleri*, Türkiye Ticaret Sanayi Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, Ankara 1990

ÖZGÜR, Ertuğrul Murat, *Bölgesel Kalkınma*, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Coğrafya Bölümü Ders Notları, Ankara 2010.

ŞAHİN, Abidin, *Sanayinin Başkenti Başkent Organize Sanayi Bölgesi (1990-2010)*, Ankara Şubat 2011.

Türk Dil Kurumu, *Büyük Türkçe Sözlük*, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori=veritbn&kelimesec=2439611

Trakya Kalkınma Ajansı, Edirne Yatırımcı Klavuzu, Edirne YDO, Ağustos 2013.

Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı,OSB Bilgi Sistemi,
<http://osbbs.sanayi.gov.tr/default.aspx>

UZUNOĞLU, Sadi – AKIN, Kerem, Dünya’da ve Türkiye’de Özel Sanayi Bölgeleri, İstanbul Ticaret Odası, İstanbul 2003

VERAL, Kürşat, Sanayilerin Organize Oluşum Sisteminin Çevre Yerleşmelere Olan Etkisi (Manisa Organize Sanayi Bölgesi Örneği), Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi) , İzmir, Ağustos 2008

YÜKSEK, Hasan, Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı, Organize Sanayi Bölgeleri Teşvikleri, Eylül 2012

YÜKSEL, Ali, “Dünya’da ve Türkiye’de OSB Uygulamaları”,
<http://www.yonetder.org.tr/TR/HaberDetay.aspx?ID=27>